

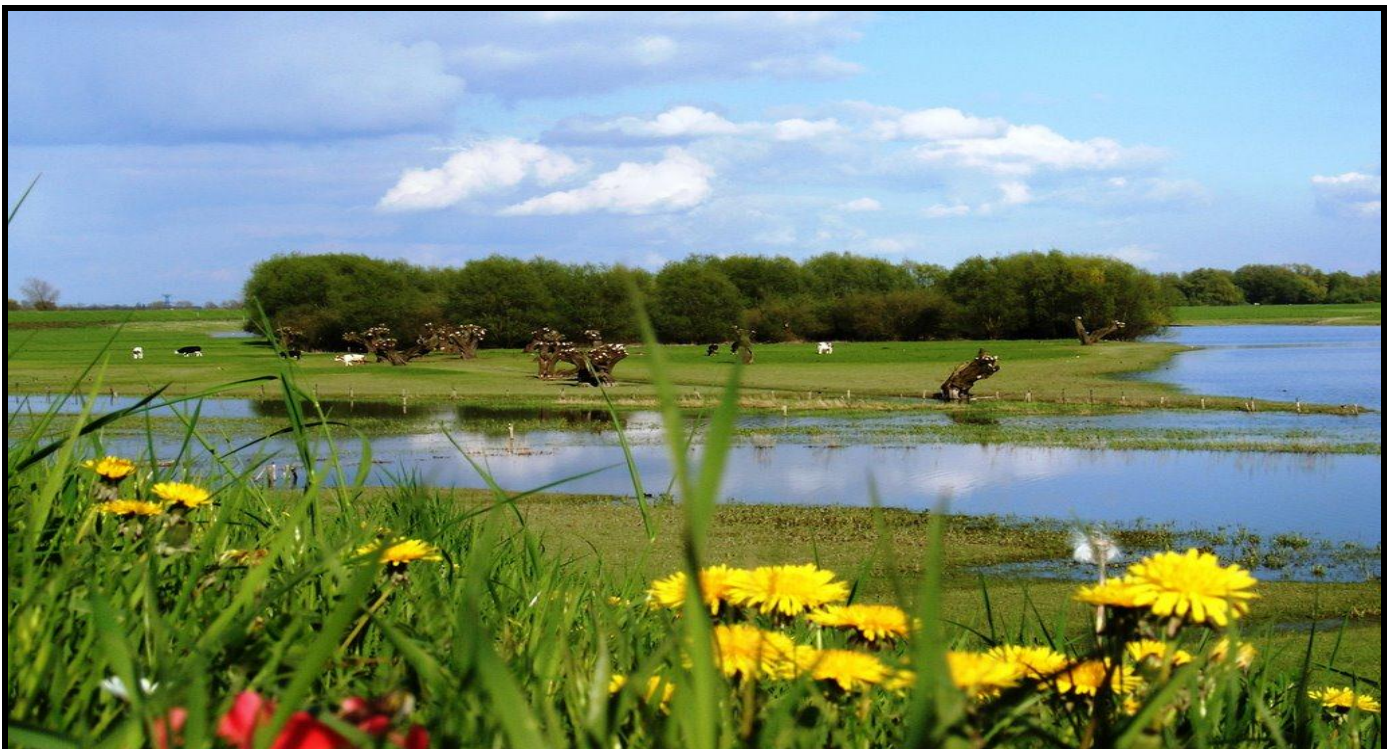

gemeente
Neder-Betuwe

**Begroting 2014
en
Meerjarenraming 2015-2017**

Gemeente Neder-Betuwe

**Dodewaard
Echteld
Kesteren
Ochten
Opheusden
IJzendoorn**

Opheusden, 16 september 2013

INHOUDSOPGAVE

BEGROTING 2014 EN MEERJARENRAMING 2015-2017

VOORWOORD VAN HET COLLEGE	5
VOORWOORD VAN HET COLLEGE	6
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING BEGROTING	7
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING BEGROTING	8
FINANCIËLE POSITIE	9
UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2014 EN MEERJARENRAMING 2015-2017	10
UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE	12
BESTAAND BELEID	12
NIEUW BELEID	12
OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE 2014-2016 PER PROGRAMMA	16
OVERZICHT VAN LASTEN EN BATEN PER PROGRAMMA VAN HET BEGROTINGJAAR 2014	17
PROGRAMMA'S	19
PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER.....	20
PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	24
PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE.....	28
PROGRAMMA 4: ECONOMIE	32
PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING.....	36
PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR.....	40
PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN	44
PROGRAMMA 8: BOUWEN, MILIEU EN RUIMTELIJKE PLANNEN (RO)	52
OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN.....	58
SPECIFICATIE VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	60
OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES.....	62
SPECIFICATIE VAN DE STAND EN HET VERLOOP VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN	64
PARAGRAFEN	67
PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN	68
PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN	72
PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	76
PARAGRAAF 4: FINANCIERING.....	82
PARAGRAAF 5: VERBONDEN PARTIJEN.....	86
PARAGRAAF 6: GRONDBELEID	104
PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING	110
BESLUITVORMING	113
BESLUITVORMING.....	114
BIJLAGEN	115
OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN.....	116
BEREKENING EMU - SALDO	117
OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING.....	118

gemeente
Neder-Betuwe

***Begroting 2014
en
Meerjarenraming 2015-2017***

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Aan de Gemeenteraad,

Hierbij presenteren wij u de begroting 2014 van de gemeente Neder-Betuwe, inclusief de meerjarenraming 2015 tot en met 2017. Bij de kadernota 2014-2017 heeft u de richting en de kaders bepaald voor deze begroting en meerjarenraming. In deze begroting doen wij voorstellen aan u voor de uitvoering van het beleid. Dit beleid is voornamelijk door u verwoord in het vastgestelde coalitieprogramma 2010-2014 "Realisme in ambitie" en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma.

De aanbidding van deze begrotingsstukken vindt plaats op grond van artikel 190 van de gemeentewet. De vaststelling staat gepland voor uw vergadering van 31 oktober 2013, zodat de stukken voor de wettelijke datum van 15 november 2013 bij onze toezichthouder kunnen worden ingediend. Om te voldoen aan artikel 190 van de gemeentewet bieden wij u jaarlijks een ontwerp aan voor de begroting (2014) met toelichting en een meerjarenraming voor tenminste drie op het begrotingsjaar volgende jaren (2015-2017).

De begroting is opgezet met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV). Naast deze bron zijn ook de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene Wet Bestuursrecht en het Provinciaal Beleidskader Financieel toezicht van belang.

Conform artikel 189 van de gemeentewet moet u erop toe zien dat de begroting in evenwicht is. Hiervan kunt u afwijken indien aannemelijk is dat het evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. Wij moeten een begroting 2014 en een meerjarenraming 2015-2017 ter vaststelling aanbieden die sluitend is. Met deze aangeboden begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017 voldoen wij aan deze wettelijk gestelde eis. Wij bieden u een begroting en meerjarenraming aan die jaarlijks sluit met een overschot en waarvan de basis gegrond is op de meest actuele feiten en zekerheden.

Toch is de basis van de begroting en de meerjarenraming nog kwetsbaar gezien het feit dat de rijksoverheid nog steeds geen stabiele richting aangeeft voor de toekomst. Berichten over bezuinigingen en heroverwegingen van bestaand rijksbeleid variëren in hoogte en kunnen een forse invloed op onze financiële positie tot gevolg hebben. Al de heroverwegingen waar het rijk mee bezig is, de uitwerking van het oranjeakkoord zal hier een voorbeeld van zijn, zullen zeker resulteren in bezuinigingen en beleidsombuigingen die onze gemeente Neder-Betuwe zullen raken maar ook zeker onze burgers. Al met al is er sprake van onzekere en moeilijke tijden.

Wij verwachten dat het oranjeakkoord negatieve gevolgen zal hebben voor onze financiële positie. Daarom hebben wij hiervoor extra aanvullende dekkingsmiddelen opgenomen. Bij het bepalen van de hoogte van deze aanvullende dekkingsmiddelen moeten wij, op basis van de inhoud van zowel de septembercirculaire 2013 waarin de financiële effecten van het "Oranjeakkoord" zullen worden verwerkt als de financiële van de tweede bestuursrapportage 2013, eveneens rekening houden met een extra negatief financieel effect van in totaal € 350.000. Dit houdt in dat wij een jaarlijks begrotingsoverschot willen realiseren van minimaal € 550.000.

Met de in deze begroting opgenomen aanvullende bezuinigingen is opnieuw fors gesneden in de personele formatie. Naar ons oordeel zijn we aan de grenzen gekomen van het bezuinigen op personeel. Zullen er in de toekomst toch extra bezuinigingen gevonden moeten worden in de formatie, dan zal snijden in taken al dan niet op basis van een kerntakendiscussie onvermijdelijk zijn. De uitkomsten van deze kerntakendiscussie zullen nadrukkelijk voelbaar worden voor onze inwoners.

Ook het pakket aan risico's dat wij als Neder-Betuwe lopen op vooral de grondexploitaties en deelnemingen zijn zeer hoog te noemen. Zeker als deze risico's afgezet worden tegenover ons beperkte weerstandsvermogen. Weleens waar neemt ons weerstandsvermogen toe maar de risico's overtreffen ons weerstandsvermogen nog steeds wat als zorgelijk bestempeld moet worden. Hiervoor moeten wij als bestuurders van de gemeente Neder-Betuwe onze verantwoordelijkheid nemen en weloverwogen keuzes maken die resulteren enerzijds in het afnemen van de risico's en anderzijds het verhogen van ons weerstandsvermogen. Wij realiseren ons terdege dat deze keuzes moeilijk zijn maar ook uiterst noodzakelijk.

Wij achten het dan ook zeer verstandig om met de jaarlijkse overschotten behoedzaam om te gaan en deze in te zetten om de negatieve effecten van het oranjeakkoord op te vangen en ter verbetering van ons weerstandsvermogen maar ook zoals in de visie van de gemeente Neder-Betuwe is aangegeven te groeien naar een financieel gezonde en sterke gemeente. Daarom is het verstandig om de jaarlijkse overschotten in te zetten voor een financieel gezonde en sterke gemeente en zeker niet te benutten voor allerlei nieuwe wensen. Alertheid blijft geboden omdat in de onzekere en zorgelijke tijden waarin de gemeenten verkeren begrotingsoverschotten fors en snel kunnen dalen met alle gevolgen van dien.

In deze begroting zijn de gevolgen van de septembercirculaire 2013 niet opgenomen. Na bekendmaking van de septembercirculaire 2013 wordt u hierover zo spoedig mogelijk geïnformeerd. Blijkt dat er op basis van deze circulaire nog aanvullende bezuinigingen noodzakelijk zijn, dan zullen wij daarmee rekening houden en u hieromtrent concrete voorstellen doen bij de behandeling van deze begroting.

De nu aangeboden begroting biedt naar onze mening voldoende handvatten voor uw kaderstellende rol.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe

De secretaris a.i,
Drs. M.G.J. Nijhuis-Quanjel

De burgemeester,
ir. C.W. Veerhoek

gemeente
Neder-Betuwe

Begroting 2014
en
Meerjarenraming 2015-2017

**LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING
BEGROTING**

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING BEGROTING

De begroting en de meerjarenraming zijn opgezet met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV). Naast deze bron zijn ook de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene Wet Bestuursrecht en het Provinciaal Beleidskader Financieel toezicht van belang.

De opbouw en indeling van deze begroting sluit volledig aan bij andere documenten uit de planning en control instrumentarium van de gemeente Neder-Betuwe, zoals kadernota, bestuursrapportages en de jaarstukken.

Naast een voorwoord van het college, een overzicht van de financiële positie, de programma's, een overzicht van algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van beoogde mutaties in reserves worden de paragrafen aan u gepresenteerd. Ten slotte treft u een voorstel omtrent de besluitvorming en bijlagen aan.

Per programma wordt het bestaande beleid en het nieuwe beleid volgens een vast stramien van "wat willen we bereiken", "wat gaan we daar voor doen" en wat gaat het kosten" aan u gepresenteerd. Dit geldt ook grotendeels voor de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties in de reserves.

De inhoud van de programma's is onderverdeeld in een algemeen deel en in speerpunten. In het algemene deel wordt de programma-inhoud, de relevante beleidskaders en de ontwikkelingen beschreven op basis van bestaand beleid. Onder het deel speerpunten zijn de te realiseren doelstellingen beschreven, overgenomen uit het vastgestelde coalitieprogramma 2010-2014 "Realisme in ambitie" en waaraan in overeenstemming met het vastgestelde uitvoeringsprogramma, de komende jaren uitvoering wordt gegeven.

Onder de speerpunten vindt u dus de letterlijke teksten, jaartallen etc. terug uit het door u vastgestelde coalitieprogramma 2010-2014. Uiteraard zijn de speerpunten aangevuld of aangepast met genomen besluiten die betrekking hebben op de speerpunten.

gemeente
Neder-Betuwe

***Begroting 2014
en
Meerjarenraming
2015-2017***

FINANCIËLE POSITIE

UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2014 EN MEERJARENRAMING 2015-2017

Het financieel-economische klimaat voor de komende jaren vraagt om een strikt begrotingsbeleid. Aanvullend op geldende wet- en regelgeving in de Gemeentewet, Besluit Begroting en Verantwoording en Financiële verordening nemen wij hiervoor uitgangspunten op, die sturend zijn voor het financiële beleid en uitvoering in de komende jaren.

Bij het samenstellen van de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017 is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

1. Structureel sluitende begroting

De begroting en meerjarenraming moeten structureel sluitend zijn. Het laatste jaar van de vier jaarschijven is altijd structureel sluitend. Tekorten in de voorliggende jaren worden slechts bij hoge uitzondering gedekt uit reserves. Als blijkt dat in enig jaar het begrotingsoverschot lager dreigt te worden dan € 200.000 hebben wij ons opgelegd om u extra ombuigingen en bezuinigingen aan te bieden om een begrotingsoverschot te creëren van minimaal € 200.000,

2. Structurele uitgaven worden structureel gedekt

Tegenover structurele uitgaven kunnen geen incidentele inkomsten of incidentele meevallers staan. Uit het budget voor onvoorziene uitgaven worden geen structurele uitgaven gedaan.

3. Integrale afweging

De raad weegt wensen voor nieuw beleid tegen elkaar en tegen de beschikbare financiële beleidsruimte af bij de begroting in het najaar.

De kadernota in het voorjaar biedt inzicht in de ontwikkeling van de financiële beleidsruimte en in de wensen voor nieuw beleid. De inpassing van de vastgestelde kadernota in de begroting vindt plaats onder een hoofdstuk "nieuw beleid conform kadernota".

De inpassing van eventueel nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen, die bekend worden na vaststelling van de kadernota, vindt plaats in de begroting onder het hoofdstuk "nieuw beleid na kadernota". U kunt hierbij denken aan de aanvullende bezuinigingen die noodzakelijk zijn als gevolg van de uitkomsten van de meicirculaire 2013.

Besluitvorming over het nieuwe beleid conform kadernota en over het nieuwe beleid na kadernota vindt plaats bij de begrotingsbehandeling in het najaar.

Via bestuursrapportages en jaarstukken worden geen besluiten genomen over het uitvoeren van nieuw beleid.

4. Oud voor nieuw

In geval het college of de raad een voorstel doet om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij de integrale afweging, moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welk oud beleid moet worden geschrapt of verminderd. Een beroep op een verwacht positief rekeningssaldo of een waarschijnlijk begrotingsoverschot is geen acceptabele dekking.

5. Behoedzame en reële ramingen

Bij het begroten gaan we uit van behoedzame en reële ramingen.

De raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de meicirculaire van het voorafgaande jaar. Tussentijdse mutaties in de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds verrekenen wij incidenteel met het begrotingssaldo. Bijstelling van specifieke, incidentele geldstromen van rijk of provincie verrekenen wij direct met de specifieke, incidentele uitgaven die hiertegenover staan.

6. Aantal inwoners

Als uitgangspunt bij het samenstellen van de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017 wordt het aantal inwoners gebaseerd op het aantal per 1 januari 2013 (totaal 22.593).

7. Prijspeil (inflatiepercentage)

De meicirculaire 2013 geeft de kaders aan voor de verwachte prijsstijging voor het jaar 2014. De afspraak die wij met u hebben gemaakt is dat wij voor de prijsstijging jaarlijks een stelpost prijsstijging opnemen conform het percentage dat de meicirculaire voor het volgende jaar aangeeft. In de meicirculaire worden er middels de algemene uitkering gemeentefonds hiervoor ook middelen beschikbaar gesteld.

Het betreft hier een percentage van 1,75% voor de begroting 2014. Voor de meerjarenraming is rekening gehouden met 1%.

8. Personeelslasten

De formatie 2014 wordt geraamd op basis van de formatie 2013. De hoogte van de personeelslasten is gebaseerd op de CAO die loopt tot en met 31-12-2013. De meicirculaire 2013 geeft kaders aan voor de verwachte loonstijging voor het jaar 2014. Het betreft hier een percentage van 2% voor de begroting 2014 en voor de meerjarenramingen is rekening gehouden met 1%.

Het reduceren van bedrijfsvoeringlasten door het realiseren van ombuigingen en bezuinigingen middels het verminderen van taken, samenwerking, efficiency en herijking van formatie is concreet in deze begroting en meerjarenraming verwerkt. Het monitoren van de realisatie van deze ombuigingen en bezuinigingen is een voorwaarde en vindt plaats in de paragraaf bedrijfsvoering.

9. Investerings en vrijval van investeringen

In de door u in 2010 vastgestelde nota activa beleid heeft u beleidskaders aangegeven hoe om te gaan met investeringen en vrijval van investeringen. Investeringskredieten worden beschikbaar gesteld op basis van een deugdelijke voorbereiding. Vrijval in investeringen wordt niet in de exploitatiesfeer ingezet. Als een investering niet in het geplande jaar wordt gerealiseerd, vallen de kapitaallasten incidenteel vrij ten gunste van de exploitatie. In de begroting wordt een stelpost van € 50.000 opgenomen voor vrijval van kapitaallasten. Tegenover deze stelpost staat een toevoeging aan de algemene reserve voor hetzelfde bedrag. Bij bestuursrapportages wordt bezien of er daadwerkelijk sprake is van vrijval van kapitaallasten.

10. Rente en afschrijvingen investeringen

Bij de kadernota 2014-2017 hebben wij u voorgesteld om de rekenrente per 1 januari 2014 te verlagen van 4,5% naar 4,0%. Per 1 januari 2014, (dus in deze begroting) zijn wij bij het bepalen van de kapitaallasten uitgegaan van een rekenrente van 4,0% (was 4,5%). De ruimte die ontstaat door vrijval van afschrijvingslasten wordt benut voor vervangingsinvesteringen. Als deze vrijvallende afschrijvingslasten niet meer nodig zijn voor vervangingsinvesteringen dan vallen deze vrij ten gunste van de exploitatie.

11. Rente reserves en voorzieningen

De basis vormt hiervoor de nota reserves en voorzieningen 2008. Deze nota is vastgesteld in de raadsvergadering van 30 oktober 2008. (Voor 2013 staat een actualisatie van de nota reserve en voorzieningen gepland).

In deze nota zijn de volgende kaders vastgesteld:

- + aan de algemene reserve wordt geen rente toegerekend;
- + aan bestemmingsreserves die gevormd zijn ter dekking van kapitaallasten wordt jaarlijks 4,5% (voorgesteld te verlagen naar 4,0%) rente toegevoegd. Dit is gelijk aan de interne rekenrente van 4,5% (voorgesteld te verlagen naar 4,0%) die gebruikt wordt bij het bepalen van de kapitaallasten.
- + bestemmingsreserves worden afgebouwd conform uw besluitvorming bij de nota reserves en voorzieningen 2008. Per 2014 resteren in deze categorie nog de bestemmingsreserves: huisvesting Van Lodenstein College en de Wmo

12. Reservepositie

De algemene reserve dient ter dekking van de risico's en om incidentele exploitatietekorten op te vangen.

De reserve grondexploitatie dient ter dekking van de risico's die aanwezig zijn op het gebied van grondexploitatie.

UITEENZETTING FINANCIËLE POSITIE

De uiteenzetting van de financiële positie met toelichting

De uiteenzetting van de financiële positie is een onderdeel dat voorgeschreven wordt vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Artikel 20 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft aan, dat de uiteenzetting van de financiële positie uit twee delen bestaat:

1. Een raming voor het begrotingsjaar die de financiële gevolgen van het bestaande beleid en het nieuwe beleid van de programma's moet bevatten.
2. Afzonderlijk aandacht te besteden aan
 - De jaarlijks terugkerende arbeid gerelateerde verplichtingen
 - De investeringen onderscheiden in investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut
 - De financiering
 - De stand en het verloop van de reserves
 - De stand en het verloop van de voorzieningen

De financiële positie 2014-2017

De financiële positie van de gemeente Neder-Betuwe is gesplitst in bestaand beleid en nieuw beleid. Het bestaande beleid is gebaseerd op de 1^e bestuursrapportage 2013.

Het nieuwe beleid is gesplitst in "nieuw beleid **conform** kadernota 2014-2017" en "nieuw ontwikkelingen **na** kadernota 2014-2017". Hieronder volgt een uiteenzetting van bestaand beleid en nieuw beleid.

BESTAAND BELEID

In de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017 betreft bestaand beleid, de situatie tot en met de 1^e bestuursrapportage 2013.

Op basis van bestaand beleid, zoals vermeld in de kadernota 2014-2017, geeft de financiële positie voor de jaren 2014 tot en met 2017 een sluitend beeld. Het betreft voor 2014 een overschot van € 390.000, voor 2015 een overschot van € 504.000, voor 2016 een overschot van € 1.101.000, en voor 2017 een overschot van € 1.023.000.

NIEUW BELEID

Het nieuw beleid zoals opgenomen is in deze begroting en meerjarenraming gesplitst in twee delen: "nieuw beleid conform kadernota 2014-2017" en "nieuw ontwikkelingen na kadernota 2014-2017".

Nieuw beleid conform kadernota 2014-2017

In de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017 is onder nieuw beleid conform kadernota het nieuwe beleid van uit de kadernota 2014-2017 opgenomen.

Het betreft hier nieuwe ontwikkelingen zoals:

- bijdrage aan provincie voor Tidal Flown,
- ontvangen bijdrage grenscorrectie Medel,
- vervangende nieuwbouw Pantarijn in Casterhoven,
- decentralisaties AWBZ, Participatiewet en Jeugdzorg,
- verlagen doorbelasting ambtelijke uren grondcomplexen inclusief taakstellende bezuiniging,
- het vormen van een voorziening afwaarderen grondposities,
- effect regeerakkoord 2012 Rutte II op algemene uitkering,
- samenwerking BNW,
- Regionaal Archief Rivierenland,
- werken volgens beeldkwaliteit,
- peuteropvang,
- structurele aframing budgetten Wmo,

De financiële gevolgen van de kadernota 2014-2017 zijn hieronder weergegeven.

Specificatie nieuw beleid conform kadernota 2014-2017	Begroting	Meerjarenraming		
	2014	2015	2016	2017
	Bedragen x € 1.000			
Nieuw beleid conform kadernota				
Nieuwe ontwikkelingen in de programma's en paragrafen.	476	1.315	1.484	1.559
Voorgestelde ombuigingen en bezuinigingen	-365	-1.003	-623	-683
Totaal nieuw beleid conform kadernota 2014-2017	111	312	861	876

Nieuwe ontwikkelingen na kadernota 2014-2017

In de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017 zijn onder "nieuw beleid na kadernota 2014-2017" ontwikkelingen opgenomen die ten tijde van het samenstellen van de kadernota 2014-2017 nog niet bekend waren maar wel degelijk invloed hebben op onze financiële positie.

Het betreft hier de volgende ontwikkelingen:

- ❖ De financiële effecten van de meicirculaire 2013,
- ❖ Het instellen van een budget van € 6.000 voor het organiseren van een verkiezingsavond.
- ❖ Verhoging budget bezwaar en beroep WOZ met structureel € 20.000 in verband de toename van het aantal bezwaar- en beroepszaken in het kader van de WOZ.
- ❖ Lagere rentebaten van € 7.000 over de verstrekte achtergestelde geldlening aan het waterbedrijf Vitens hetgeen veroorzaakt wordt door de lagere rente standen.
- ❖ Lagere opbrengst toeristenbelasting van € 49.000
- ❖ Hogere opbrengst onroerende zaak belasting van € 26.000 in verband met het aanslaan van chalets op campings.
- ❖ Extra financieringslasten voor de jaren 2014 en 2015 van € 120.000.
- ❖ Extra lasten voor de jaren 2014 en 2015 van € 125.000 voor een bedrijfsverplaatsing. Deze extra lasten worden gedekt door een onttrekking uit de algemene reserve.
- ❖ Extra lasten voor 2014 van € 77.000 door toename van de uitvoeringskosten Werk en Inkomen Tiel.

De financiële effecten van de hierboven aangegeven onderwerpen hebben een forse impact op onze financiële positie en worden voornamelijk veroorzaakt door de effecten van de meicirculaire 2013.

Het totaal van de financiële effecten bedragen voor 2014 € 282.000, voor 2015 € 308.000, voor 2016 € 487.000 en voor 2017 € 371.000.

Wij willen niet alleen een sluitende begroting en meerjarenraming presenteren maar wij hebben ons ook de opdracht gesteld om de begroting en meerjarenraming minimaal te laten sluiten met een jaarlijks begrotingsoverschot van € 200.000.

Om dit te kunnen bereiken hebben wij aanvullende dekkingsmiddelen opgenomen. Bij het bepalen van de hoogte van deze aanvullende dekkingsmiddelen moeten wij, op basis van de inhoud van zowel de nog komende septembercirculaire 2013 waarin de financiële effecten van het "Oranjeakkoord" zullen worden verwerkt als de financiële effecten van de tweede bestuursrapportage 2013, eveneens rekening houden met een extra negatief financieel effect van in totaal € 350.000. Dit houdt in dat wij een jaarlijks begrotingsoverschot willen realiseren van € 550.000.

Rekening houdend met het te realiseren jaarlijks begrote overschotten van € 550.000 hebben wij voor 2014 een bedrag van € 598.000 aan aanvullende dekkingsmiddelen gezocht, voor 2015 € 983.000, voor 2016 € 898.000 en voor 2017 € 918.000.

De aanvullende dekkingsmiddelen bestaan uit de volgende onderwerpen:

- ❖ Verlaging van het onderzoeksbudget rekenkamercommissie met € 7.642 structureel.
- ❖ Verlaging van de formatie afdelingshoofd bedrijfsvoering hetgeen een besparing op levert van € 60.000 structureel vanaf 2015.
- ❖ Verlaging van de stelpost prijsstijgingen 2014 met € 75.000.
- ❖ Verlaging van de bijdrage aan het regionaal archief rivierland (RAR) met € 25.000 van af 2014.
- ❖ Besparing op formatie en loonkosten door natuurlijk verloop personeel hetgeen een besparing oplevert van € 15.000 in 2014 oplopend naar € 90.000 in 2017.
- ❖ Terugbrengen openstelling loketten (0,5 fte) hetgeen en besparing op formatie oplevert van € 25.000 vanaf 2015.
- ❖ Taakstellende bezuiniging op formatie binnen de fysieke pijler welke een besparing moet opleveren van € 75.000 structureel vanaf 2015.
- ❖ Verlaging van het budget wijk- en buurtgericht werken met € 25.000 structureel vanaf 2014.
- ❖ Verlaging budget voor rampenbestrijding met € 3.000 structureel per jaar vanaf 2014.
- ❖ Inbesteden van het beheer van de openbare ruimte bij de Avri levert een extra besparing op van € 86.000 structureel vanaf 2014.
- ❖ Taakstellende besparing realiseren van € 25.000 vanaf 2015 op energieverbruik door het toepassen van de aspecten duurzaamheid en energiebesparende maatregelen.
- ❖ Extra inkomsten door het kunnen declareren van ambtelijke uren bij het industrieschap Medel het betreft hier een jaarlijks bedrag van € 36.000.
- ❖ Verlaging bijdrage Lander met € 180.000 voor de jaren 2014 en 2015 en met € 50.000 voor de jaren 2016 en 2017.
- ❖ Verlaging van de budgetten Wmo met € 140.000 vanaf 2015.
- ❖ Verlaging van de dotatie aan de voorziening onderhoud begraafplaatsen met € 20.000 structureel vanaf 2014.
- ❖ Met de invoering forensenbelasting wordt er extra inkomsten gegeneerd van € 35.000 structureel per jaar vanaf 2014.
- ❖ Eenmalige inhaalslag opbrengst OZB voor 2014 met 2% hetgeen een extra opbrengst zal genereren van € 90.000.
- ❖ Geen dotatie meer laten plaatsvinden aan de reserve WMO vanaf 2015 hetgeen een structureel voordeel oplevert van € 50.000 per jaar.

Al de hierboven beschreven zaken zijn in deze begroting verwerkt onder het kopje "nieuwe ontwikkelingen na kadernota". De financiële gevolgen van de ontwikkelingen na kadernota 2014-2017 zijn hieronder weergegeven.

Specificatie nieuwe ontwikkelingen na kadernota 2014-2017	Begroting	Meerjarenraming		
	2014	2015	2016	2017
	Bedragen x € 1.000			
Uitkomsten meicirculere 2013:				
Aanpassingen bijdrage uit het gemeentefonds	-34	734	1.203	1.240
Intrekken opgenomen stelpost verlaging algemene uitkering uit het gemeentefonds	-169	-823	-978	-1.101
Extra op te nemen baten en lasten conform beleidsaanpassingen meicirculaire 2013	233	233	221	191
Overige ontwikkelingen na kadernota				
Budget voor het organiseren van een verkiezingsavond	6			
Verhoging budget bezwaar en beroep WOZ	20	20	20	20
Lagere rentebaten over verstrekte achtergestelde lening Vitens	7	7	7	7
Lagere opbrengst toeristenbelasting	49	44	40	40
Hogere opbrengst onroerende zaak belasting ivm chalets	-26	-26	-26	-26
Extra financieringslasten	120	120		
Bedrijfsverplaatsing	30	95		
Bijdrage uit de algemene reserve voor bedrijfsverplaatsing	-30	-95		
Hogere uitvoeringskosten Werk en Inkomen Tiel	77			
Totaal extra lasten	282	308	487	371
Aanvullende dekkingsmiddelen:				
Verlaging onderzoeksbudget rekenkamercommissie	-8	-8	-8	-8
Bezuiniging op formatie afdelingshoofd bedrijfsvoering		-60	-60	-60
Verlaging stelpost prijsstijgingen 2014	-75	-75	-75	-75
Verlaging budget bijdrage aan het Regionaal Archief Rivierenland	-25	-25	-25	-25
Besparing op formatie door natuurlijk verloop personeel en afname loonkosten	-15	-25	-70	-90
Terugbrengen openstelling gemeenteloketten (0,5 fte)		-25	-25	-25
Taakstellende bezuinigingen op formatie binnen de fysieke pijler		-75	-75	-75
Verlagen budget wijk- en buurtgericht werken	-25	-25	-25	-25
Verlaging budget voor rampenbestrijding	-3	-3	-3	-3
Extra besparing door investering beheer openbare ruimte bij de AVRI	-86	-86	-86	-86
Taakstellende bezuiniging realiseren op energieverbruik door het toepassen van duurzaamheid/energiebesparendemaatregelen.		-25	-25	-25
Extra inkomsten door het declareren van ambtelijke uren bij het industrieschap Medel	-36	-36	-36	-36
Verlaging extra bijdrage aan Lander	-180	-180	-50	-50
Extra verlaging budgetten Wmo		-140	-140	-140
Verlaging dotatie onderhoud begraafplaatsen	-20	-20	-20	-20
Invoering forensenbelasting	-35	-35	-35	-35
Eenmalige inhaalslag opbrengst Onroerende Zaak Belasting in 2014 met 2%	-90	-90	-90	-90
Geen dotatie meer laten plaatsvinden aan de reserve Wmo		-50	-50	-50
Totaal aanvullende dekkingsmiddelen	-598	-983	-898	-918
Totaal nieuwe ontwikkelingen na kadernota 2014-2017	-316	-675	-411	-547

oor meer informatie over nieuwe ontwikkelingen na kadernota verwijzen wij u naar de onder de programma's opgenomen toelichtingen

Hieronder volgt een totaaloverzicht van de financiële positie 2013-2017.

Overzicht Financiële Positie 2013-2017						
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
Bedragen x € 1.000						
<u>Bestaand Beleid</u>						
Lasten	58.060	56.779	47.987	38.673	40.833	37.582
Baten	-59.063	-57.064	-48.377	-39.177	-41.934	-38.606
Geraamd resultaat bestaand beleid	-1.004	-286	-390	-504	-1.101	-1.023
<u>Nieuw Beleid</u>						
Nieuw Beleid conform kadernota						
Lasten			2.470	992	781	776
Baten			-2.359	-680	80	100
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			111	312	861	876
Geraamd resultaat conform kadernota			-279	-192	-240	-148
Nieuw beleid na kadernota						
Lasten			32	-935	-1.402	-1.574
Baten			-348	260	990	1.027
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota			-316	-675	-412	-548
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	-1.004	-286	-596	-866	-652	-695

Conclusie financiële positie

Conform artikel 189 van de gemeentewet moet u als gemeenteraad erop toe zien dat de begroting in evenwicht is. Hiervan kan de raad afwijken indien aannemelijk is dat het evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. Het college moet de gemeenteraad een sluitende begroting 2014 en een sluitende meerjarenraming 2015-2017 ter vaststelling aanbieden. Met deze begroting voldoen wij aan deze wettelijk gestelde eisen. Het college biedt de raad een begroting en meerjarenraming aan die jaarlijks sluiten met een overschot en waarvan de basis gegrond is op actuele feiten en zekerheden.

Geraamd resultaat financiële positie (bestaand inclusief nieuwe ontwikkelingen).

De geraamde financiële positie bij de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017, geeft op basis van bestaand beleid, nieuw beleid conform kadernota 2014-2017 en nieuwe ontwikkelingen na kadernota 2014-2017 een sluitend beeld. 2014 sluit met een overschot van € 596.000, 2015 sluit met een overschot van € 866.000, 2016 sluit met een overschot van € 652.000 en 2017 sluit met een overschot van € 695.000

In het geraamde resultaat van de financiële positie van deze begroting en meerjarenraming zijn de effecten van de septembercirculaire 2013 niet meegenomen. De uitkomsten van de septembercirculaire 2013 zullen afzonderlijk aan u kenbaar worden gemaakt.

De basis van de begroting en de meerjarenraming is kwetsbaar gezien het feit dat de rijksoverheid nog steeds geen stabiele richting aangeeft voor de toekomst. Berichten over bezuinigingen en heroverwegingen van bestaand rijksbeleid variëren in hoogte en kunnen een forse invloed op onze financiële positie tot gevolg hebben. Voorbeelden hiervan zijn de septembercirculaire 2013 en de nog steeds aanwezige onzekerheden en onduidelijkheden op het gebied van de decentralisaties.

De nu aangeboden begroting en meerjarenraming zijn jaarlijks sluitend maar zijn sterk afhankelijk van het rijksbeleid. Met de in deze begroting en meerjarenraming gepresenteerde jaarlijkse begrotingsoverschotten zijn wij op de goede weg om ons weerstandsvermogen te verbeteren. Dit vermindert in financiële zin voor de toekomst de nodige zorgen. Alertheid blijft uiteraard geboden omdat in de onzekere en zorgelijke tijden waarin de gemeenten verkeren begrotingsoverschotten fors en snel kunnen dalen met alle gevolgen van dien.

OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE 2014-2016 PER PROGRAMMA

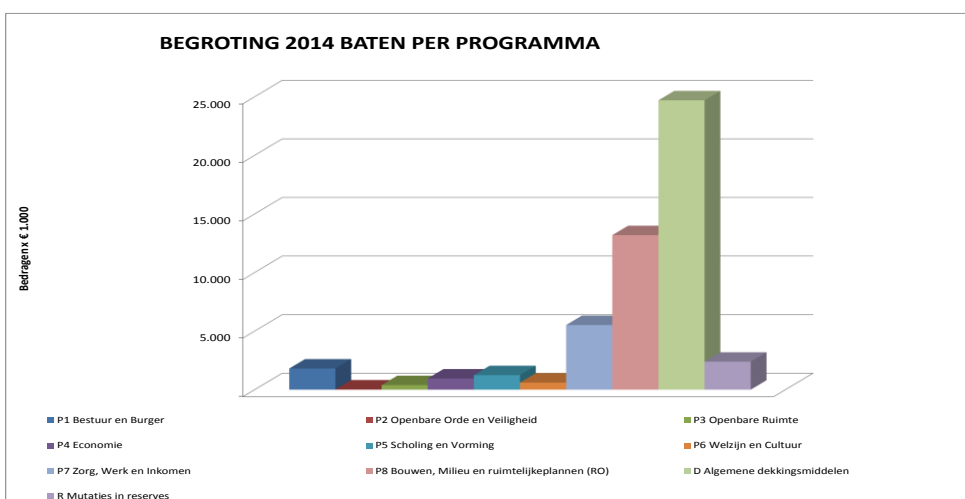
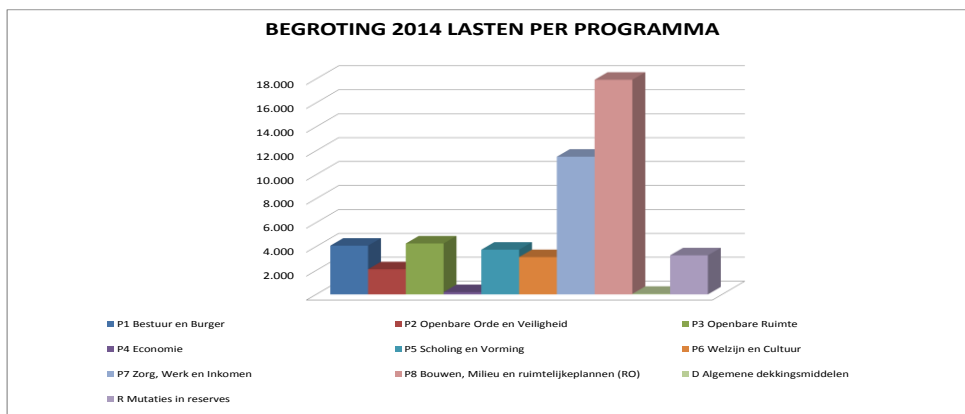
Bestaand Beleid Programma's	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
P1 Bestuur en Burger	2.864	3.900	2.191	2.769	2.977	3.146
P2 Openbare Orde en Veiligheid	1.691	1.734	2.073	2.037	2.031	2.030
P3 Openbare Ruimte	3.676	4.133	4.055	3.644	3.639	3.639
P4 Economie	138	154	122	118	99	96
P5 Scholing en Vorming	3.450	3.432	2.494	3.649	3.616	3.582
P6 Welzijn en Cultuur	2.859	2.659	2.552	2.542	2.530	2.510
P7 Zorg, Werk en Inkomen	5.678	6.144	6.003	6.004	6.003	6.003
P8 Bouwen, Milieu en ruimtelijkeplannen (RO)	4.695	4.235	3.219	3.192	2.148	3.146
D Algemene dekkingsmiddelen	-24.665	-24.193	-24.574	-24.359	-25.044	-25.075
R Mutaties in reserves	-1.390	-2.484	1.474	-100	900	-101
Geraamd resultaat bestaand beleid	-1.004	-286	-390	-504	-1.101	-1.023
+ = tekort - = overschot						

Nieuw beleid conform kadernota Programma's	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
P1 Bestuur en Burger			-15	-82	-142	-270
P2 Openbare Orde en Veiligheid			8			
P3 Openbare Ruimte			-85	105	-200	-200
P4 Economie			-887			
P5 Scholing en Vorming				230	230	230
P6 Welzijn en Cultuur			-40	-40	-40	-40
P7 Zorg, Werk en Inkomen			62	34	33	33
P8 Bouwen, Milieu en ruimtelijkeplannen (RO)			1.500	-18	2	22
D Algemene dekkingsmiddelen			169	823	978	1.101
R Mutaties in reserves			-601	-740		
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			111	312	861	876
+ = tekort - = overschot						

Nieuw beleid na kadernota Programma's	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
P1 Bestuur en Burger			183	100	-65	-85
P2 Openbare Orde en Veiligheid			-3	-3	-3	-3
P3 Openbare Ruimte			-106	-131	-131	-131
P4 Economie			-6	59	-36	-36
P5 Scholing en Vorming						
P6 Welzijn en Cultuur						
P7 Zorg, Werk en Inkomen			-3	-312	-194	-224
P8 Bouwen, Milieu en ruimtelijkeplannen (RO)			20	20	20	20
D Algemene dekkingsmiddelen			-371	-262	48	-38
R Mutaties in reserves			-30	-145	-50	-50
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota			-316	-675	-412	-548
+ = tekort - = overschot						
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	-1.004	-286	-596	-866	-652	-695

OVERZICHT VAN LASTEN EN BATEN PER PROGRAMMA VAN HET BEGROTINGJAAR 2014

Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid		2014		
Bestaand en nieuw beleid Programma's	Lasten € x 1000	Baten € x 1000	Restant € x 1000	
P1 Bestuur en Burger	4.166	-1.807	2.359	
P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.098	-20	2.078	
P3 Openbare Ruimte	4.255	-390	3.864	
P4 Economie	303	-1.074	-772	
P5 Scholing en Vorming	3.735	-1.241	2.494	
P6 Welzijn en Cultuur	3.115	-603	2.512	
P7 Zorg, Werk en Inkomen	11.580	-5.518	6.062	
P8 Bouwen, Milieu en ruimtelijkeplannen (RO)	17.928	-13.189	4.739	
D Algemene dekkingsmiddelen	46	-24.821	-24.776	
R Mutaties in reserves	3.264	-2.421	843	
Geraamd resultaat inclusief mutaties in reserves	50.489	-51.084	-596	
+ = tekort - = overschot				

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten (BBV) dient in de programmabegroting afzonderlijk aandacht te worden besteed aan de verplichtingen van jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume. Voor deze verplichtingen mogen geen voorzieningen worden gevormd.

Arbeidgerelateerde verplichtingen zijn:

- **Wachtgelders/voormalig personeel**

De verplichtingen voor wachtgelders/voormalig personeel worden jaarlijks in de begroting opgenomen. In 2014 is hiervoor een bedrag van € 15.000 opgenomen, in 2015 is er nog maar € 1.750 opgenomen. Met ingang van 2016 zijn er geen verplichtingen meer aanwezig voor wachtgelders/voormalig personeel. Omdat de reorganisatie nog niet is afgelopen is het mogelijk dat er in de toekomst weer wachtgeldverplichting komen. Vooralsnog gaan wij er vanuit dat het reorganisatiebudget toereikend is.

- **Voormalig wethouders of nabestaanden**

Dit betreft de verplichtingen aan wethouders als gevolg van ontslag en/of pensioen. Voor de pensioenverplichting is een verzekering afgesloten waarvan de jaarlijkse lasten zijn opgenomen in de begroting. Eventuele wachtgeldverplichtingen voor wethouders kunnen niet verzekerd worden, deze lasten dienen als deze zich voordoen ten laste te worden gebracht van de lopende exploitatie hetgeen een negatieve invloed zal hebben op de financiële positie van de gemeente. Voor de lopende wachtgeldverplichtingen is in 2014 een bedrag opgenomen van € 94.000 aflopend naar € 41.000 in 2017.

- **Regeling FPU**

De medewerker die (geheel of gedeeltelijk) FPU-ontslag krijgt, ontvangt een FPU-uitkering van het ABP en daarop een aanvulling van de werkgever. De lasten voor FPU zijn opgenomen in de begroting en betreffen een structureel bedrag van € 30.000.

- **Opgebouwde vakantierechten**

Over de maanden juni t/m december bouwt het personeel recht op vakantiegeld op. Deze rechten worden pas in de maand mei daarop betaald. Wanneer er geen grote mutaties in de omvang van het personeel zijn zullen beide bedragen nagenoeg aan elkaar gelijk zijn. Er is dus geen of weinig effect op de uitkomst van de exploitatie.

Investerings met economisch nut en Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Er is, conform de voorschriften, onderscheid gemaakt in onze overzichten van geactiveerde uitgaven tussen investeringen met een economisch nut (verhandelbaar) en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (niet verhandelbaar, bijvoorbeeld wegen, fietspaden, etc.).

De activa bestaan thans bijna geheel uit investeringen met een economisch nut; slechts zes posten met een boekwaarde van € 340.000 op 1 januari 2014 en € 281.000 op 1 januari 2017 hebben betrekking op investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Het betreft voornamelijk activa op gebied van verkeer als fietspaden en investeringen in snelheidsbeperkende maatregelen.

Deze investeringen hadden volgens de huidige voorschriften rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht moeten worden, maar op het moment van investeren ontbraken de nodige financiële middelen. Daarom is er voor gekozen om af te schrijven wat wel is toegestaan. Door de vastgestelde beheerplannen voor de openbare ruimte en spreidingsplannen voor diverse diensten blijven de gevolgen voor de vervangingsinvesteringen beperkt. Nieuw beleid voor investeringen en activiteiten is per programma afzonderlijk opgenomen.

De financiering

Voor verder informatie over de financiering wordt verwezen naar paragraaf financiering.

De stand en het verloop van de reserves en voorzieningen

De basis hiervoor vormt de nota reserves en voorzieningen 2008. Deze nota is vastgesteld in de raadsvergadering van 30 oktober 2008. In deze nota zijn de volgende kaders vastgesteld:

- + aan de algemene reserve wordt geen rente toegerekend;
- + aan bestemmingsreserves die gevormd zijn ter dekking van kapitaallasten wordt jaarlijks rente toegevoegd ter hoogte van de vastgestelde rekenrente. Deze is gelijk aan de rekenrente die gebruikt wordt bij het bepalen van de kapitaallasten.
- + per 1 januari 2014, (dus in deze begroting) zijn wij bij het bepalen van rente uitgegaan van een rekenrente van 4,0% (was 4,5%).
- + bestemmingsreserves worden afgebouwd conform uw besluitvorming bij de nota reserves en voorzieningen 2008. Per 2014 resteren in deze categorie nog de bestemmingsreserves:
 - Huisvesting Van Lodenstein College;
 - Wmo.
 - Frictiekosten Personeel.

Voor de tweede helft van 2013 staat een actualisatie van de nota reserves en voorzieningen gepland.

gemeente
Neder-Betuwe

***Begroting 2014
en
Meerjarenraming 2015-
2017***

PROGRAMMA'S

PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER

Portefeuillehouders: burgemeester ir. C.W. Veerhoek en wethouder V.M. van Neerbos

ALGEMEEN:

Programma-inhoud

Het programma omvat burgerparticipatie en externe dienstverlening. Daarnaast omvat dit programma de bestuurlijke organen (raad, commissie, college van burgemeester en wethouders), organisatie en bedrijfsvoering, intergemeentelijke samenwerking, voorlichting (inclusief website) en verkiezingen.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Beleidsnotitie wijkmanagement "Samenwerken voor het resultaat" (Raadsbesluit 30 januari 2008) en Evaluatienotitie (raadsbesluit 26 mei 2011).
- Klantthandvest
- Reorganisatieplan
- Intentieovereenkomst Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal (BNW) samenwerking

Ontwikkelingen

Dienstverlening

De kwaliteit van dienstverlening conform ons klantthandvest staat hoog op de (landelijke) bestuurlijke agenda van de rijksoverheid en de gemeente. De rijksoverheid besteedt er in haar beleidsprogramma expliciet aandacht aan. In onze gemeente heeft dienstverlening ook prioriteit. Deze ambitie moet leiden tot betere publieke dienstverlening en vermindering van administratieve lasten.

Klantcontactcentrum

In 2015 is de gemeente de ingang voor nagenoeg alle vragen aan de overheid. Hiervoor wordt een KlantContactCentrum (KCC) ingericht. Een KCC is er op gericht om klanten, burgers, bedrijven en instellingen op eenduidige wijze informatie, diensten en producten te verstrekken, vragen, ideeën, klachten en wensen te behandelen. Het KCC varieert van eenvoudige informatieverstrekking en snelle doorverwijfsfunctie tot en met afhandeling van processen en productlevering. De gebruikte communicatiekanalen variëren van adequate telefoonafhandeling en algemene website informatie tot en met uitgebreide baliefuncties, callcenter en een persoonlijk internet (mijn....). Dit vraagt voor 2014 de nodige aandacht en inspanningen. Er is in augustus 2013 een projectleider aangetrokken om dat verder vorm te geven.

Webrichtlijnen

In de 'Overheidsbrede implementatieagenda voor dienstverlening en e-overheid' (i-NUP) hebben gemeenten met het Rijk de afspraak gemaakt, dat hun websites per 12 januari 2015 voldoen aan de Web richtlijnen (3 sterren Waarmed Drempeelvrij). Dit vergt het komende jaar extra inspanningen om daaraan te kunnen voldoen.

Wetsvoorstel Digitalisering Burgerlijke Stand (wet elektronische dienstverlening burgerlijke stand)

Het wetsvoorstel heeft tot doel dat inwoners de mogelijkheid krijgen om aangifte van geboorte, voorgenomen huwelijk en geregistreerd partnerschap almede voor de elektronische verkrijging van uittreksels en afschriften van de daarop betrekking hebbende akten digitaal kunnen aanvragen. Naar verwachting zal dit in de loop van 2014 worden ingevoerd

Modernisering Gemeentelijke basisadministratie (mGBA) en Basisregistratie Personen (BRP)

De komende jaren wordt de gemeentelijke basisadministratie voor persoonsgegevens (GBA) vervangen door de Basisregistratie Personen (BRP). De BRP maakt deel uit van het stelsel van basisregistraties. De BRP bevat persoonsgegevens van ingezetenen en niet-ingezetenen. Iemand die voor een periode van vier maanden of langer in Nederland woont, wordt nu ingeschreven in de GBA. Dit noemen we een ingezetene. Naast ingezetenen zijn er niet-ingezetenen. Dit zijn personen die niet of korter dan vier maanden in Nederland wonen. Zij worden nu niet in de GBA ingeschreven. Niet-ingezetenen kunnen een relatie hebben met Nederlandse overheidsinstellingen. Bijvoorbeeld mensen die tijdelijk in Nederland wonen of werken (grensarbeiders, buitenlandse studenten) of mensen die in Nederland hebben gewoond en die nu in het buitenland pensioen genieten. Overheidsinstellingen houden nu elk hun eigen registratie bij van niet-ingezetenen met wie zij te maken hebben. In de Registratie Niet-ingezetenen (RNI) worden straks alle gegevens centraal en op dezelfde manier vastgelegd. De planning is dat Neder-Betuwe in het tweede kwartaal van 2015 zal aansluiten.

Verkiezingen

In 2014 zijn er twee verkiezingen, te weten 19 maart 2014 Gemeenteraad en 22 mei 2014 Europees Parlement. De Commissie onderzoek elektronisch stemmen komt voor 1 november 2013 met een advies omtrent de wijze van stemmen in de toekomst. Op 18 maart 2015 (datum nog onder voorbehoud) zijn de verkiezingen voor Provinciale Staten.

Wijkmanagement

Wij organiseren jaarlijks één of meerdere dorpschouwen. Bij de dorpschouw worden in ieder geval betrokken: de voor de leefomgeving relevante gemeentelijke functies, de dorpsstafel, de wijkopbouwwerker, de woningbouwvereniging en de politie. Andere partijen zoals jeugdwerk en jongerenwerk kunnen facultatief worden toegevoegd. In alle dorpen worden volgens een opgesteld rooster dorpschouwen gehouden. Het resultaat van een dorp- of wijkschouw zal worden vertaald in een uitvoeringsplan. Dit gebeurt binnen bestaande budgetten. Daarnaast leveren wij via wijkmanagement een bijdrage aan de verdere uitrol van het speelruimtebeleid.

SPEERPUNTEN:

Wij willen bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat is de voortgang?

Beleidsplan communicatie		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Verbeteren van gemeentelijke communicatie, intern en extern. Tijdig, afgewogen, helder en (pro)actief om betrokkenheid te vergroten. De communicatie van de gemeente intern en met inwoners (verder) te professionaliseren. Eerst communiceren met de direct betrokken mensen: intern vóór extern, betrokken inwoners vóór pers. Gemeente denkt oplossingsgericht mee met vraagsteller. Goedwerkend klantvolgsysteem en raadsinformatiesysteem. Reactie naar burgers op raadssprekuren binnen 3 weken.	A1. De opzet van de website vernieuwen waardoor zaken volgens VNG model geordend zijn.
		A2. Verdere uitbouw van KCC naar "de overheid geeft antwoord" en van onze dienstverlening conform ons klanthandvest.
		A3. In samenwerking met de gemeente Buren en West Maas en Waal invulling geven aan de verdere professionalisering van de communicatie.

Inwonersparticipatie / Interactieve beeldvorming		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Betrekken van burgers, bedrijven, instellingen en andere maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding (en uitvoering) van gemeentelijk beleid. Gemeentelijk beleid wordt begrepen en gedragen. Raad en college bezoeken wijken, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Direct betrokkenen/belanghebbenden krijgen aan het begin van de beeldvorming een belangrijke stem. De raad beslist. Snelle afhandeling van inspraak. Het weglaten van onnodige regels en controleprocedures beperkt de ambtelijke inzet en vergroot de waardering van de klant.	A1. De verschillende rollen in het besluitvormingsproces worden duidelijk gemarkeerd en zorgen er voor dat frustraties bij deelnemende bewoners worden voorkomen door vooraf duidelijke kaders voor hun participatie aan te geven
		A2. In startnotities/beleidsnotities zal standaard een paragraaf over de wijze waarop inwoners of organisaties worden betrokken bij de vormgeving van het beleid worden opgenomen.
		A3. Het college bezoekt periodiek een bedrijf of maatschappelijke instelling.
		A4. Wijkmanagement wordt ingezet om de participatie van bewoners bij de uitvoering van het speelbeleid te bevorderen. Het gaat daarbij vooral om de speelvoorzieningen voor de leeftijdsgroep tot 12 jaar.
		A5. Vanuit wijkmanagement worden dorpschouwen georganiseerd met als doel de verantwoordelijkheid voor en de betrokkenheid onder bewoners bij de eigen woon- en leefomgeving te bevorderen.

Vermindering van gemeentelijke regelgeving		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Het verminderen en vereenvoudigen van de gemeentelijke regelgeving en meer ruimte geven voor eigen initiatief, waardoor de waardering van de burgers, bedrijven, instellingen en andere maatschappelijke organisaties voor de gemeente stijgt en minimaal een 7,5 bedraagt. Deze norm dient in 2013 of eerder behaald te worden. Verhoging van efficiëntie en beperking van ambtelijke inzet t.b.v. kostenreductie. Daarna zo nodig een nieuwe taakstelling.	A1. Alle nieuwe beleidsadviezen en verordeningen toetsen op nut en noodzaak. <i>(cijfer is ontleend aan Staat der gemeente; echter de gemeente doet om financiële redenen daar niet mee aan mee).</i>
		A2. Zoveel als mogelijk de gedereguleerde modelverordeningen van de VNG gebruiken.

Arbeidshandicap		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	In dienst nemen van mensen met arbeidshandicap bij gemeente. Inspanning minimaal 5% werk bieden aan mensen met arbeidshandicap.	A1. Alert inspelen op mogelijkheden om mensen met een arbeidshandicap aan te stellen en als de mogelijkheid (bij kandidaten met een gelijke geschiktheid tijdens een sollicitatieproces) zich voordoet, dan kiezen voor de kandidaat met een arbeidshandicap. Via detachering kunnen wij aan deze doelstelling voldoen.
		A2. Ons aanbestedingsbeleid is in 2013 aangepast om deze doelstelling te bereiken.

WAT MAG HET KOSTEN?

P1 Programma: Bestuur en Burger						
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	4.414	5.377	3.998	3.727	3.725	3.739
Baten	-1.550	-1.477	-1.807	-958	-748	-593
Geraamd resultaat bestaand beleid	2.864	3.900	2.191	2.769	2.977	3.146
Nieuw Beleid						
Nieuw Beleid conform kadernota						
Lasten			10	3	3	-65
Baten			-25	-85	-145	-205
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			-15	-82	-142	-270
Nieuw beleid na kadernota						
Lasten			183	100	-65	-85
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota			183	100	-65	-85
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	2.864	3.900	2.359	2.787	2.770	2.791

NIEUW BELEID						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 1		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Het realiseren van besparingen door samenwerking bedrijfsvoeringstaken BNW						
Het realiseren van besparingen als gevolg van natuurlijk verloop bij bedrijfsvoering in het kader van de samenwerking BNW (Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal). Uitgangspunt is een natuurlijk verloop van 3 % per jaar. Als gevolg van natuurlijk verloop bij bedrijfsvoering neemt de formatie af. Dit zal echter geen problemen opleveren omdat we de samenwerking BNW op de bedrijfsvoeringstaken ingaan. Er blijft voldoende robuustheid bestaan. BNW-samenwerking moet leiden tot meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid en meer efficiëntie voor onze bedrijfsvoering	€	0	-60	-120	-180	V
Verlaging bijdrage aan het Regionaal Archief Rivierenland (RAR)						
Door de fusie tussen het Regionaal Archief Rivierenland en het Streekarchief Bommelerwaard per 1 januari 2014 gaat het aantal inwoners omhoog waardoor de bijdrage per inwoner vermindert. Ook zal het vervoegd aflossen van de geldlening een besparing op gaan leveren.	€	-25	-25	-25	-25	V
Vrijval kapitaallasten						
De vrijval van kapitaallasten (afschrijving) is voor de jaren 2013 tot en met 2016 in de begroting en meerjarenraming opgenomen. De vrijval voor het jaar 2017 bedraagt € 68.168. Hiervan behoeven vooralsnog geen middelen gereserveerd te blijven voor vervangingsinvesteringen.	€	0	0	0	-68	V
Overige kleine verschillen.	€	10	3	3	3	N
Totaal opgenomen nieuw beleid conform kadernota	€	-15	-82	-142	-270	V

NIEUW ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid na kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 1		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadellig
Stelpost voor prijsstijgingen (van 1,75% naar 1,75% voor 2014). In de meicirculaire 2013 is aangegeven om voor 2014 uit te gaan van een verwachte prijsstijging van 1,75% en voor de verdere jaren 1%. In bestaand beleid van deze begroting was al rekening gehouden met een verwachte prijsstijging voor de jaren 2014 tot en met 2017 van van 1%. Dit resulteert in een aanvullend budget van € 75.000.	€	75	75	75	75	N
Stelpost voor loonstijgingen (van 1% naar 2% voor 2014). In de meicirculaire 2013 is aangegeven om voor 2014 uit te gaan van een verwachte loonstijging van 2% en voor de verdere jaren 1%. In bestaand beleid van deze begroting was al rekening gehouden met een verwachte loonstijging voor de jaren 2014 tot en met 2017 van van 1%.Dit resulteert in een aanvullend budget van € 80.000.	€	80	80	80	80	N
Opheffen stelpost bezuinigingen op politieke ambtsdragers In bestaand beleid van deze begroting is een stelpost opgenomen om de bezuiniging op politiek ambtsdragers waar te maken. In de meicirculaire is deze bezuiniging grotendeels terug gedraaid hetgeen inhoudt dat de opgenomen stelpost voor bezuinigingen op politieke ambtsdragen ook kan worden opgeheven.	€	50	143	143	143	N
Verlaging onderzoeksbudget rekenkamercommissie De voorgestelde verlaging is een (ruime) halvering van het onderzoeksbudget. Halvering van het onderzoeksbudget is naar ons oordeel acceptabel. Recente onderzoeken hebben geen maatschappelijk effect gehad en zijn onderzoekstechnisch niet zodanig opgezet dat inhuur van een duur bureau nodig is. Met enige mate van creativiteit kan de rekenkamercommissie met een lager bedrag minstens even gedegen rapporten maken. De vergoedingen blijven dus buiten schot.	€	-8	-8	-8	-8	V
Bezuiniging op formatie afdelingshoofd Bedrijfsvoering Na totstandkoming van de BNW-samenwerking hebben de samengevoegde bedrijfsvoeringsonderdelen minder managers nodig om minstens even goede prestaties te leveren. De kwaliteit van de dienstverlening lijdt niet onder voorgestelde maatregel.	€	0	-60	-60	-60	V
Verlaging stelpost prijsstijgingen 2014 In onze begroting is een stelpost aanwezig voor prijsstijgingen voor het jaar 2014. De meicirculaire 2013 geeft een percentage aan van 1,75%. Het betreft een totaal bedrag van €175.000 voor 2014. Als bezuinigingsvoorstel stellen wij u voor om genoeg te nemen met een stelpost van 1%, een totaalbedrag van € 100.000. Met deze bezuiniging realiseren wij een structureel voordeel van € 75.000	€	-75	-75	-75	-75	V
Verlaging bijdrage RAR De verlaging van de bijdrage aan het RAR is op basis van voorzichtigheid geraamd. De toetreding van de 'Bommelewaard' valt hoger uit dan in eerste instantie is aangegeven.	€	-25	-25	-25	-25	V
Besparingen door natuurlijk verloop personeel en afname loonkosten Ten aanzien van de medewerkers (excl. griffie) die de komende jaren wegens natuurlijk verloop vertrekken, kan 30% van de loonkosten worden bezuinigd, deels door een afname van formatie en deels doordat een deel van deze medewerkers (vanwege erfenissen uit het verleden) hoger is ingeschaald dan hun toekomstige opvolgers.	€	-15	-25	-70	-90	V
Terugbrengen openstelling loketten (0,5 fte) Verminderde openstelling (twee dagdelen) gaat ten koste van de dienstverlening aan de inwoners en op andere momenten is meer drukte te verwachten. Met de verminderde openstelling realiseren wij een structureel voordeel van € 25.000 vanaf 2015.	€	0	-25	-25	-25	V
Extra financieringslasten Voor de jaren 2014 en 2015 hebben wij extra financieringslasten nodig. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds de bepaling van het nieuwe financieringspositie voor deze begroting en meerjarenraming en anderzijds door het forse overschot aan geldmiddelen op onze bankrekening waar niet of nauwelijks een rentevergoeding tegenover staat.	€	120	120	0	0	N
Verlaging budget Wijk en buurtgericht werken Als aanvullende bezuiniging hebben wij het budget dorpsafels structureel verlaagd met 1 euro per inwoners hetgeen een besparing opleverd van € 25.000.	€	-25	-25	-25	-25	V
Taakstellende bezuiniging op formatie binnen de fysieke pijler. Binnen de fysieke pijler willen wij een besparing realiseren op formatie. Deze taakstellende opdracht moet vanaf 2015 € 75.000 aan besparingen realiseren binnen de formatie van de fysieke pijler.	€	0	-75	-75	-75	V
Overige kleine verschillen	€	6	0	0	0	N
Totaal opgenomen nieuw beleid na kadernota	€	183	100	-65	-85	N

INVESTERINGEN:

P1 Programma:		Bestuur en Burger	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedragen
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)		x € 1000	
Lopend	Informatieplan 2012-2014 jaarschijf 2013	2013	335
Bestaand	Informatieplan 2012-2014 jaarschijf 2014	2014	175
Totaal investeringsbedragen			510

PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Portefeuillehouder: Burgemeester ir. C.W. Veerhoek en wethouder V.M. van Neerbos

ALGEMEEN:

Programma-Inhoud

Ontwikkeling Veiligheidsbeleid en beleidsadviesing.

In het programma openbare orde en integrale veiligheid staan de twee volgende doelstellingen:

- Het verbeteren van de objectieve veiligheid.
- Het verbeteren van het veiligheidsgevoel (subjectieve veiligheid) van de inwoners van de gemeente

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2010-2014 (Raadsbesluit 9 december 2011)
- Jaarplan Veiligheid 2012
- Plan van aanpak/draaiboek Oud en Nieuw
- Samenwerking Brandweer Neder-Betuwe en Tiel
- Rampenplan en Rampenbestrijdingsplannen

Ontwikkelingen

Veiligheidshuis

In het Veiligheidshuis werken instanties op één locatie samen aan opsporing, vervolging, (voorbereiding van) berechting en hulpverlening. Het doel van de samenwerking is het terugdringen van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. De ketenpartners signaleren problemen, bedenken oplossingen en voeren die samen uit. Werkprocessen worden op elkaar afgestemd, zodat strafrecht en zorg elkaar aanvullen. Ingezet wordt op gedragsverandering, vermindering risico recidive en verbetering van de kwaliteit van leven van de delinquent. De gemeente neemt deel aan het veiligheidshuis en betaalt vanaf 2012 € 0,25 per inwoner. Om efficiënter te kunnen werken zijn de twee Veiligheidshuizen in Gelderland-Zuid; Nijmegen en Rivierenland, per 1-1-'13 samengevoegd. Beide locaties blijven open. De werkprocessen worden op elkaar afgestemd.

Financiële consequenties zijn er ook.

Per 1 januari 2013 is de ministeriële bijdrage aan de Veiligheidshuizen verlaagd. Daarnaast worden de gelden voortaan via de centrumgemeente verdeeld. De gemeenten die aan het Veiligheidshuis in Nijmegen zijn verbonden dragen bijna € 600.000 bij. De gemeenten in Rivierenland (m.u.v. West Maas en Waal) dragen een krappe € 60.000 bij. De gemeente Neder-Betuwe neemt deel aan het Veiligheidshuis en betaalt € 0,25 per inwoner. Zodra de nieuwe begroting Veiligheidshuis bij de gemeente wordt ingediend zal deze worden beoordeeld.

Jeugd Preventie Netwerk (onderdeel van het Centrum voor Jeugd en Gezin)

Het Jeugd Preventie Netwerk (JPN) richt zich op preventie en de aanpak van psychosociale- en gedragsproblematiek bij jeugdigen in de leeftijd van 0-23 jaar, door het bieden van een goede zorgstructuur. Door de oprichting van het JPN worden efficiency en effectiviteit van de hulp aan jeugdigen en hun ouders bevorderd. Het JPN werkt samen met het Jeugdoverleg Handhaving. Vanuit Integrale Veiligheid, politie, interventie- en jongerenwerk en IrisZorg (verslavingszorg) worden problemen van jeugdigen zo vroeg mogelijk gesignaleerd en worden deze personen aangemeld bij het JPN.

Ontwikkelingen Drank- en Horecawet

Met het oog op de terugdringing van het alcoholgebruik onder vooral jongeren, de voorkoming van aan alcohol gerelateerde verstoring van de openbare orde, evenals ter reductie van de administratieve lasten, is per 1 januari 2013 de gewijzigde Drank- en Horecawet van kracht. Het toezicht op de Drank- en Horecawet ligt sinds deze datum bij de gemeente. In het kader van de nieuwe wetgeving en de gewijzigde taken en rollen moeten nieuwe beleidskaders en verordeningen worden opgesteld. Eveneens moeten voorstellen ontwikkeld worden met betrekking tot hoe het toezicht uitgevoerd kan worden. Besloten is de voorbereidende aspecten in regionaal verband op te pakken. De horecaverordening voor Neder-Betuwe was op 27 juni 2013 punt van agenda in de gemeenteraad. De regionale werkgroep "Handhaving en toezicht Drank- en Horecawet" rondt in het najaar van 2013 een advies af waarna lokale besluitvorming nodig is. De Drank- en Horecawet ondergaat opnieuw wijzigingen: per 1 januari 2014 is de alcoholgerechtigde leeftijd op 18 jaar gesteld, waarbij de gemeente verplicht wordt een "Handhavingplan alcohol" vast te stellen. Het plan bevat de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet. Dit plan zal in nauwe samenwerking tussen afdelingen Vergunningverlening & Handhaving en Samenleving worden voorbereid.

Inbraakpreventie

In samenspraak met justitie en politie houdt een regionale projectgroep inbraakpreventie zich bezig met de verdere uitvoering van het plan van aanpak woninginbraken. De hoofddoelstelling van het plan van aanpak is het creëren van bewustwording bij bewoners over de risico's op woninginbraken en het stimuleren van bewoners om maatregelen te treffen tegen woninginbraak.

SPEERPUNTEN:

Wij willen bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat is de voortgang?

Veilige gemeente, integrale aanpak		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	In zijn algemeenheid is Neder-Betuwe een gemeente waar je je veilig voelt met een lokale overheid die zich daarvoor aantoonbaar inzet. In het bijzonder gaat het daarbij om: • Regels en wetten gelden voor iedereen. De politie treedt daadkrachtig op vooral tegen drugshandel. • De gemeente werkt aan preventie en opvoedingsondersteuning, waar ouders tekortschieten. • De gemeente signaleert probleemgedrag waaronder wangedrag, verslaving en vandalisme en criminaliteit van jongeren zo vroeg mogelijk en biedt individueel kansen om via school of werk terug te keren op het rechte pad. Geweld en intimidatie mogen nooit worden beloond. • Terugdringen van inbraak. • Ouders verantwoordelijk stellen, ook financieel, voor schade die hun minderjarige kinderen hebben veroorzaakt. • Voor coffeeshops, bordelen en sekswinkels geldt een nuloptie. • Een kleine groep buurtbewoners veroorzaakt zoveel overlast dat andere buurtbewoners zich onveilig voelen. Deze overlast een halt toeroepen met een gezamenlijk optreden van verhuurders, politie, welzijnsinstellingen en de gemeente. Probleemgezinnen in kaart brengen voor een op hen gerichte aanpak.	A1. De politie heeft opgetreden tegen de overlast van drugshandel. Door de politie is gericht onderzoek verricht op locaties waarover regelmatig signalen binnenkomen dat er wordt gedeald. Zowel tegen handel in softdrugs als harddrugs is opgetreden. Naar aanleiding van o.a. anonieme meldingen is een aantal hennepkwekerijen opgerold. (In juni 2013 zijn inwoners geïnformeerd (folder aanpak hennepsteelt) over de wijze waarop zij een bijdrage kunnen leveren om verdachte zaken te melden.) De aanpak hennepsteelt zal in 2014 opnieuw via ons Magazine NB en op onze gemeentelijke website onder de aandacht worden gebracht. Daarnaast zal de politie ook in 2014 blijven optreden tegen drugshandel. A2. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) richt zich op preventie en opvoedingsondersteuning waar ouders tekortschieten (zie programma 7) A3. Het Jeugd Preventie Netwerk (JPN), onderdeel van het Centrum voor Jeugd en Gezin, richt zich op preventie en de aanpak van psychosociale- en gedragsproblematiek bij jeugdigen in de leeftijd van 0-23 jaar, door het bieden van een goede zorgstructuur. Door de oprichting van het JPN worden efficiency en effectiviteit van de hulp aan jeugdigen en hun ouders bevorderd. Het Jeugd Preventie Netwerk (JPN) werkt in nauwe samenwerking met het Jeugdoverleg Handhaving, interventie- en jongerenwerk, IrisZorg (verslavingszorg) en de politie. De problemen van jeugdigen worden zo vroeg mogelijk gesignaleerd. Indien hulp nodig is worden jongeren aangemeld bij het JPN. De jongeren die zich bezighouden met criminele activiteiten worden via het Veiligheidshuis behandeld A4. Een regionale projectgroep inbraakpreventie heeft zich bezig gehouden met de uitvoering van het plan van aanpak woninginbraken. De hoofddoelstelling van het plan van aanpak is het creëren van bewustwording bij bewoners over de risico's op woninginbraken en het stimuleren van bewoners maatregelen te treffen tegen woninginbraak. In 2013 wordt uitvoering gegeven aan de aanpak woninginbraken. Vanaf maart 2013 is de besmettingsbrief (voorlichtingsbrief om woninginbraken te voorkomen) verstuurd aan inwoners bij wie een inbraak heeft plaatsgevonden en aan omwonenden. Tevens is het buurtpreventie project Waaks van start gegaan. In april zijn hondenbezitters in Kesteren aangeschreven en gevraagd om deelname om zo de leefbaarheid en veiligheid in de wijk te vergroten. In juni zijn ook de hondenbezitters in de andere dorpen gevraagd deel te nemen. Op 6 mei heeft de eerste inbraakpreventie avond in Kesteren plaatsgevonden. In september volgen de inbraakpreventie avonden in de andere dorpskernen. In alle dorpskernen zal buurtpreventie Waaks onder de aandacht worden gebracht zodat alle inwoners de mogelijkheid krijgen om zich voor buurtpreventie aan te melden. Projectontwikkelaars hebben bij alle nieuwbouwprojecten van de gemeente het verzoek meegekregen om volgens het Keurmerk Veilig Wonen (KVV) te bouwen. Corporaties zijn gestimuleerd om hun woningvoorraad op het niveau van het Keurmerk Veilig Wonen te brengen. Particuliere eigenaren van bestaande en nieuwbouw zijn via artikelen in het Neder-Betuwe Magazine, de veiligheidskrant en onze gemeentelijke website gestimuleerd tot beveiliging van de woning met het KVV.

Veilige gemeente, integrale aanpak (vervolg)		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
		A5. Na aanhouding door de politie worden jongeren rechtstreeks aangemeld bij het Openbaar Ministerie. Eventuele schade die is veroorzaakt wordt meegenomen in het strafproces. Jongeren die bij Halt in behandeling zijn genomen betalen de veroorzaakte schade via bemiddeling van Halt aan de gemeente of aan derden terug. De gemeente is gestart met het vandalisme offensief. De gemeente doet van alle vernielingen aan gemeente eigendommen aangifte. De aangifte wordt voorzien van een schade bedrag en een foto en wordt bij de gemeente op zaak geregistreerd. Elke maand worden alle schade gevallen voorzien van foto en bedrag in de RBC gepubliceerd. Daarbij wordt een oproep aan de inwoners gedaan om bij de politie melding te doen indien zij meer afweten van de aangerichte schade. Burgernet verstuurt dit jaar ook dit soort oproepen. Na een jaar zal het project worden geëvalueerd en zal worden bekeken of deze aanpak wordt voortgezet.
		A6. Het uitgangspunt m.b.t. vergunningaanvragen voor coffeeshops en sekswinkels is dat deze worden geweigerd.
		A7. Bij het Meldpunt Bijzonder Zorg (MBZ) zijn personen aangemeld die overlast veroorzaken en een gevaar voor zichzelf en voor hun omgeving vormen en/of een bedreiging zijn voor de openbare orde. Daarnaast zijn slachtoffers en daders van huiselijk geweld bij het MBZ behandeld.
		A8. Buurtinitiatieven om de veiligheid op straat te vergroten zullen door de gemeente worden gestimuleerd en ondersteund. Van de dorpsafdeling Dodewaard is een verzoek binnengekomen om buurtpreventie op te starten. In september wordt in Dodewaard uitleg gegeven van het buurtpreventie project Waaks. Tijdens de avonden kunnen inwoners zich voor deelname buurtpreventie aanmelden.
		A9. Deelname aan het project Keurmerk Veilig Ondernemen (Bonegraaf, Het Panhuis)

Hulpdiensten		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	De gemeente blijft er op hameren, dat de aanrijdtijden van de hulpdiensten moeten blijven voldoen aan de landelijke normen. Regionalisering moet leiden tot een doelmatige en doeltreffend kwaliteitsslag binnen de bestaande budgetten.	A1. Met betrekking tot het ambulancevervoer bij de Regionale Ambulancevoorziening er op aandringen dat ook in elke kern van de gemeente Neder-Betuwe het overschrijdingspercentage van de 15 minuten norm gelijk is aan het gemiddelde in de regio Gelderland Zuid en maximaal 5% bedraagt. A2. Goede samenwerking tussen hulpverleners om slachtoffers te redden en te verzorgen tijdens een ramp of een groot ongeval. A3. Met betrekking tot de brandweer wordt het volgende opgepakt: • Vasthouden en waar mogelijk verbeteren van de aanrijdtijden conform de norm; • Uitvoering geven aan het beleidsplan Risicobeheersing (pro-actie, preventie en preparatie) • Vasthouden en waar mogelijk verbeteren van de aanrijdtijden conform de norm; • Uitvoering geven aan het beleidsplan Risicobeheersing (pro-actie, preventie en preparatie) met als doel te voldoen aan de nulmeting brandweezorg van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid; • Verder vorm geven aan de samenwerking tussen Tiel en Neder-Betuwe en te participeren als cluster binnen en buiten de veiligheidsregio.

WAT MAG HET KOSTEN?

P2 Programma: Openbare Orde en Veiligheid						
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	1.917	2.063	2.094	2.057	2.051	2.050
Baten	-227	-329	-20	-20	-20	-20
Geraamd resultaat bestaand beleid	1.691	1.734	2.073	2.037	2.031	2.030
Nieuw Beleid						
Nieuw Beleid conform kadernota						
Lasten			8			
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			8			
Nieuw beleid na kadernota						
Lasten			-3	-3	-3	-3
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota			-3	-3	-3	-3
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	1.691	1.734	2.078	2.034	2.028	2.027

NIEUW BELEID

Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000

Programma 2		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Overige kleine verschillen.	€	8	0	0	0	N
Totaal opgenomen nieuw beleid conform kadernota	€	8	0	0	0	N

NIEUW ONTWIKKELINGEN

Toelichting opgenomen nieuwe beleid na kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000

Programma 2		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Overige kleine verschillen	€	-3	-3	-3	-3	V
Totaal opgenomen nieuw beleid na kadernota	€	-3	-3	-3	-3	V

INVESTERINGEN:

P2 Programma: Openbare Orde en Veiligheid	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)	Investeringsbedragen x € 1000
Geen	
Totaal investeringsbedragen	

PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE

Portefeuillehouders: wethouder J.M. Schuurman en wethouder V.M. van Neerbos

ALGEMEEN:

Programma-inhoud

De aanleg en het onderhoud van wegen en straten, openbare verlichting, openbaar groen, speelplaatsen, kunstwerken en waterpartijen, openluchtrecreatie evenals de zorg voor een bereikbaar openbaar vervoer.

Het zorgdragen voor een heldere en veilige verkeersstructuur.

Relevantie beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012);
- Beheerplannen onderhoud wegen, gebouwenbeheer en groen;
- Landschap Ontwikkeling Plan (LOP)
- Attractiebesluit speeltoestellen
- Neder-Betuws Verkeer- en vervoerplan
- Nota speelruimtebeleid (raadsbesluit van 29 januari 2009) en uitvoeringsplan 2012 (raadsnet 26 maart 2012)

Ontwikkelingen

Speelruimtebeleid

De uitrol van de nota "inspelen op spelen, ruimte voor de jeugd" moet opleveren dat een beter dekkend aanbod van speelvoorzieningen ontstaat voor 0-6 jarigen, 6 tot 12 jarigen en 12+. De uitvoering van de nota vindt gefaseerd plaats binnen de vastgestelde financiële kaders. In 2012 en 2013 is een inhaalslag gemaakt en zijn extra middelen uit de reserve onttrokken, waardoor de speelvoorzieningen in alle kernen grotendeels op peil zijn gebracht. In 2014 zal er een nieuw onderhoud- en beheerplan gemaakt worden en gaat de aandacht voornamelijk uit naar speelruimte bij nieuwbouwprojecten.

M.b.t. jongerenontmoetingsplekken in de openbare ruimte ondernemen wij alleen actie op het moment dat de behoefte is aangetoond en de jongeren een actieve bijdrage willen leveren aan de realisatie.

Fileproblematiek Rijnbrug

De problematiek rond de filevorming staat op dit moment hoog op de politiek/bestuurlijke agenda van de provincies en omliggende gemeenten. Er is een bestuurlijke overeenkomst getekend door de provincies Gelderland en Utrecht, gemeente Wageningen, Ede, Veenendaal, Rhenen, Buren en Neder-Betuwe, Regio Rivierenland en Food Valley.

Door de beoogde aanleg van een tidal flow (wisselstrook) in 2016 zal de fileproblematiek zo goed mogelijk opgelost worden.

De gemeenteraad van Neder-Betuwe heeft besloten hiervoor als bijdrage een bedrag van € 250.000 beschikbaar te willen stellen.

Lobby A15

Het gedeelte van de A15 dat over het grondgebied van de gemeente Neder-Betuwe loopt is op dit moment 2x2 banen. Het is noodzakelijk gezien de dagelijkse file-druk om deze uit te breiden naar 2x3 banen. Samen met onze partners in Regio Rivierenland organiseren wij een bestuurlijke lobby richting de Provincie en het Rijk.

Een verbreding van een Rijksweg is een traject van jaren. Het is echter gewenst om de veiligheid en doorstroming ook voor de komende jaren al te verbeteren. Vandaar dat de lobby zich niet alleen richt op verberding, maar ook op maatregelen voor de korte termijn. Daarbij kan gedacht worden aan matrixborden/file-waarschuwing.

SPEERPUNTEN:

Wij willen bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat is de voortgang?

Ongeruimd staat netjes		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Opruimen van zwerfafval, volksergenis nummer één, kan worden aangepakt door inwoners zelf.	A1. Het geven van voorlichting, in samenwerking met Natuur Milieu en Educatie (NME)-centrum, op lager- en middelbaar onderwijs.
		A2. Bevorderen participatie, bijvoorbeeld door te zorgen dat zwerfvuil op de agenda van de verschillende dorpsafels komt te staan en bij contacten met burgers over dit onderwerp hen stimuleren om gezamenlijk de problematiek aan te pakken.
		A3. Deelnemen aan campagne Ongeruimd op vakantie en vuurwerkcampagne (bv. Aanbrengen Banners, extra opruim rondes en voorlichting).
		A4. Jaarlijks met scholen en maatschappelijke organisaties (bv. jagersvereniging en Agrarische Natuur vereniging) de gemeente van zwerfvuil ontdoen.
		A5. Met regelmaat communiceren over het onderwerp zwerfafval.

Ruimte en groen		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Op de uitvoering van het Beheer Groen en Openbare Ruimte bezuinigen zonder concessies te doen aan de kwaliteit. Efficiënt, doelmatig en goedkoper groenbeheer. De gemeente moet wel de regie in handen houden van het onderhoud van de groenvoorziening voor een schone, groene en daardoor prettige leefomgeving met minder kosten.	A1. Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma zoals is opgenomen in het geactualiseerde groenbeheer programma.
		A2. Het stimuleren van adoptie van groenstroken door burgers.

Bescherming landschapskwaliteiten		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Op het gebied van landschapskwaliteit staan centraal: duurzaamheid, maatschappelijke functie, veiligheid en betrokkenheid van agrariërs en bewoners van het buitengebied. Het open karakter van het buitengebied bewaren.	A1. Participeren in en stimuleren van projecten van derden ten behoeve de uitvoering van het LOP.
		A2. Het betrekken van maatschappelijke instanties (agrarische natuurvereniging, Wildbeheer Nederland, dorpsafel, historische kring e.d.) bij de uitvoering van het LOP.
		A3. Aanwezige landschappelijke kwaliteiten vastleggen en beschermen in bestemmingsplannen voor het buitengebied. (cultuurhistorische waarden kaart).

Verkeersafwikkeling		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	De verkeersvisie vaststellen en uitvoeren, verkeersknelpunten N233 (Rijnbrug) en gevaarlijke wegen en punten aanpakken. Ontsluitingsweg Agro Business Centrum(ABC) moet verkeersintensiteit in Opheusden verminderen. Goede verkeersafwikkeling en ontlasting van dorpskernen.	A1. Starten met het oplossen van de knelpunten vanuit het Neder-Betuws Verkeers- en Vervoersplan op het gebied van de veiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid (fysieke maatregelen).
		A2. Samenwerken met de provincies Gelderland en Utrecht en aanliggende gemeenten aan een oplossing voor de fileproblematiek rond de Rijnbrug (korte en lange termijn)
		A3. Stimuleren en bevorderen van de voorlichting en educatie op het gebied van de verkeersveiligheid (niet infrastructurele maatregelen).
		A4. Stimuleren en bevorderen van het openbaar vervoer in de gemeente.

Recreatie en toerisme		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Economische groei door kansrijke recreatieprojecten in de regio, bijvoorbeeld groen, toerisme en zorgprojecten. Recreatiemogelijkheden en daarmee arbeidsplaatsen scheppen door initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme te steunen.	A1. Uitvoering geven aan de acties in de regionale visie recreatie en toerisme en tevens aan de acties in de lokale visie recreatie en toerisme.
		A2. Participeren in platform recreatie en toerisme.
		A3. Regionaal bureau voor toerisme financieel blijven steunen.

WAT MAG HET KOSTEN?

P3 Programma: Openbare Ruimte						
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	4.419	5.053	4.446	3.793	3.797	3.797
Baten	-743	-919	-390	-149	-158	-158
Geraamd resultaat bestaand beleid	3.676	4.133	4.055	3.644	3.639	3.639
Nieuw Beleid						
Nieuw Beleid conform kadernota						
Lasten			15	255		
Baten			-100	-150	-200	-200
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			-85	105	-200	-200
Nieuw beleid na kadernota						
Lasten			-106	-131	-131	-131
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota			-106	-131	-131	-131
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	3.676	4.133	3.864	3.618	3.308	3.308

NIEUW BELEID						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 3		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Oplossing fileproblematiek rond de Rijnbrug te Kesteren (N233)						
Een bijdrage beschikbaar stellen van maximaal € 250.000 voor de aanleg van een wisselstrook (Tidal Flow) op de Rijnbrug (N233) Kesteren Rhenen en deze bijdrage onttrekken aan de algemene reserve.						
	€	0	250	0	0	N
Plan van aanpak opstellen om volgens beeldkwaliteit te werken						
Het beheer van de openbare ruimte volgens nieuwe inzichten (van frequentie naar beeld kwaliteit) gaan uitvoeren.						
	€	15	5	0	0	N
Werken volgens beeldbestek						
Vooruitlopend op de offerte AVRI en offerte van de eigen dienst met betrekking tot het uitvoeren van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte volgens beeldkwaliteit wordt een besparing gerealiseerd van minimaal € 200.000. Uitgangspunt is dat de huidige kwaliteit van de openbare ruimte gehandhaafd blijft. Het opstellen van nieuwe werkprocessen zal in 2014 geleidelijk worden ingevoerd. De medewerkers die betrokken zijn bij het beheer en onderhoud zullen volgens een andere werkwijze hun dagelijkse onderhoudstaken uitvoeren. Hiervoor zullen alle medewerkers getraind worden.						
	€	-100	-150	-200	-200	V
Overige kleine verschillen.						
	€	0	0	0	0	
Totaal opgenomen nieuw beleid conform kadernota						
	€	-85	105	-200	-200	V/N

NIEUW ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid na kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 3		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Dotatie onderhoud begraafplaatsen Het beheerplan onderhoud begraafplaatsen Neder-Betuwe zal geactualiseerd worden. Bij deze actualisatie zal rekening worden gehouden met het behalen van een minimale besparing op het beheer onderhoud begraafplaatsen van structureel € 20.000 vanaf 2014.	€	-20	-20	-20	-20	V
Extra besparing door investering beheer openbare ruimte bij de AVRI Uit de ontvangen offerte van de AVRI blijkt dat de AVRI een aanzienlijke besparing kan realiseren op de uitvoering van het beheer van de openbare ruimte door te gaan werken naar beeldkwaliteit. De offerte van de AVRI geeft aan dat zij minimaal € 293.000 tot maximaal € 356.000 aan besparingen kan realiseren op de uitvoering van het beheer van de openbare ruimte. Omdat de investering bij de AVRI pas gaat plaats vinden vanaf 1 april 2014 en nog veel zaken onderzocht en afgestemd moet worden hebben wij gekozen om de te realiseren besparingen geleidelijk op te nemen. Daarom hebben wij voor de jaren 2014 en 2015 de te realiseren besparingen lager opgenomen, waardoor deze niet aansluiten bij de offerte van de AVRI. De jaren 2016 en 2017 sluiten aan bij de maximale besparingsvariant van de offerte van de AVRI Wij stellen aan u voor om voor het investeren van het beheer van de openbare ruimte bij de AVRI een extra besparing op te nemen van € 86.000 structureel vanaf 2014.	€	-86	-86	-86	-86	V
Daarnaast stellen wij aan u voor om voor het investeren van de rioleringstaken bij de AVRI een extra besparing op te nemen van € 43.000 voor 2014, van € 43.000 voor 2015, van € 70.000 voor 2016 en van € 70.000 voor 2017. Deze extra besparingen komen te gunste van de voorziening riolering. Daarom stellen wij u voor om deze extra besparingen die ontstaan door het investeren van de rioleringstaken bij de AVRI toe te voegen aan de voorziening riolering.	€	-43	-43	-70	-70	V
	€	43	43	70	70	N
Besparingen realiseren op duurzaamheid en energiebesparende maatregelen. Door het meer toepassen van de aspecten duurzaamheid en energiebesparende maatregelen willen wij op het energieverbruik een bezuiniging realiseren van € 25.000	€	0	-25	-25	-25	V
Overige kleine verschillen.	€	0	0	0	0	
Totaal opgenomen nieuw beleid na kadernota	€	-106	-131	-131	-131	V

INVESTERINGEN:

P3 Programma:		Openbare Ruimte	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedragen x € 1000
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)			
Bestaand	servicebus Openbare ruimte (inclusief kraan)*	2014	47
Bestaand	servicebus Openbare ruimte (inclusief kraan)*	2014	47
Bestaand	servicebus gebouwenonderhoud*	2014	40
Bestaand	strooier*	2014	45
Bestaand	strooier*	2014	45
Bestaand	servicebus Openbare ruimte inclusief kraan*	2015	47
Bestaand	servicebus Openbare ruimte inclusief kraan*	2015	47
Bestaand	strooier*	2016	45
	Totaal investeringsbedragen		363

* Er zal vooralsnog niet worden overgegaan tot vervanging in verband met de investering van de beheer en onderhouds taken naar de Avri

PROGRAMMA 4: ECONOMIE

Portefeuillehouder: Burgemeester ir. C.W. Veerhoek

Algemeen:

Programma-Inhoud

Het behouden en waar mogelijk versterken van het ondernemersklimaat.

Bevordering werkgelegenheid door voldoende aantrekkelijk aanbod van bedrijfsterreinen.

Voldoende aanbod van winkels in de kernen voor lokale (en regionale) consumenten Het behouden en creëren van winkelconcentratiegebieden.

Door middel van herstructurering cq. herschikking in stand houden van bedrijventerreinen

Het beheren en in stand houden van de wekelijkse markten.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Speerpunten uit de regionale visie 'Regio Rivierenland: waard om bij stil te staan': recreatie en toerisme, agribusiness en de logistieke hotspot.
- Sterconvenant
- Gemeenschappelijke regeling Industrieschap Medel

Ontwikkelingen

Biezenburg

In de Regio Rivierenland is op grond van recente onderzoeksrapporten afgesproken te onderzoeken of en zo ja hoe de Biezenburg ontwikkeld kan worden tot een logistieke hotspot. In het begrotingsjaar 2014 zal het college de eventuele integrale ontwikkeling voortvarend en adequaat oppakken.

Herstructurering bedrijventerrein Panhuis

Met de uitkomsten uit het Businessplan voor het Bedrijventerrein Panhuis (BBP) zal er in het begrotingsjaar 2014 een voorstel worden aangeboden om het BBP uit te gaan voeren met als doel de revitalisering van het bedrijventerrein Panhuis. Dit geldt overigens in geringe mate ook voor de terreinen Bonegraaf en de Heuning.

SPEERPUNTEN:

Wij willen bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat is de voortgang?

Ondernemen en werkgelegenheid		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	De gemeente zet zich blijvend in voor werkgelegenheid en een gezond ondernemersklimaat. Bevordering van particuliere investeringen door duidelijke, eenduidige bestemmingsplannen, efficiënte afhandeling van aanvragen.	A1. Voortzetting uitgifte bedrijventerreinen Bonegraaf-West en Tolsestraat.
		A2. Contacten onderhouden met Werkgevers Adviespunt Rivierenland (WAPR) en ondernemersverenigingen.
		A3. Deelnemen aan een aantal projecten (Regionaal ontwikkelingsbedrijf, logistieke hotspot) van Regio Rivierenland, mede ten behoeve van de regionale speerpunten die ook voor onze gemeente van groot belang zijn.
		A4. Bonegraaf-oost en Casterhoven (bedrijventerrein) ontwikkelen

Benutten subsidieregelingen		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Faciliteit voor het aanboren en benutten van bestaande provinciale en rijkssubsidieregelingen voor gemeente en ondernemers. Gebruikmaken van subsidiemogelijkheden voor gemeente en attenderen van/ doorverwijzen naar ondernemers.	A1. Door samen met de regiogemeenten uitvoering te geven aan opgestelde nieuwe plannen in het kader van het Regiocontract, tevens gebruik maken van de subsidiemogelijkheden van provincie en rijk voor uitvoering van deze plannen.
		A2. Benutten subsidiemogelijkheden (Regiocontract en Betuwse bloem).

Industrieterreinen		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Afronden van de ontwikkeling van bedrijventerrein Medel 1. Neder-Betuwe houdt met Tiel de regie over Medel afronding. Ontwikkeling bedrijventerreinen. Evenwichtige ontwikkeling van industriële vestiging en werkgelegenheid.	A1. Afspraken maken met gemeente Tiel betreffende Medel afronding na de grenscorrectie.
		A2. Meewerken aan het provinciaal inpassingsplan, dat voor een gedeelte van Medel afronding (waaronder Medel 1a) in procedure is.

Winkelconcentraties, voorzieningen, leefbaarheid		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Afrondende besluitvorming winkelconcentraties in Dodewaard, Kesteren en Ochten. Go/no-go besluit in 2010. Leefbare dorpskernen met goed voorzieningenniveau.	A1. De besluitvorming over de kern Kesteren is in 2011 en Ochten is in 2012 afgerond.
		A2. Verder onderzoek naar winkelconcentratie Dodewaard fase 2 is een private aangelegenheid.

Agro Business Centrum (ABC)		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Agro-BusinessCentrum (ABC) met voorrang tot ontwikkeling brengen, gebruik makend van subsidies van andere overheden, en boomkwekers bestuurlijk stimuleren mee te doen. Go/no-go besluit in 2010.	A1. De besluitvorming over het Agro-BusinessCentrum (ABC) is in 2011 afgerond.
		A2. Structuur-/strategische visie opstellen en de businesscase verder uitwerken.
		A3. Na vaststelling structuur-/strategische visie en uitgewerkte plannen ABC mogelijk maken dat ABC (door marktpartijen) tot gefaseerde uitvoering/realisatie kan komen. Waar nodig zal een inspanning worden geleverd om eventuele belemmeringen weg te nemen.

WAT MAG HET KOSTEN?

P4 Programma:		Economie					
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming			
				2015	2016	2017	
Bedragen x € 1.000							
Bestaand Beleid							
Lasten	202	213	181	177	158	155	
Baten	-64	-59	-59	-59	-59	-59	
Geraamd resultaat bestaand beleid	138	154	122	118	99	96	
Nieuw Beleid							
Nieuw Beleid conform kadernota							
Lasten			-887				
Baten							
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			-887				
Nieuw beleid na kadernota							
Lasten			110	265			
Baten			-116	-206	-36	-36	
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota			-6	59	-36	-36	
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	138	154	-772	176	63	59	

NIEUW BELEID

Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000

Programma 4	2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Doorvoeren grenscorrectie tussen gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel. De gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel zijn een grenscorrectie overeengekomen. Een stuk grondgebied van de gemeente Neder-Betuwe gaat over naar de gemeente Tiel. Hiervoor zal de gemeente Neder-Betuwe van de gemeente Tiel een vergoeding ontvangen.	€ -899	0	0	0	V
Overige kleine verschillen.	€ 12	0	0	0	N
Totaal opgenomen nieuw beleid conform kadernota	€ -887	0	0	0	V

NIEUW ONTWIKKELINGEN

Toelichting opgenomen nieuwe beleid na kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000

Programma 4	2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Condities ontwikkeling Agro Business Centre Opheusden (ABC) In het gebied aangewezen voor de ontwikkeling van het ABC voert een onderneming bedrijfsactiviteiten uit. Er is met dit bedrijf en de provincie overeenstemming bereikt over bedrijfsverplaatsing. Hiermee wordt een belangrijke conditie ingevuld voor de ontwikkeling van het ABC. De totale verwachte kosten die hiermee gemoeid zijn bedragen €375.000,-. Van dit bedrag zal de provincie €250.000,- beschikbaar stellen in de vorm van een subsidie. Dit is de voorwaarde waaronder de gemeente de overige benodigde middelen (€125.000,-) beschikbaar stelt. Dit komt ten laste van de algemene reserve. Het moment waarop de middelen nodig zijn valt samen met het afronden van de benodigde procedures en de fysieke bedrijfsverplaatsing. Naar verwachting is een derde van het bedrag nodig in 2014 (€ 30.000), tweederde in 2015 (€ 95.000). Bij het overzicht mutaties in reserves ziet u de onttrekking terug uit de algemene reserve.	€ 30	95			N
Extra inkomsten door het declareren van uren bij het Industrieschap Medel De gemeente Neder-Betuwe verricht werkzaamheden voor het industrieschap Medel. Voor het verrichten van deze werkzaamheden ontvangen wij een vergoeding van het industrieschap. In de begroting was met deze vergoeding nog geen rekening gehouden.	€ -36	-36	-36	-36	V
Overige kleine verschillen.	€ 0	0	0	0	
Totaal opgenomen nieuw beleid na kadernota	€ -6	59	-36	-36	V/N

INVESTERINGEN:

P4 Programma:		Economie	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedragen
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)			x € 1000
	Geen		
	Totaal investeringsbedragen		

PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING

Portefeuillehouder: wethouder V.M. van Neerbos

Algemeen:

Programma-inhoud

Wettelijke taken openbaar onderwijs, de zorg voor de onderwijshuisvesting, de uitvoering van de Leerplichtwet, subsidiering Schoolbegeleiding, het ontwikkelen en uitvoeren van onderwijsachterstandenbeleid, zorg voor bekostiging leerlingenvervoer en zorg voor volwasseneneducatie.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 "Realisme in Ambitie" en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs;
- Verordening leerlingenvervoer en aangenomen motie (raadsbesluit 26 mei 2011).
- Verordening Cliëntenraad Leerlingenvervoer Neder-Betuwe (raadsbesluit 26 mei 2011)
- Beheerplan gebouwenonderhoud basisscholen;
- Actieplan Voor- en vroegschoolse Educatie 2011-2014;
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel
- Onderwijshuisvestingsprogramma (OHP);
- Statuten Stichting Spoenk.

Ontwikkelingen

Passend onderwijs

Naar verwachting zijn met ingang van 1 augustus 2014 de nieuwe regels van toepassing wat betreft de wijzigingen op het terrein van passend onderwijs. Welke gevolgen dat heeft voor het onderwijs en de gemeente kan op dit moment nog niet worden aangegeven. De gemeenten die gelegen zijn in een gebied waar regionale samenwerkingsverbanden actief zijn, moeten gezamenlijk of afzonderlijk overleg hebben met het samenwerkingsverband over het vast te stellen ondersteuningsplan. Hieraan zal tijdig uitvoering worden gegeven.

Leerplicht

De feitelijke uitvoering van de leerplicht gebeurt door het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL), een dienst van Regio Rivierenland. Het RBL verzorgt de leerplichtwerkzaamheden voor de gemeenten Geldermalsen, Buren, Culemborg, Neerijnen, Neder-Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel. De samenwerking leidt tot kwaliteitsverbetering, continuïteit en efficiency. Een leerplichtambtenaar houdt spreekuur in het gemeentehuis in Neder-Betuwe. Jaarlijkse verantwoording vindt plaats via het jaarverslag leerplicht.

Leerlingenvervoer

Met ingang van 1 augustus 2014 wordt de wetwijziging passend onderwijs van kracht. Welke consequenties deze wetwijziging voor het leerlingenvervoer geeft, is op dit moment nog onvoldoende in beeld. De praktijk zal dit moeten uitwijzen. Dit betekent dat voor het schooljaar 2013/2014 de verordening leerlingenvervoer 2011 wordt uitgevoerd en voor het schooljaar 2014/2015 de verordening inclusief aanpassing passend onderwijs.

Door de wet passend onderwijs verdwijnt de commissie voor de indicatiestelling voor het speciaal onderwijs en worden leerlingen voor het voortgezet speciaal onderwijs gelijkgesteld aan leerlingen van het regulier voortgezet onderwijs.

Voor- en Vroegschoolse Educatie

Door het vaststellen van de beleidsnotitie "Voor en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel" en bijbehorende afspraken met partners, versterken we de kwaliteit van Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE). Deze intensivering van VVE klopt met landelijk beleid. De afgelopen maanden heeft de Onderwijsinspectie een nulmeting uitgevoerd naar de kwaliteit van VVE in Neder-Betuwe. Hieruit volgt dat we vooral op onderwerpen als doorgaande leerlijn, resultaatmeting en ouderbetrokkenheid het een en ander moeten verbeteren. Na een interactief proces hebben we de Neder-Betuwse Overdracht- en Verwijsprocedure (NBOV) en een programma van eisen opgesteld. Op 7 juni 2012 is een intentieverklaring getekend. In deze intentieverklaring liggen afspraken vast voor het uitvoeren van de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Neder-Betuwe, tussen de gemeente en het peuterspeelzaalwerk, beide organisaties in de kinderopvang, STMG en het Primair Onderwijs.

Overige ontwikkelingen:

- Uitvoeren Onderwijshuisvestingsprogramma t/m 2013;
- Opstellen Onderwijshuisvestingsprogramma 2014.
- Vervangende nieuwbouw Pantarijn.
- Wetsvoorstel overheveling buitenonderhoud Primair Onderwijs van gemeente naar schoolbesturen ingaande 2015.
- Wijziging statuten Spoenk in verband met de samenwerking Fluvium in de vorm " personele unie" ingaande augustus 2013.

SPEERPUNTEN:

Wij willen bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat is de voortgang?

Openbaar onderwijs in alle kernen		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Openbare basisschool in Ochten, IJzendoorn, Echteld, Kesteren, Dodewaard en Opheusden. In stand houden van kwalitatief goede openbare basisscholen of het aanbieden van kwalitatief goed openbaar basisonderwijs in elke kern.	A1. Toezicht op het bestuur van de openbare scholen en naleving van wettelijke eisen en gemaakte afspraken.
		A2. Toetsen, beoordelen en adviseren van/over de begroting en jaarrekening/-verslag van het bestuur van de openbare scholen.
		A3. Minimaal twee keer per jaar overleg met het bestuur van de openbare scholen
		A4. Adviseren van het schoolbestuur en beoordelen van aanvragen over het in standhouden van de openbare scholen met als insteek blijvend en goed openbaar basisonderwijs in de kernen Ochten, IJzendoorn, Echteld, Kesteren, Dodewaard en Opheusden.
		A5. Adviseren over samenwerking of fusie met schoolbesturen in de regio door schaalvergroting tot lagere kosten te komen en borging van de vereiste hoge onderwijskwaliteit.

Brede school		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	De gemeente staat positief tegenover initiatieven van scholen die er toe leiden dat uiterlijk in 2014 voor 2 brede scholen initiatieven zijn gerealiseerd. Daartoe wordt een beleid ten aanzien van brede scholen ontwikkeld. Vergroting van de ontwikkelingskansen van kinderen door het opzetten van brede scholen. Tevens komt er een doorlopende en op elkaar aansluitende opvang voor kinderen.	A1. Overleggen met alle betrokken partijen over de ontwikkeling van brede scholen waarbij we een relatie leggen met de combinatiefunctie. Het beleid voor de brede scholen wordt per brede school apart ontwikkeld, aangezien elke situatie om maatwerk vraagt. Ook voor de combinatiefuncties is apart beleid ontwikkeld
		A2. Samenwerking stimuleren teneinde de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten.
		A3. Medewerking verlenen bij initiatieven tot brede scholen, voor zover dit binnen de aanwezige capaciteit van de scholen mogelijk is en dit voor de gemeente geen extra kosten oplevert.

HAVO-top Pantarijn in Kesteren		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	De gemeente kiest voor een proactieve rol om de Pantarijn te helpen een HAVO-top te realiseren. Uitbreiding van het aanbod van openbaar middelbaar onderwijs in onze gemeente in een regio waar het opleidingsniveau en gemiddelde inkomen nog steeds tot de laagste van het land behoren.	A1. De mogelijkheden worden onderzocht om te komen tot vervangende nieuwbouw in Kesteren.

Lokaal Educatieve Agenda (LEA)		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	De gemeente stelt de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) op en zet samen met de scholen het lokaal onderwijsbeleid uit.	A1. Uitvoering geven aan gezamenlijk overleg Lokaal Educatieve Agenda (LEA) ca. 3 à 4 keer per jaar.
		A2. Uitvoering geven aan onderwijsachterstandenbeleid
		A3. Voldoen aan de eisen van de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) en invulling geven aan de beleidsnotitie "Voor en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel".
		A4. Uitvoering geven aan de onderdelen van het CJG, als schoolgericht maatschappelijk werk en Jeugdpreventie netwerk. Tevens uitvoering geven aan schoolbegeleiding.
		A5. Inspelen op nieuwe ontwikkelingen (zoals Passend onderwijs) en deze vooraf en samen met de scholen en maatschappelijke organisatie bespreken voordat aan de gemeenteraad wordt gevraagd hier een besluit over te nemen.
		A6. Afstemming en samenwerking met CJG (zie verder programma 7).

WAT MAG HET KOSTEN?

P5 Programma: Scholing en Vorming						
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	3.981	3.763	3.735	3.689	3.656	3.623
Baten	-531	-331	-1.241	-41	-41	-41
Geraamd resultaat bestaand beleid	3.450	3.432	2.494	3.649	3.616	3.582
Nieuw Beleid						
Nieuw Beleid conform kadernota						
Lasten				230	230	230
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota				230	230	230
Nieuw beleid na kadernota						
Lasten						
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota						
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	3.450	3.432	2.494	3.879	3.846	3.812

NIEUW BELEID						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 5		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadellig
Invoering passend onderwijs. Integrale aanpak van het kind en zijn leer- en opvoedingomgeving; Overleg voeren met de samenwerkingsverbanden over het ondersteuningplan en het door de gemeente vast te stellen plan voor de jeugdzorg; Verbetering van de integrale samenwerking CJZ, scholen, leerplicht, GGD, Kinderopvang, VVE en overige maatschappelijke partners om: • verwijzing naar speciaal onderwijs te voorkomen of te beperken, • schooluitval te voorkomen; • doorgaande leerlijn te waarborgen. Thuisnabij onderwijs voor alle kinderen, binnen de huidige budgetten; Overleg voeren met de samenwerkingsverbanden over het ondersteuningplan en op welke wijze thuisnabij goed onderwijs kan worden geborgd zonder dat dit voor de gemeente extra geld gaat kosten. Daling van het aantal indicatiestellingen; Inzicht en overleg over de wijze waarop de indicatiestelling plaatsvindt en hoe wordt omgegaan met verschil van mening over deze indicatiestelling en bijsturing als aantal indicaties toeneemt. Geen hogere kosten voor leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting; Het maken van afspraken om deze kosten te verlagen of te beperken. Daling verwijzingspercentages naar het speciaal onderwijs op alle scholen; Overleg over maximale percentages, informatieverstrekking hierover en maatregelen om de percentages te verlagen.	€	PM	PM	PM	PM	V/N
Vervangende nieuwbouw Pantarijn In Casterhoven • Vervangende nieuwbouw Pantarijn in Casterhoven in 2015; • Doorgroei van het Pantarijn in 2017 naar volledig Havo onderwijs; • Dat bij de opzet van de planontwikkeling nieuwbouw Pantarijn rekening wordt gehouden met de uitbreiding van de school voor volledig Havo-onderwijs; • Realisatie van deze nieuwbouw tegen acceptabele kosten, waarbij Pantarijn een deel van de investeringskosten voor haar rekening neemt, zoals het Van Lodenstein college dat in het verleden ook heeft gedaan; • Realisatie van nieuwbouw, waarbij het gebouw geschikt is, of geschikt te maken is voor gebruik van maatschappelijke functies (zoals, dorps huis, huis van de buurt, bibliotheek, Centrum Jeugd en Gezin en zorg en participatie jong en oud); • Dat de kosten voor de aanpassingen aan de school voor de maatschappelijke functies geen extra kosten geven voor de gemeente;	€	0	230	230	230	N
Overige kleine verschillen.	€	0	0	0	0	
Totaal opgenomen nieuw beleid conform kadernota	€	0	230	230	230	N

NIEUW ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid na kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 5		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadellig
Geen	€					
Totaal opgenomen nieuw beleid na kadernota	€	0	0	0	0	

INVESTERINGEN:

P5 Programma:		Scholing en Vorming	
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedragen
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)			x € 1000
Lopend	Integrale bouw SBO/SO Ochten	2009	2.133
Lopend	1e inrichting integrale bouw SBO/SO Ochten	2009	120
Lopend	1e inrichting groep 12 Sébaschool	2012	13
Totaal Investeringsbedragen			2.266

PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR

Portefeuillehouder: wethouders V.M. van Neerbos en J.M. Schuurman

Algemeen:

Programma-Inhoud

Het stimuleren en het in stand houden van voorzieningen op het gebied van cultuur, monumenten, sport, kunst, kinderopvang, jeugd- jongeren- ouderenwerk, peuterspeelzaalwerk, (Algemene) Muzikale vorming, als ook het subsidiëren van activiteiten in het kader van leefbaarheid.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Notitie Welzijnsbeleid spoor II en de daarop gebaseerde subsidieverordening en vastgestelde beleidsregels (raadsbesluit 22 september 2005, raadsbesluit 20 december 2007) en evaluatienotitie (raadsbesluit 26 mei 2011);
- Beheerplan gebouwen;
- Renovatieplan groene sportvelden (raadsbesluit 30 oktober 2008 i.c.m. 7 september 2009);
- Verordening wet Kinderopvang 2010 (raadsbesluit van 7 oktober 2010);
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel;
- Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen (raadsbesluit 11 november 2010);
- Scenarioplan Accommodatiebeleid 'Kiezen en Delen' (raadsbesluit 12 november 2009);
- Nota jeugdbeleid Neder-Betuwe 2010 (raadsbesluit 15 oktober 2009 plus update april 2012 (raad 28 juni 2012);
- Convenant Bibliotheekwerk Rivierenland 2012-2015 (raadsbesluit 26 mei 2011).

Ontwikkelingen

Basisbibliotheek

De overeenkomst met bibliotheek Rivierenland is door alle regiogemeenten, behalve door Buren, getekend. De bibliotheek gaat dit uitvoeren. De vaste bibliotheekvoorzieningen in Opheusden en Ochten zijn in januari 2013 in gebruik genomen. In Dodewaard en Kesteren wordt gezocht naar een oplossing voor de slechte huisvesting van de bibliotheek. Het streven is om in 2014 een oplossing te hebben.

Sport

In het coalitieakkoord is vooral een relatie gelegd tussen gezondheid en beweging. Naast die projecten heeft de gemeente ook een verantwoordelijkheid om de huidige sportvoorzieningen in stand te houden. De voetbal- en korfbalvelden worden onderhouden volgens de richtlijnen van ISA-Sport. De binnensportaccommodaties vragen ook jaarlijks onderhoud. Daarnaast heeft het Rijk de regeling voor Combinatiefunctionarissen verbreed door de regeling van Buurtsportcoaches op te zetten. Na vaststelling van de functieprofielen en overleg met partijen is vanaf 1 januari 2014 gestart met inzet van de buurtsportcoaches.

Accommodatiebeleid

Op basis van de nota Integraal accommodatiebeleid 'Visie en uitgangspunten' en het scenarioplan 'Kiezen en delen' hebben we gekozen voor een gefaseerde aanpak. Dit betekent dat de uitvoering van het plan ook afhankelijk is van andere ontwikkelingen in een bepaalde kern. In het vierde kwartaal van 2012 is een nadere planning over de verdere uitvoering van het accommodatiebeleid aan de raad ter kennisname voorgelegd en in december 2013 wordt het accommodatiebeleid ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Jeugd en jongeren

In mei 2012 is de update nota jeugdbeleid 2012-2013 vastgesteld. Het verbeteren en verbreden van de lokale informatievoorziening aan de jeugd, in relatie tot gebruik van sociale media is een belangrijke ontwikkeling, waar in samenwerking met buurgemeenten, scholen en jongerenwerk aan gewerkt wordt. Daarnaast is een belangrijke ontwikkeling dat we het initiatief en de verantwoordelijkheid voor activiteiten neerleggen bij de dorpen en de jongeren zelf, waarbij het jongerenwerk een belangrijke spilfunctie heeft.

Peuteropvang

De beleidsnotitie 'Voor- en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel' is in september 2012 vastgesteld. Vanaf 1 januari 2013 werken we met een kindgebonden peutersubsidie zodat de peuterarrangementen toegankelijk blijven. Ouders die niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming van de Belastingdienst kunnen een beroep doen op deze inkomensafhankelijke peutersubsidie (gemeentelijke subsidie). Om tot peuterarrangementen te komen, vormen we het peuterspeelzaalwerk. Dit valt vanaf 1 januari 2013 onder de Wet kinderopvang. We spreken dan ook niet meer van peuterspeelzaalwerk, maar van peuteropvang.

SPEERPUNTEN:**Wij willen bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat is de voortgang?**

Jongeren aan zet		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Jeugd betrekken bij het beleid. Jongeren laten meedenken over het jeugdbeleid door jaarlijkse jeugdgemeenteraad i.s.m. basisscholen. Jaarlijks jeugddebat voortgezet onderwijs zoals bij raadsverkiezing 2010.	A1. Vervolg geven aan de Kinder-gemeenteraad. A2. Organiseren jeugddebat. A3. De jongerenwebsite Jongin inzetten om jongeren te bereiken, mee te laten doen en meer aandacht te geven aan het aanbod (o.a. door middel van een pilot met buurgemeenten). A4. Jongeren worden via jongerenwerk, jeugdverenigingen en dorpsstafels betrokken bij het organiseren van activiteiten. A5. Kinderen en jongeren worden actief betrokken en gevraagd mee te denken over de inrichting van speelplaatsen en jongerenontmoetingsplekken.

Gezondheid en beweging		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Investeren in gezondheid door bewegen en voorlichting. Investeren in bewegen draagt bij aan de volksgezondheid. Voorlichting over gezondheid. Sport is een belangrijk sociaal bindmiddel.	A1. Samenwerking zoeken tussen de professionals van de GSF en Mozaïek. Sportbuurtwerk en jongerenwerk proberen elkaar te versterken en van elkaars kennis gebruik te maken indien dit mogelijk is, zoals bijv. bij SportZbeats of het organiseren van sportieve activiteiten bij jeugdsozen of groepen hangjongeren. A2. Samenwerken met sportverenigingen bij het opzetten van activiteiten. We proberen samen met verenigingen activiteiten na schooltijd op te zetten, zoals tijdens de Nationale Sportweek, het promoten van de Sport- en Bewegwijzer of de naschoolse activiteiten van de Buurtsportcoach. A3. Het sportaanbod laagdrempelig houden door bijv. het uitbrengen van de Sport- en Bewegwijzer, waardoor iedereen op de hoogte is van het sport- en beweegaanbod, het Jeugdsportfonds waardoor jeugd met beperkte middelen toch lid kunnen worden van een sportvereniging en het promoten van sport(verenigingen) tijdens de Nationale Sportweek.

Dorpshuisvoorziening		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Een dorpshuisvoorziening levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid in de dorpen. In iedere kern een dorpshuisfaciliteit, die voldoet aan de huidige behoeften.	A1. De ontwikkelingen in de verschillende kernen actief volgen en op het juiste moment aansluiting zoeken bij en participeren in actuele projecten. A2. Ontwikkelen van een voorzieningenladder voor de hele gemeente waarbij de dorpshuizen een belangrijke rol spelen. In het 3^e kwartaal van 2013 hebben we het college gevraagd een besluit te nemen over de voorzieningenladder. We hebben de raad via een raadsinformatiebrief op de hoogte gebracht. A3. De ervaringen van de pilot 'Huis van de Buurt' (Elim in Ochten) gebruiken om samen met inwoners en maatschappelijke partners te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om het ook in andere dorpen te implementeren. In het derde kwartaal 2013 is hiervoor een stappenplan gemaakt.

Subsidiebeleid		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Subsidiemogelijkheid voor activiteiten die voor iedereen toegankelijk zijn. Bevorderen van activiteiten voor welzijn, sport en cultuur.	A1. Mede op basis van de Visie op lokaal sociaal beleid en de evaluatie van het subsidiebeleid is in 2012 gestart met de vormgeving van het nieuw subsidiebeleid. Besluitvorming daarover vindt in 2013 plaats.

WAT MAG HET KOSTEN?

P6 Programma: Welzijn en Cultuur						
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	3.486	3.204	3.155	3.072	3.059	3.039
Baten	-627	-545	-603	-530	-530	-530
Geraamd resultaat bestaand beleid	2.859	2.659	2.552	2.542	2.530	2.510
Nieuw Beleid						
Nieuw Beleid conform kadernota						
Lasten						
Baten			-40	-40	-40	-40
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			-40	-40	-40	-40
Nieuw beleid na kadernota						
Lasten						
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota						
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	2.859	2.659	2.512	2.502	2.490	2.470

NIEUW BELEID						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 6		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Accommodatiebeleid						
In alle dorpen een samenhangend voorzieningenniveau realiseren, waarbij in ieder geval in elk dorp een dorps huis is gevestigd. Het realiseren van een samenhangend voorzieningenniveau in het pilotdorp Dodewaard, waarin aandacht is voor een dorps huis en de continuïteit van de bibliotheek en het jongeren centrum De Meeting.	€	PM	PM	PM	PM	N/V
Peuteropvang						
Door afname uren peuteropvang in uren (van 5,5 naar 5 uur voor reguliere opvang en van 12 naar 10 uur voor VVE opvang) is vanaf 2014 €40.000 minder subsidie noodzakelijk. Door de buffer binnen de subsidie peuteropvang in te zetten als ombuiging, kunnen we niet zonder meer voldoen aan de wens van de Raad om extra in te zetten op het aanbod van VVE peuteropvang. De Raad heeft aangegeven dat hij VVE peuteropvang wil uitbreiden, binnen de huidige budgetten. Is een uitbreiding van het VVE-aanbod noodzakelijk, dan zal er gekort moeten worden op het aanbod van het aantal reguliere peuterplaatsen.	€	-40	-40	-40	-40	V
Overige kleine verschillen.	€	0	0	0	0	
Totaal opgenomen nieuw beleid conform kadernota	€	-40	-40	-40	-40	V

NIEUW ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid na kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 6		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Geen	€					
Totaal opgenomen nieuw beleid na kadernota	€	0	0	0	0	

INVESTERINGEN:

P6 Programma: Welzijn en Cultuur		Startjaar	Investeringsbedragen x € 1000
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Beschikbaar te stellen investering (nieuw)		
Lopend	Renovatie voetbalvelden	2009	314
Lopend	Vervangen bus ouderenvervoer	2013	45
Bestaand	Vervangen bus ouderenvervoer	2014	45
Totaal investeringsbedragen			404

PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN

Portefeuillehouder: wethouder V.M. van Neerbos

Algemeen:

Programma-Inhoud

Het verstrekken van bijstand en maatschappelijke diensten, het op weg helpen van inwoners naar werk, het bestrijden van armoede, de inburgering van nieuw- en oudkomers en het ontwikkelen c.q. uitvoeren van lokaal zorgbeleid.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 "Realisme in Ambitie" en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Beleidsnota re-integratie Neder-Betuwe 2012 tot 2015
- Samenwerkingsovereenkomst Neder-Betuwe/Tiel m.b.t. werk en re-integratie (raadsbesluit 22 september 2005) en schuldhelpverlening (raadsbesluit 17 december 2009);
- Handreiking bijzondere bijstand en voorzieningen voor minima 2012
- Beleidsplan Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Verordening en Besluit Wmo;
- Budgetovereenkomst Algemeen Maatschappelijk Werk 2012-2015;
- Nota welzijnsbeleid spoor II en de daarop gebaseerde subsidieverordening inclusief beleidsregels; (raadsbesluit 22 september 2005, raadsbesluit 20 december 2007) en evaluatienotitie (raadsbesluit 26 mei 2011);
- Taakstelling huisvesting vergunninghouders, afspraken met Stichting Woningbeheer Betuwe;
- Uitvoeringsplan Lokaal gezondheidsbeleid (raadsbesluit 12 april 2012)
- Tweede tranche Regiocontract: 'Leren en Werken in Regio Rivierenland';
- Gemeenschappelijke Regeling GGD Rivierenland.
- Vorming 1loket (collegebesluit 23 oktober 2012)

Ontwikkelingen

RIW (Regionale Infrastructuur Werk)

De gemeenten in Rivierenland, met uitzondering van Buren en Lingewaal, de UWV en het SW bedrijf Lander hebben de handen ineen geslagen om te komen tot een Regionale infrastructuur werk (RIW). De RIW moet ervoor zorgen dat elke inwoner in Rivierenland kan werken naar vermogen en dat we goed voorbereid zijn op de Participatiewet die per 1 januari 2015 ingaat. De werkwijze verbindt, naast onze Sociale diensten, het UWV en Lander, ook de uitvoering van de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), delen van de taken van het UWV en het Werkgevers Advies Punt Regio Rivierenland (WAPR). Na besluitvorming in 2012 en 2013 over het inhoudelijk- en organisatiemodel, gaan we per 1 januari 2014 werken volgens de nieuwe werkwijze. Vanaf 1 januari 2015 werken we dan volgens de nieuwe wet- en regelgeving (Participatiewet). De RIW is een groeimodel, waarbij we de gemeenteraad stap voor stap meenemen in de besluitvorming.

Transities AWBZ, Participatiewet en Jeugdzorg

Er wordt steeds meer duidelijk over de inhoud en de tijdsplanning van de transities AWBZ, Jeugdzorg en de Participatiewet. Deze transities gaan gepaard met kortingen van 15% op de Jeugdzorg tot 40% op onderdelen van de AWBZ. Daarnaast hebben we ook te maken met de wetwijziging binnen het Passend onderwijs. Met de komst van de transities krijgen we als gemeente de verantwoordelijkheid over veel taken binnen het sociale domein. Hierdoor hebben we de mogelijkheid om te ontschotten en onze inwoners van dienst te zijn met het concept 'Één huishouden, één plan en één regisseur'. Daarnaast vragen de transities, en de kortingen die daarmee gepaard gaan om een omslag in het denken. Er wordt uitgegaan van de eigen kracht en samenredzaamheid van onze inwoners en de gemeente compenseert alleen als er geen andere mogelijkheden meer zijn.

Op basis van onze Visie op lokaal sociaal beleid zorgen we ervoor dat we als gemeente de regie pakken en zowel organisatorisch als beleidsmatig voorbereid en klaar zijn voor de transities. Ook regionaal is er een visie op de 'samenredzame' samenleving opgesteld. Zij geeft de gemeenten een gezamenlijke koers om te varen. Inmiddels is een regionale uitwerking in de vorm van een notitie 'contouren in ontwikkeling' opgesteld.

Vooruitlopend op en in aansluiting daarop zijn we samen met onze maatschappelijke partners gestart met de lokale uitvoering om te komen tot één toegang voor het sociale domein (één loket) Deze toegang wordt vormgegeven in vier dorpsteams, waar inwoners terecht kunnen voor informatie, advies of een aanvraag op die terreinen en waar nodig voor een doorverwijzing. In januari 2014 gaan de dorpsteams van start.

Versterken rol Adviespunt

Het blijvend verder verbeteren van het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers en het versterken van vrijwillige inzet is de komende jaren van groot belang om de gevolgen van landelijk beleid en ontwikkelingen als extra-muralisering en vergrijzing op te vangen. Het Adviespunt Neder-Betuwe speelt hierin een cruciale rol en is de spil in het netwerk van mantelzorg, vrijwilligerswerk, maatschappelijke stages en sociale activering van mensen die al dan niet tijdelijk aan de kant staan. Door het versterken en erkennen van deze spilfunctie van het Adviespunt, versterken we de informele zorg. (zie ook Lokaal Sociaal Beleid).

Uitvoering sociale wetgeving

De uitvoering van de Wet werk en bijstand (WWB) en aanverwante regelingen is uitbesteed aan de gemeente Tiel. In de dienstverleningsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over uitvoering en verantwoording. De Rekenkamer heeft een onderzoek gedaan naar de sturing, verantwoording en kwaliteit van de managementinformatie met betrekking tot het re-integratiebeleid. Het is duidelijk dat de verantwoordingsstructuur niet voldoet en de kwaliteit van de managementinformatie onvoldoende is. De conclusies en aanbevelingen zijn door het college overgenomen en bieden goede handvatten om te komen tot verbetering. In de reactie van het college op dit onderzoek kunt u zien op welke manier het college hier invulling aan geeft; de eerste verbeteringen zijn inmiddels doorgevoerd. Ook de dienstverleningsovereenkomst is herzien en aangepast aan de actualiteit en de nieuwe wensen van beide partijen.

Participatiewet

Waar we bij de begroting 2013 nog spraken over de invoering van de Wet werken naar vermogen moeten we het nu hebben over de invoering van de Participatiewet. Met de val van het kabinet Rutte is de Wet werken naar vermogen controversieel verklaard. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte-Asscher zijn de ideeën van de Wet werken naar vermogen in een bijna gelijke vorm teruggekomen: de Participatiewet. Wie kan werken, hoort niet afhankelijk te zijn van een uitkering. Maar mensen met een bijstandsuitkering of met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking kunnen vaak moeilijk werk krijgen. Het is wel de bedoeling dat die groep ook meedoet in de samenleving, desnoods met vrijwilligerswerk. In de Participatiewet voegt het kabinet de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong samen, waarbij een korting op de budgetten voor re-integratie voor deze doelgroepen wordt doorgevoerd. Het doel is een volledig ontschot participatiebudget, waarbij de gemeente beleidsvrijheid heeft op hoe dit wordt ingezet op de doelgroep. In het kader van de ontwikkeling van de RIW komt de besteding van het participatiebudget zeker terug. In de loop van 2013 wordt de wet verder uitgewerkt. Het streven is de wet per januari 2014 in te laten gaan. Met het afsluiten van het Sociaal Akkoord is de ingangsdatum van de Participatiewet verschoven van 1 januari 2014 naar 1 januari 2015.

Volksgezondheid

De gemeente geeft uitvoering aan de Wet publieke gezondheid met als onderdelen collectieve preventie, infectiebestrijding en jeugdgezondheidszorg. In Neder-Betuwe hebben veel inwoners een laag opleidingsniveau. Landelijk, maar ook regionaal blijken er grote verschillen te zijn in gezondheid en leefstijl tussen hoog- en laagopgeleiden. Het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen (SEGV) is het doel van het regionaal gezondheidsbeleid in Rivierenland. De speerpunten van het regionaal gezondheidsbeleid zijn overgewicht, genotmiddelen, depressie en seksuele gezondheid. Het beleid richt zich met name op jeugd en op ouderen. Ervaring leert ons dat de problemen hardnekkig zijn en dat we deze alleen op kunnen lossen door een langdurige, integrale en gezamenlijke aanpak.

Het Regionaal Uitvoeringsprogramma bij de regionale nota gezondheidsbeleid 'Gezond Verder' kan gebruikt worden als basis voor een verdere uitwerking van de beoogde resultaten per speerpunt met als paraplu's weerbaarheid en bewegen.

Het alcoholmatigingsprogramma is per 1 januari 2012 gestopt. Per 1 januari 2014 is de nieuwe drank- en horecawet van kracht. Door deze nieuwe wet zijn gemeenten verplicht een zogenaamde 'verordening paracommerciële instellingen' te hebben. In een paracommerciële verordening worden regels opgenomen om oneerlijke concurrentie in de horeca tegen te gaan. Deze paracommerciële instellingen krijgende komende periode dan ook zeker de aandacht.

SPEERPUNTEN:**Wij willen bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat is de voortgang?**

Centrum voor Jeugd en Gezin	
Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A. Integrale ondersteuning bij opvoedende en vormende taken. Het CJG adviseert en begeleidt ouders en opvoeders/begeleiders bij opvoedkundige en vormende taken, signaleert vroegtijdig welke kinderen risico's lopen in hun ontwikkeling en bevordert de gezonde sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.	A1. Het verder (door)ontwikkelen van het CJG. Dit gebeurt o.a. door nog meer aan te sluiten bij vindplaatsen, het versterken van de civil society, het stimuleren van de eigen kracht van mensen en het verstevigen van de samenwerking tussen de deelnemers.
	A2. Grote delen (zo niet bijna alles) op het gebied van Jeugdzorg komen over van de rijksoverheid en provincie naar de gemeente. We willen op basis van de CJG-gedachte de hele keten van Jeugdzorg sluitend maken. Daarvoor zullen we regionaal met alle betrokken partijen samenwerken om te zorgen voor een "warme overdracht" en antwoorden formuleren op de nieuwe situatie. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) heeft meerdere functies en bestaat o.a. uit de consultatiebureaus, jeugdgezondheidszorg, begeleiding van jongeren en het schoolmaatschappelijk werk. Wij geven uitgebreid vorm aan deze functies. Een van de functies van het CJG is het geven van informatie en advies. Deze functie geven wij o.a. vorm door de website, het organiseren van inlooppreekuren op peuterspeelzalen en scholen, het organiseren van thematafels op scholen en het aanhaken bij ouderavonden. Ervaring leert dat ouders en jongeren vragen of problemen liever en sneller bespreken met een professional op een plek waar ze toch al komen, dus bijvoorbeeld op school of op het consultatiebureau. Hier spelen we op in door met onze activiteiten aan te sluiten bij al bestaande plekken en activiteiten.

Actief beleid op Sociaal Economische (gezondheids) verschillen (voorheen armoedebeleid)	
Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A. Het terugdringen en voorkomen van het aantal mensen met een laag inkomen, de bijkomende problematiek en het sociaal isolement.	A1. In de raadsvergadering van 25 april 2013 heeft de raad een besluit genomen over de meerjarenaanpak om de Sociaal Economische Gezondheid Verschillen in Neder-Betuwe terug te dringen.
	A2. We gaan de dienstverlening zo dicht mogelijk bij de inwoner organiseren. Concreet hebben we dit vanaf het najaar 2013 opgepakt
	A3. Uitvoering geven aan de beleidsnota "Handreiking bijzondere bijstand en voorzieningen"
	A4. Het inrichten van de dienstverlening rondom de schuldhulpverlening.
	A5. Het maken van een communicatieplan om inwoners te stimuleren te werken aan hun gezondheid en hun sociaal economische positie om zo preventief te werken aan het terugdringen van Sociaal Economische Gezondheidsverschillen.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	
Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A. De gemeente zorgt voor voldoende compenserend aanbod aan voorzieningen, dat alle inwoners in staat stelt zelfstandig deel te nemen aan de maatschappij. Compenserend aanbod van voorzieningen om zelfstandig te kunnen leven.	A1. De raad heeft in zijn vergadering van 25 april 2013 een besluit genomen op het Wmo beleids- en uitvoeringsplan 2013 - 2016. In 2013 zijn ook op basis van actuele wetgeving en jurisprudentie de Wmo-verordening en het Wmo-besluit aangepast.
	A2. Deels regionaal maar ook lokaal verder voorbereiden op de komst van dagbesteding en begeleiding vanuit de AWBZ naar de Wmo.
	A3. Onder leiding van de lokale projectgroep Transities een scenario uitwerken om invulling te geven aan de Visie op lokaal sociaal beleid: één loket, werken in de buurt/dorp en versterken van het adviespunt.
	A4. De uitkomsten van de pilot 'Huis van de buurt' in Ochten gebruiken om ook in de dorpen Dodewaard en Kesteren hiermee aan de slag te gaan.

Vrijwilligerssteunpunt stageplan			
	Wij willen bereiken:		Wat gaan we ervoor doen?
A.	Oprichten en in stand houden van een steunpunt voor vrijwilligers. Optimaal steun verlenen aan vrijwilligers (organisaties), mantelzorgers enz. Adequaate aanbod van maatschappelijke stages.	A1.	Versterken van de rol van het adviespunt (zie onder ontwikkelingen)
		A2.	Faciliteren en ondersteunen van (vrijwilligers)organisaties, mantelzorgers, scholen en leerlingen
		A3.	In stand houden van vacaturebank.
		A4.	Via communicatie het bestaan van het adviespunt extra onder de aandacht brengen.

Dagbesteding			
	Wij willen bereiken:		Wat gaan we ervoor doen?
A.	Dagopvang voor vervallen AWBZ-dagopvang. Alternatief voor AWBZ-dagopvang.	A1.	Met de pilot 'Huis van de buurt' wordt een concreet lokaal plan van aanpak en uitvoeringsplan gemaakt om samen slim voorzieningen, accommodaties en activiteiten te delen en te combineren. Doel is om inwoners zelf de regie te geven over het organiseren van activiteiten maar ook om bestaande en nieuwe vormen van dagbesteding te continueren en te ontwikkelen.
		A2.	Door samenwerking binnen de regio een visie en strategie ontwikkelen om concrete antwoorden te formuleren op de komst van begeleiding en dagbesteding vanuit de AWBZ naar de Wmo.

Werk			
	Wij willen bereiken:		Wat gaan we ervoor doen?
A.	Werk voor mensen met arbeidsbeperking. Meer werkplekken voor mensen met arbeidsbeperking.	A1.	Bij het Ondernemersplatform zal gevraagd worden om werkplekken beschikbaar te stellen voor mensen met een beperking, mede in relatie tot de invoering van de Participatiewet.
		A2.	Projectmatige aanpak en maatwerk bieden bij ondersteuning en plaatsing van werkzoekenden. Wij doen dit vanuit een regionaal perspectief in samenwerking met diverse partners (Beursplein Rivierenland, UWV werkbedrijf, ondernemers, opleidingsinstituten, Lander, etc.) op basis van ketenbenadering.
		A3.	Met de regio een RIW ontwikkelen om de uitvoering van de Participatiewet adequaat uit te voeren.
		A4.	Aanpassen van het re-integratiebeleid binnen het kader van het participatiebudget (werk en bijstand, inburgering en educatie) vanwege het verminderen van de beschikbare financiële middelen

Verslavingszorg			
	Wij willen bereiken:		Wat gaan we ervoor doen?
A.	Actief beleid voor terugdringen van verslaving. Terugdringen van (de nadelige gevolgen van) verslaving en bevorderen van de gezondheid.	A1.	Het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen (SEGV) is het doel van het regionaal gezondheidsbeleid in Rivierenland. De speerpunten van het regionaal gezondheidsbeleid zijn overgewicht, overmatig gebruik genotmiddelen, depressie en seksuele gezondheid, met als paraplu's weerbaarheid en bewegen. Het Regionaal Uitvoeringsprogramma bij de regionale nota gezondheidsbeleid 'Gezond Verder' kan gebruikt worden als basis voor een verdere uitwerking van de beoogde resultaten per speerpunt. Nadruk zal de komende periode komen te liggen op het vergroten van de weerbaarheid. Weerbaarheid heeft een gunstige werking op alle gezondheidsthema's en dus ook op het terugdringen van overmatig gebruik van genotmiddelen. Jongeren leren door houding, gedrag, stemgebruik, balans en uitstraling, om te gaan met groepsdruk, waardoor ze grenzen voelen en grenzen stellen als grenzen doorbroken worden.
		A2.	Inzet van de straathoekwerker.

WAT MAG HET KOSTEN?

P7 Programma: Zorg, Werk en Inkomen						
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	11.446	11.699	11.521	11.400	11.399	11.399
Baten	-5.769	-5.555	-5.518	-5.396	-5.396	-5.396
Geraamd resultaat bestaand beleid	5.678	6.144	6.003	6.004	6.003	6.003
Nieuw Beleid						
Nieuw Beleid conform kadernota						
Lasten			222	194	193	193
Baten			-160	-160	-160	-160
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			62	34	33	33
Nieuw beleid na kadernota						
Lasten			-3	-312	-194	-224
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota			-3	-312	-194	-224
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid						
	5.678	6.144	6.062	5.726	5.842	5.812

NIEUW BELEID						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 7		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
<u>Eén loket, de Ingang voor de burger</u> Een passend antwoord geven op de drie transities (invoering participatiewet, decentralisatie AWBZ / kanteling Wmo, decentralisatie Jeugdzorg) met een voorziening die informatie, vraagverheldering, bemiddeling, ondersteuning en toegang tot voorzieningen biedt op de terreinen zorg, welzijn, werk en wonen. Met deze voorziening willen we tegemoet komen aan de wens om hulpverlening in onze gemeente slimmer en goedkoper te organiseren. We willen komen tot een integrale toegang waar alle inwoners van Neder-Betuwe met vragen op het gebied van zorg, welzijn, werk en wonen optimaal terecht kunnen voor informatie en advies en waar nodig voor een doorverwijzing. Met het één-loket willen we concreet vorm geven aan het idee van 'één gezin, één plan', slim bundelen van hulpverlening en inwoners in hun eigen kracht zetten. Om dit te bereiken zoeken we samenwerking met maatschappelijke partnerorganisaties die actief zijn in onze gemeente.	€	PM	PM	PM	PM	N/V
<u>Decentralisatie AWBZ en aanpassingen Wmo</u> We willen samen met onze zorg- en welzijnspartners de gevolgen van de afbouw van de AWBZ en de versoering van de Wmo adequaat opvangen en organiseren te behoeve van onze inwoners. Op basis van de opgedane ervaringen uit de pilot 'Huis van Ochten' met ingang van 2014-of zoveel eerder als mogelijk- ontmoeting, burgerkracht en samenredzaamheid mogelijk maken in de overige dorpen in onze gemeente. We willen bereiken dat wij zelf, onze partners en onze inwoners 'kantelen' in denken en doen. We dragen dezelfde boodschap uit: 'Wat kunt u zelf, met familie en vrienden, algemene en collectieve voorzieningen, en welke (professionele ondersteuning blijft er dan over?' We gaan op basis van het Wmo-beleidsplan samen met onze partners in het veld d.m.v. opleiding, training en samenwerking, werken aan welzijn nieuwe stijl. We willen nieuwe samenwerkingspartners en samenwerkingsvormen vinden in antwoord op de bezuinigingen. We gaan meer dan in het verleden het geval was samenwerken met zorgverzekeraars, huisartspraktijken, 2e lijnszorg en het bedrijfsleven.	€	PM	PM	PM	PM	N/V
<u>Decentralisatie Participatiewet, RIW en WSW</u> De burgers van onze gemeente die tot de doelgroep van de Participatiewet behoren op de juiste wijze bedienen, conform de rechten en plichten die voortkomen uit de Participatiewet met zo min mogelijk bureaucratie. Hiervoor richten wij een RIW op. In deze RIW worden een aantal nader te bepalen taken en activiteiten m.b.t. re-integratie gebundeld en in gezamenlijkheid uitgevoerd in de regio. De gemeenten in de regio hebben veelal dezelfde uitdagingen met de komst van de Participatiewet. Op onderdelen kan goed samengewerkt worden waardoor efficiënter en effectiever kan worden gewerkt. Werk- en klantprocessen worden zo beter op elkaar afgestemd wat minder bureaucratie tot gevolg heeft.	€	222	194	193	193	N
<u>Decentralisatie Jeugdzorg</u> Aan alle jongeren in de gemeente Neder-Betuwe van voor de geboorte tot en met de leeftijd 23 jaar een goede en stevige basis en ondersteuning bieden ten behoeve van hun ontwikkeling, zowel thuis, op school als in hun vrije tijd. Zorgen dat wij de taken die met de Jeugdzorg op ons afkomen op een goede manier vorm geven en laten aansluiten bij het centrum voor Jeugd en gezin. De taken die op ons afkomen zijn: provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, jeugdbescherming (voogdij en gezinsvoogdij), jeugdreclassering, jeugd-geestelijke gezondheidszorg en jeugd-licht verstandelijk gehandicapten hulp. Op de juiste maat en met oog voor efficiëntie en effectiviteit zowel regionaal en lokaal de processen organiseren en inhoudelijke keuzes maken op het gebied van beleid en uitvoering. Vijf regionale werkgroepen zijn aan de slag om de transitie Jeugdzorg voor te bereiden, te verdiepen en te implementeren. Vóór 1 januari 2014 een beleidsplan uitvoering Jeugdzorg vaststellen. We verbinden jeugdzorg integraal aan ons één loket.	€	PM	PM	PM	PM	N/V

NIEUW BELEID						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 7		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
<u>Sociaal Economische Gezondheidsverschillen</u>						
Het terugdringen van armoedeproblematiek waaronder het voorkomen van armoede en sociaal isolement, het terugdringen van (de nadelige gevolgen van) verslaving en het bevorderen van de gezondheid. Dit ter uitwerking van het bepaalde in het coalitieakkoord 2010 -2014. Via een methodisch plan van aanpak wordt het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen, uitgewerkt.	€	PM	PM	PM	PM	N/V
<u>Wmo</u>						
We verwachten dat het Wmo-overschot 2012 ten bedrage van € 160.000 een structureel karakter heeft. Voorlopig met uitzondering voor het jaar 2013 waarin naar verwachting enkele dure woningaanpassingen op ons afkomen. Zodoende wordt voorgesteld om de structurele bijstelling van het Wmo-budget in te laten gaan per 1-1-2014. Omdat hier sprake is van een openeindregeling stellen wij u voor om het Wmo-budget structureel te verlagen met € 160.000. Het betreft hier dus feitelijk geen ombuiging, maar het teruggeven van het onbenutte deel van de door u beschikbaar gestelde budget. De Wmo is een open eindregeling waarbij de risico's van mogelijke tekorten dan wel overschotten aanwezig blijven. Voor de eventuele mogelijke tekorten is dekking aanwezig in de bestemmingsreserve Wmo. Ook is een risicoreservering opgenomen in ons weerstandsvermogen.	€	-160	-160	-160	-160	V
Overige kleine verschillen.	€	0	0	0	0	N
Totaal opgenomen nieuw beleid conform kadernota	€	62	34	33	33	N

NIEUW ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid na kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 7		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
<u>Budget voor transitiekosten decentralisatie AWBZ naar de WMO</u>						
In de meicirculaire 2013 zijn extra eenmalige middelen ontvangen van €60.000 voor de transitiekosten decentralisatie AWBZ naar de WMO	€	60	0	0	0	N
<u>Extra uitvoeringskosten W en I</u>						
De verhoging van €77.000 voor de uitvoering van W&I die in deze begroting is opgenomen is ontstaan door het feit dat het bijstandsvolume de afgelopen 2 jaar fors is toegenomen. Deze verhoging hebben wij, in afwachting van de ontwikkelingen rondom het RIW. voorals nog incidenteel opgenomen.	€	77	0	0	0	N
<u>Verlaging extra bijdrage Lander</u>						
Volgens de informatie die wij van de gemeenschappelijke regeling ontvangen is er een lagere extra bijdrage noodzakelijk dan in eerste instantie was aangegeven	€	-180	-180	-50	-50	V
<u>Overschot in budgetten Wmo vrij laten vallen</u>						
Jaarlijks hebben wij een structureel overschot binnen de budgetten Wmo van € 300.000. Van dit overschot hebben wij bij de kadernota 2014-2017 € 160.000 laten vrijvallen. Aanvullend wordt voorgesteld om het resterende deel van € 140.000 ook te laten vrijvallen.	€	0	-140	-140	-140	V
Overige kleine verschillen.	€	40	8	-4	-34	V/N
Totaal opgenomen nieuw beleid na kadernota	€	-3	-312	-194	-224	V

INVESTERINGEN:

P7	Programma:	Zorg, Werk en Inkomen	
	Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investeringsbedragen x € 1000
	Beschikbaar te stellen investering (nieuw)		
	Geen		
	Totaal investeringsbedragen		

PROGRAMMA 8: BOUWEN, MILIEU EN RUIMTELIJKE PLANNEN (RO)

Portefeuillehouder: Burgemeester ir. C.W. Veerhoek, Wethouders J.W. Keuken en J.M. Schuurman

Algemeen:

Programma-inhoud

Beleid en uitvoering van milieuzorg, bouw- en woningtoezicht, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en begraafplaatsen.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Bestemmingsplannen
- Diverse beleidsnotities op het gebied van RO (zoals beleidsnota inwoning, beleidsnota vrijkomende agrarische bebouwing)
- Woningbouwprogramma
- Woonvisie
- Nota grondbeleid
- Nota Wonen-Welzijn-Zorg
- Welstandsnota
- Bouwverordening
- Handhaving programma Omgevingsrecht
- Algemene Plaatselijke Verordening
- Milieu-uitvoeringsprogramma
- Waterplan gemeente Neder-Betuwe
- Nota begraafplaatsenbeleid
- Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)
- Nota Duurzaamheid

Ontwikkelingen

Vergunningverlening en handhaving van milieu

Per 1 april 2013 hebben wij al onze vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer over gedragen aan de Omgevingsdienst Rivierenland.

De overige WABO taken alsmede de Bijzondere Wetten en APV taken zijn in de organisatie gebleven.

Handhaving

Binnenkort zal de integrale Handhavingsnota in het college worden behandeld. Naar verwachting zal deze nog in 2013 aan de Raad worden voorgelegd ter vaststelling. Na vaststelling zal dan duidelijk zijn hoe en wanneer er gehandhaafd wordt binnen de gemeente Neder-Betuwe. Het betreft uitsluitend handhaving met betrekking WABO taken.

Evaluatie welstandsnota

In 2014 zullen de resultaten van de evaluatie van de welstandsnota worden aangeboden aan de Raad. Hiermee wordt dan voldaan aan de toezegging van het College aan de Raad.

Gemeentelijk Waterplan en het GRP

In de tweede helft van 2013 wordt zowel het Waterplan als het GRP geactualiseerd voor 2014. Uitvoeringstaken en financiering worden hierbij op elkaar afgestemd.

Actualisering Bestemmingsplannen

In 2014 zijn alle bestemmingsplannen geactualiseerd. Verder zijn we in afwachting van de Omgevingswet en de gevolgen daarvan. Naar verwachting gaat dit in 2015 of later spelen.

Wonen

In 2012 zijn er in de regio samen met de provincie woningbouwafspraken gemaakt. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Kwalitatief Woningbouw Programma 3 (KWP3). Onze gemeente mag circa 1300 woningen de komende tien jaar bouwen. Om de woningbehoefte en het aanbod van ontwikkelaars op elkaar af te stemmen, voert de gemeente een woonmonitor uit. Elk kwartaal wordt er geïnventariseerd waarom mensen uit onze gemeente zijn vertrokken of zich in onze gemeente hebben gevestigd. Op deze informatie kunnen de ontwikkelaars hun product afstemmen. Daarnaast is er ook conform de woonvisie aandacht voor de regionale afspraken inzake zorg en wonen.

Voor Herenland fase 3 is door de provincie Gelderland een impulssubsidie toegekend. De ontwikkelaar VABO is nu bezig het plan verder gereed te maken en in uitvoering te brengen.

In het komende jaar zal op verschillende locaties door ontwikkelaars in onze gemeente worden gebouwd: Triangel Ochten, Veilingterrein Kesteren, Casterhoven Kesteren, Herenland fase 5 Opheusden. Hiermee wordt er tegemoet gekomen aan de woningbouwbehoefte in onze gemeente. Tegen de landelijke trend in zijn ontwikkelaars in onze gemeente bereid om te investeren in bouwvolume. Voor IJzendoorn-West is in 2012 een exploitatieovereenkomst afgesloten. In 2013 zal naar verwachting het bestemmingsplan worden vastgesteld. Hiermee is voor 2014 en verder de basis aanwezig voor uitvoering van de plannen. Voor De Wegwijzer is in 2013 de bestemmingsplanprocedure opgestart. Bij voorspoedige doorloop van de procedure en de verkoop van de woningen kan de bouw op zijn vroegst in 2014 starten.

Prestatieafspraken SWB

In het afgelopen jaar zijn de prestatieafspraken met de SWB geactualiseerd. Hierin heeft de SWB aangegeven komende jaren een forse herstructureringslag te moeten gaan maken. Dit zijn de locaties: Wozoco Reigerstraat Opheusden, Oranjehof te Ochten, Irenestraat/Dalwagenseweg te Dodewaard. Ook zal de SWB woningen toevoegen aan de kernvoorraad.

Omgevingsvisie

De provincie Gelderland werkt aan een nieuwe omgevingsvisie. Men heeft er voor gekozen om dit per regio op te pakken. Vanuit onze regio is een bijdrage geleverd aan deze omgevingsvisie. Hierin is aandacht gevraagd voor verruiming van het beleid in het buitengebied. De omgevingsvisie is in juni vrijgegeven voor inspraak en zal eind 2013 worden vastgesteld in de Provinciale Staten van Gelderland.

Nota duurzaamheid

In het begrotingsjaar 2014 geven we richting aan het uitvoeringsprogramma voor de nota duurzaamheid. In de tweede helft van het jaar zal een nota met speerpunten voor de komende beleidsperiode worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Spuitzone

In onze gemeente lopen wij regelmatig bij toekomstige bouwprojecten tegen de problematiek van de spuitzones aan. In samenwerking met verschillende stakeholders zal in het komende jaar onderzoek worden gedaan naar mogelijkheden om deze zone's te verkleinen waardoor verschillende bouwprojecten doorgang kunnen vinden.

Intensieve veehouderij

Rond de intensieve veehouderij zal dit jaar naar aanleiding van de vaststelling van de omgevingsvisie van de Provincie Gelderland onze structuurvisie op dit beleid worden aangepast. Aansluitend zal dit worden vertaald naar de bestemmingsplannen van het buitengebied.

Plattelandswoningen

Met een paraplu bestemmingsplan zal in het buitengebied de mogelijkheid worden gegeven om een bedrijfswoning om te zetten in een plattelandswoning. Hiermee kunnen bedrijfswoningen worden verkocht aan particulieren zonder daarmee de bedrijfsvoering van het naastgelegen bedrijf in gevaar te brengen.

SPEERPUNTEN:**Wij willen bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat is de voortgang?**

Betere verdeling woonruimte		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Woningbouw aansluitend op het woonwensenonderzoek en bevolkingsontwikkeling. Voldoende geschikte woningen verspreid over de dorpen.	A1. De gemeente stuurt aan de hand van het kwalitatief woningbouwprogramma uit hoofdstuk 4 van de Woonvisie 2011-2016 op directe nieuwbouw voor starters en (jonge) gezinnen. A2. Van het nieuwbouwprogramma 30% gericht inzetten op de realisatie van geschikte woningen voor senioren aansluitend bij het kwalitatief woningbouwprogramma uit hoofdstuk 4. A3. Handhaven van de kwaliteitseisen uitgedrukt in stergradaties bij nieuwbouw van appartementen en grondgebonden woningen. A4. Na vaststellen van het strategisch voorraadbeleid van SWB concrete afspraken maken over de vernieuwing, aanpassing en waar nodig herstructurering binnen de sociale huurwoningvoorraad van Neder-Betuwe. A5. Onderzoek doen naar de werking van het huidige toewijzingsstelsel en bekijken waar dit aan passing behoort. A6. Uitvoering geven aan de woningbouwprojecten Triangel, Herenland, Casterhoven, Oranjehof, De Leede, Broedershof en Ijendoorn-west om tegemoet te komen aan de woningbehoefte.

Woon-zorgvoorzieningen		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Woon-zorgvoorzieningen: WoZoCo's in de grote en alternatieve voorzieningen in de kleinere dorpen. Ouderen kunnen zo lang mogelijk in eigen dorp blijven wonen.	A1. De gemeente geeft uitvoering aan haar beleid op het terrein van wonen-zorg-welzijn zoals dit in de nota "Wonen met zorg, zorgeloos wonen" is opgenomen. A2. In Opheusden wordt een WoZoCo opgeleverd, in Kesteren is dit in 2013 gerealiseerd. De overige kernen zullen worden onderzocht in het kader van de nieuwe nota "Wonen met zorg, zorgeloos wonen". A3. Met het welzijnswerk prestatieafspraken maken over de wijze waarop zij senioren kunnen faciliteren met diensten op het gebied van zorg, welzijn en gemak.

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVNG)		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	De gemeente gaat deelnemen in dit fonds. Starters op de woningmarkt, die net niet genoeg hypotheek kunnen krijgen, op gang helpen.	A1. Een onderzoek naar de mogelijkheden om als gemeente deel te nemen aan SVNG heeft plaatsgevonden.

Begraafplaatsen		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	Uitbreiding ruimte op begraafplaatsen. Stimuleren van gebruik van graven van familieleden. Voldoende mogelijkheid voor begraven op korte en middellange termijn.	A1. Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma begraafplaatsen.

Agrarische bedrijven		
	Wij willen bereiken:	Wat gaan we ervoor doen?
A.	In regionaal verband is beleid ontwikkeld rond agrarische bedrijfsgebouwen. Diverse knelpunten hebben een oplossing nodig. Evaluatie en oplossen van knelpunten bij de uitvoering van beleid.	A1. In regionaal verband vinger aan de pols houden m.b.t. evaluatie van het beleid. In individuele gevallen overleg met de provincie.

Duurzaamheid			
	Wij willen bereiken:		Wat gaan we ervoor doen?
A.	Stimuleren milieubewust gedrag. Samen met inwoners, milieuorganisaties en bedrijven een actief milieu en energiebeleid voeren.	A1.	Communiceren over duurzaamheid en energie met burgers, scholen en milieuorganisaties.
		A2.	Samen met provincie en Regio draaien van projecten t.a.v. energie, o.a. gericht op burgers en bedrijven.
		A3.	Verdere jaarlijkse activiteiten uit het vierjarige uitvoeringsprogramma van de nota duurzaamheid (2010-2014).
		A4.	Zonne-energie verder onder aandacht brengen van inwoners en bedrijven en andere maatschappelijke partijen.

WAT MAG HET KOSTEN?

P8 Programma:		Bouwen, Milieu en ruimtelijke plannen (RO)				
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	15.867	19.557	16.448	10.306	11.543	9.347
Baten	-11.171	-15.322	-13.229	-7.113	-9.395	-6.200
Geraamd resultaat bestaand beleid	4.695	4.235	3.219	3.192	2.148	3.146
Nieuw Beleid						
Nieuw Beleid conform kadernota						
Lasten			1.540	60	80	100
Baten			-40	-78	-78	-78
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			1.500	-18	2	22
Nieuw beleid na kadernota						
Lasten			20	20	20	20
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota			20	20	20	20
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	4.695	4.235	4.739	3.194	2.170	3.188

Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 8		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Verlagen doorbelasting ambtelijke uren grondcomplexen						
Elk jaar wordt er € 200.000 doorbelast vanuit de algemene dienst naar de diverse grondcomplexen. Dit bedrag bestaat uit uren die door eigen personeel gemaakt worden voor de projecten. Door het afronden en teruglopen van de diverse grondcomplexen is het nodig de doorbelasting te herzien en te verlagen. Voorgesteld wordt om in de komende jaren het bedrag geleidelijk terug te brengen naar € 100.000 hetgeen inhoudt dat de financiële positie negatief wordt beïnvloed met € 40.000 voor 2014 oplopend naar € 100.000 in 2017.	€	40	60	80	100	N
Taakstellende ombulging op formatie als gevolg van afname urenvoorschrijving grondcomplexen						
Als gevolg van bovenstaande verlaging van de doorbelasting van de ambtelijke uren wordt voorgesteld om de formatie in de komende jaren conform een realistische onderbouwing af te laten nemen. Voorgesteld wordt om in de komende jaren een bedrag van €40.000 oplopend tot € 78.000 te besparen.	€	-40	-78	-78	-78	V
Omgevingsdienst Rivierenland . Een goede dienstverleningsovereenkomst met de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). Momenteel vinden er onderhandelingen plaats over de dienstverleningsovereenkomst en de werkplannen voor 2013 en verder. De onderhandelingen lopen moeizaam. Omdat er door de ODR geen duidelijkheid kan worden gegeven over de haar geleverde producten en bijbehorende kosten kunnen er voor 2014 geen betrouwbare kosten worden opgevoerd in de Kadernota. Naar verwachting zal na de zomer meer duidelijk zijn over de inhoud het werkprogramma van de DVO. Op dit moment is geen goede inschatting te maken over de eventuele (meer)kosten die nodig zijn voor een goede uitvoering van de overgedragen milieutaken. Indien er meer duidelijkheid is over bovenstaande zal de Raad apart hierover worden geïnformeerd.	€	PM	PM	PM	PM	V/N
Het vormen en een voorziening voor afwaardering grondposities						
Een buffer vormen voor het eventueel moeten afwaarderen van grondposities. Het vormen van een voorziening ter dekking voor het eventueel afwaarderen van grondposities ten laste van de algemene reserve.	€	1.500	0	0	0	N
Een buffer vormen voor het eventueel moeten afwaarderen van grondposities. Het vormen van een voorziening ter dekking voor het eventueel afwaarderen van grondposities ten laste van de algemene reserve.	€	0	0	0	0	
Totaal opgenomen nieuw beleid conform kadernota	€	1500	-18	2	22	V/N

NIEUW ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid na kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Programma 8		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Verhoging budget bezwaar en beroep WOZ						
Landelijk is er een trend te zien dat voor het indienen van bezwaren op het gebied van de WOZ gebruik wordt gemaakt van no cure-no pay bedrijven. Deze bedrijven dienen namens de burgers bezwaar in tegen de vastgestelde WOZ waarden. In dit bezwaar wordt standaard opgenomen dat ze gehoord willen worden en in aanmerking willen komen voor kostenvergoeding. Wanneer aan een bezwaar geheel of gedeeltelijk tegemoet gekomen wordt betekent dit dubbele proceskosten vergoed moeten worden. Een keer voor het feit dat de burger een deskundige in de hand heeft genomen en een keer voor het bezoeken van de hoorzitting. Concluderend betekent dit dat het huidige budget voor bezwaar- en beroepschriften WOZ niet meer toereikend is en structureel verhoogd moet worden met € 20.000.						
	€	20	20	20	20	N
Overige kleine verschillen.	€	0	0	0	0	
Totaal opgenomen nieuw beleid na kadernota	€	20	20	20	20	V

INVESTERINGEN:

P8 Programma: Bouwen, Milieu en ruimtelijke plannen (RO)			
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investeringsbedragen
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)			x € 1000
Lopend	Wateroverlast de Heuning & Panhuis*	2011	80
Lopend	Rioolverv Molenhof/Achterdorp/Hoofdstraat*	2011	250
Lopend	Rioolverv Beukenlaan*	2012	130
Lopend	Aanleggen waterbuffers*	2012	165
Lopend	Aanleggen waterbuffers*	2013	165
Lopend	Afkoppelen Oranjestraat 2e fase*	2013	312
Lopend	Rioolverv Smachtkamp*	2012	86
Lopend	Rioolverv Smachtkamp*	2013	614
Lopend	Rioolverv Hoofdstraat*	2013	200
Bestaand	Rioolverv Spechtstraat*	2015	850
Bestaand	Rioolverv Kievitstraat*	2017	680
	* Deze investeringen zijn onderdeel van het GRP. De kapitaallasten van deze investingen komen ten laste van het GRP.		
	Totaal investeringsbedragen		3.532

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Portefeuillehouder: Wethouder J.M. Schuurman

ALGEMEEN:

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden de algemene dekkingsmiddelen niet als programma weergegeven maar als afzonderlijk overzicht.

De baten uit deze algemene dekkingsmiddelen zijn niet meegenomen bij de diverse programma's, met uitzondering van de lokale heffingen waarvan de lasten met betrekking tot de heffingen gebonden zijn aan de opbrengsten (bijvoorbeeld rioolopbrengsten, marktgeden en leges).

OVERZICHT VAN DEKKINGSMIDDELEN

Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen						
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
Bedragen x € 1.000						
Bestaand Beleid						
Lasten	45	46	46	45	45	44
Baten	-24.710	-24.239	-24.619	-24.404	-25.089	-25.119
Geraamd resultaat bestaand beleid	-24.665	-24.193	-24.574	-24.359	-25.044	-25.075
Nieuw Beleid						
Nieuw Beleid conform kadernota						
Lasten			169	823	978	1.101
Baten						
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			169	823	978	1.101
Nieuw beleid na kadernota						
Lasten			-169	-823	-978	-1.101
Baten			-202	561	1.026	1.063
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota			-371	-262	48	-38
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	-24.665	-24.193	-24.776	-23.797	-24.018	-24.011

NIEUW BELEID

Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Stelpost voor effect regeerakkoord 2012 Rutte II op algemene uitkering					
Van de in het regeerakkoord Rutte II 2012 opgenomen extra bezuinigingen van in totaal € 16 miljard in 2017 heeft een deel van € 1,1 miljard direct een budgettaire relatie met de hoogte van onze algemene uitkering. Het effect voor Neder-Betuwe betreft een verlaging van de algemene uitkering oplopend naar € 1.101.000 in 2017.					
	€ 169	823	978	1101	N
Overige kleine verschillen.	€ 0	0	0	0	
Totaal opgenomen nieuw beleid conform kadernota	€ 169	823	978	1101	N

NIEUW ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid na kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Overzicht algemene dekkingsmiddelen		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
Algemene uitkering uit het gemeentefonds meicirculaire 2013						
Het resultaat van de ontwikkelingen in de meicirculaire 2013 hebben in totaliteit geleid tot een afname van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.	€	-34	734	1.203	1.240	N/V
Intrekken stelpost voor effect regeerakkoord 2012 Rutte II op algemene uitkering						
Voor de in het regeerakkoord Rutte II 2012 opgenomen extra bezuinigingen van in totaal € 16 miljard in 2017 heeft een deel van € 1,1 miljard direct een budgettaire relatie met de hoogte van onze algemene uitkering. Om dit effect budgettair te kunnen opvangen hebben wij bij de kadernota 2014-2017 een stelpost opgenomen. In de meicirculaire 2013 zijn de voorgestelde bezuinigingen op de algemene uitkering geëffectueerd hetgeen betekent dat deze stelpost ingetrokken kan worden.	€	-169	-823	-978	-1101	V
Bijstelling opbrengst OZB met 1,6%						
Bij het bepalen van de totale OZB opbrengst is een beleidskader door u gesteld dat deze opbrengst mag toenemen met het inflatiepercentage. Het inflatiepercentage is naar verwachting zoals in de meicirculaire 2013 is aangegeven gesteld op 1,6% hetgeen zal resulteren in een hogere opbrengst OZB van € 72.000.	€	-72	-72	-72	-72	V
Bijstelling opbrengst OZB Chalets						
Door de chalets te betrekken in de onroerendezaak-belastingen (eigenaar woning) levert dit een extra OZB opbrengst op van € 16.000 structureel. Aanvullend hebben nog enkele kleine aanpassingen plaatsgevonden binnen de totale WOZ waarden waardoor een extra OZB opbrengst wordt gerealiseerd van € 10.000 structureel. Per saldo een structureel voordeel van € 26.000 op de OZB opbrengst.	€	-26	-26	-26	-26	V
Bijstelling toeristenbelasting						
De daling van de opbrengst toeristenbelasting waar wij nu mee te maken hebben is ontstaan door het niet meer aanslaan van de chalets (Rijk van Batouwe te Kesteren en Resort Rivierendal te Ochten) en door het "opschonen" en de daling van de bezettingsgraad van de camping Betuwe te Kesteren.	€	49	44	40	40	N
Eenmalige inhaalslag opbrengst OZB voor 2014 met 2%						
In de begroting 2013 is er vanuit gegaan dat de opbrengsten ten opzichte van 2012 met 6,5% zouden toenemen, 5% voor nieuw beleid en 1,5% voor de inflatiecorrectie. Om een 6,5% hogere opbrengst te kunnen genereren zijn de OZB tarieven in 2013 10,6% gestegen ten opzichte van 2012. Er werd hierbij rekening gehouden met een daling van de woz waarden als gevolg van de crisis. In de praktijk bleek de daling van de woz waarden in totaliteit echter hoger uit te pakken dan waarop gerekend was. Hierdoor bleven de werkelijke opbrengsten achter bij de raming. Bij de eerste bestuursrapportage 2013 is de begrote OZB opbrengst om deze reden met € 105.000 naar beneden bijgesteld. Wanneer de daling van de woz waarden beter zou zijn ingeschat zouden de ozb tarieven in 2013 ruim 2% hoger zijn vastgesteld om de werkelijke daling van de woz waarden te compenseren. Dit is echter niet gebeurd. Wij stellen voor om deze fout te herstellen door de ozb tarieven in 2014 met 2% extra te laten stijgen.	€	-90	-90	-90	-90	V
Forensenbelasting						
Wij zijn voornemens om met ingang van 2014 forensenbelasting te gaan heffen aan eigenaren van zogenaamde 2e woningen waaronder de chalets op de campings Rijk van Batouwe te Kesteren en Resort Rivierendal te Ochten. Deze belasting is bedoeld om eigenaren van deze 2e woningen mee te laten betalen aan de gemeenschapsvoorzieningen in onze gemeente. De gedachte hierachter is dat de eigenaren van deze 2e woningen een groot deel van het jaar in onze gemeente verblijven en derhalve ook gebruik maken van de gemeenschapsvoorzieningen. De gemeente Neder-Betuwe kent nog geen forensenbelasting en heeft ook nog geen verordening forensenbelasting. De gemeenteraad zal derhalve nog een verordening forensenbelasting moeten vaststellen. Dit najaar zal u een raadsvoorstel (inclusief concept verordening forensenbelasting) worden aangeboden. Het streven is dat de gemeenteraad deze verordening dit najaar zal kunnen vaststellen. De forensenbelasting zal dan met ingang van 1 januari 2014 kunnen ingaan. Wij gaan er van uit dat er 150 2e woningen (waaronder de chalets) in de heffing kunnen worden betrokken. Voor het tarief voor de forensenbelasting stellen wij voor aansluiting te zoeken bij de toeristenbelasting en derhalve met een tarief van € 231 per jaar per 2e woning te werken.	€	-35	-35	-35	-35	V
Overige kleine verschillen.	€	6	6	6	6	N
Totaal opgenomen nieuw beleid na kadernota	€	-371	-262	47	-38	N/V

SPECIFICATIE VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Specificatie algemene Dekkingsmiddelen						
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
	€ 1.000					
Bestaand Beleid						
Vaste lasten politiegewbouw en diensten voor derden	45	46	46	45	45	45
	45	46	46	45	45	45
Baten						
Verhuur (openbare dienst bestemd) en diensten voor derden	-69	-63	-63	-63	-63	-63
	-69	-63	-63	-63	-63	-63
Saldo Financieringsfunctie						
Rente uitkering Vitens	-36	-37	-37	-37	-37	-37
Interne financiering	-1.179	-1.119	-968	-1.020	-995	-1.024
	-1.215	-1.155	-1.005	-1.057	-1.031	-1.061
Saldo Beleggingen en Deelnemingen						
Dividenduitkeringen BNG	-21	-27	-32	-32	-32	-32
	-21	-27	-32	-32	-32	-32
Algemene Uitkering						
Algemene uitkering gemeentefonds	-18.802	-18.068	-18.547	-18.242	-18.915	-18.915
	-18.802	-18.068	-18.547	-18.242	-18.915	-18.915
Lokale heffingen (besteding niet gebonden)						
OZB eigenaar woningen	-2.970	-3.259	-3.297	-3.335	-3.373	-3.373
OZB eigenaar niet-woningen	-898	-897	-897	-897	-897	-897
OZB gebruikers niet-woningen	-569	-559	-569	-569	-569	-569
Toeristenbelasting	-41	-90	-90	-90	-90	-90
Hondenbelasting	-126	-120	-120	-120	-120	-120
	-4.604	-4.926	-4.973	-5.011	-5.048	-5.048
Saldo compensabele btw en uitkering uit het BTW compensatiefonds						
compensabele BTW compensatiefonds	2.473	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
uitkering uit BTW compensatiefonds voor eigen rekening	-2.473	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Totalen algemene dekkingsmiddelen bestaand beleid	-24.665	-24.193	-24.574	-24.359	-25.044	-25.074
Nieuw beleid conform kadernota						
Lasten			169	823	978	1.101
Baten						
Saldo			169	823	978	1.101
Nieuwe ontwikkelingen na kadernota						
Lasten			-169	-823	-978	-1.101
Baten			-202	561	1.026	1.063
Saldo			-371	-262	47	-38
Totalen algemene dekkingsmiddelen	-24.665	-24.193	-24.776	-23.797	-24.019	-24.011

OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES

Portefeuillehouder: Burgemeester ir. C.W. Veerhoek, Wethouders J.W. Keuken, V.M. van Neerbos en J.M. Schuurman

ALGEMEEN:

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden de mutaties in reserves niet als programma weergegeven maar als afzonderlijk overzicht. U ziet hier wat er wordt toegevoegd aan het vermogen van de gemeente (lasten) maar ook wat wordt onttrokken aan het vermogen van de gemeente (baten)
De lasten en baten uit deze mutaties in reserves zijn niet meegenomen bij de diverse programma's.

OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES:

Overzicht van Mutaties in reserves						
	rekening 2012	begroting 2013	begroting 2014	Meerjarenraming		
				2015	2016	2017
Bedragen x € 1.000						
<u>Bestaand Beleid</u>						
Lasten	12.282	5.804	2.365	408	1.399	390
Baten	-13.672	-8.289	-891	-508	-499	-490
Geraamd resultaat bestaand beleid	-1.390	-2.484	1.474	-100	900	-101
<u>Nieuw Beleid</u>						
Nieuw Beleid conform kadernota						
Lasten			-601	-250		
Baten				-490		
Geraamd resultaat nieuw beleid conform kadernota			-601	-740		
Nieuw beleid na kadernota						
Lasten				-50	-50	-50
Baten			-30	-95		
Geraamd resultaat nieuw beleid na kadernota			-30	-145	-50	-50
Geraamd resultaat bestaand en nieuw beleid	-1.390	-2.484	843	-985	850	-151

NIEUW BELEID						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid conform kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Overzicht mutaties in reserves		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
<u>Onttrekken van een bedrag aan de algemene reserve ter dekking van de bijdrage voor de aanleg van een Tidal Flow op de Rijnbrug Kesteren - Rhenen.</u> Een bijdrage beschikbaar stellen van maximaal € 250.000 voor de aanleg van een wisselstrook (Tidal Flow) op de Rijnbrug (N233) Kesteren - Rhenen en deze bijdrage onttrekken aan de algemene reserve.	€	0	-250	0	0	V
<u>Bijdrage voor grenscorrectie gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel storten in de algemene reserve</u> De te ontvangen bijdrage voor de grenscorrectie tussen de gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel storten in de algemene reserve ter verbetering van ons weerstandsvermogen. De gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel zijn een grenscorrectie overeengekomen. Een stuk grondgebied van de gemeente Neder-Betuwe gaat over naar de gemeente Tiel. Hiervoor zal de gemeente Neder-Betuwe van de gemeente Tiel een vergoeding ontvangen. Wij stellen u voor deze te ontvangen bijdrage te storten in de algemene reserve.	€	899	0	0	0	N
<u>Het vormen van een voorziening voor afwaardering grondposities</u> Een buffer vormen voor het eventueel moeten afwaarderen van grondposities. Het onttrekken van 1.500.000 aan de algemene reserve ter dekking voor het vormen van een voorziening voor het eventueel moeten afwaarderen van grondposities.	€	-1.500	0	0	0	V
<u>De in de reserve grondexploitatie gereserveerde middelen Pantarijn.</u> De gereserveerde middelen Pantarijn, welke niet meer nodig zijn omdat de kapitaallasten voor vervangende nieuwbouw Pantarijn geheel zijn opgenomen in deze begroting, inzetten ter dekking tekort 2015 De inzet van € 490.000 zal in een daling resulteren van de reserve grondexploitatie en een lichte daling van ons weerstandsvermogen.	€	0	-490	0	0	V
Overige kleine verschillen.	€	0	0	0	0	
Totaal opgenomen nieuw beleid conform kadernota	€	-601	-740	0	0	N/V

NIEUW ONTWIKKELINGEN						
Toelichting opgenomen nieuwe beleid na kadernota 2014-2017 afgerond op € 1.000						
Overzicht mutaties in reserves		2014	2015	2016	2017	V=Voordelig N=Nadelig
<u>Condities ontwikkeling Agro Business Centre Opheusden (ABC)</u> Zoals u bij programma 4 heeft kunnen lezen vindt hier de onttrekking plaats uit de algemene reserve ter dekking van de door de gemeente benodigde middelen van € 125.000 voor een bedrijfsverplaatsing. Naar verwachting is een derde van het bedrag nodig in 2014 (€ 30.000), tweederde in 2015 (€ 95.000).	€	-30	-95			V
<u>Geen dotatie meer laten plaatsvinden aan de reserve WMO vanaf 2015</u> Jaarlijks wordt € 50.000 gestort in de bestemmingsreserve Wmo. Dit gebeurt om eventuele budgettaire tegenvallers te kunnen opvangen. Door het feit dat in de afgelopen jaren ook de jaarlijkse extra overschotten binnen de Wmo extra zijn gestort nadert de bestemmingsreserve de door ons aan deze bestemmingsreserve gestelde maximale grens van € 700.000. Daarom doen wij geen dotatie meer aan deze reserve vanaf 2015	€	0	-50	-50	-50	V
Totaal opgenomen nieuw beleid na kadernota	€	-30	-145	-50	-50	V

SPECIFICATIE VAN DE STAND EN HET VERLOOP VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

DE STAND EN HET VERLOOP VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN, na kadernota																	
	Saldo begin begrotingsjaar (1-1-2014)	Vermeerdering door rente	Overige vermeerdingen	Verminder. beschik. over en bijdr. uit res. en voorz.	Saldo begin begrotingsjaar (1-1-2015)	Vermeerdering door rente	Overige vermeerdingen	Verminder. beschik. over en bijdr. uit res. en voorz.	Saldo begin begrotingsjaar (1-1-2016)	Vermeerdering door rente	Overige vermeerdingen	Verminder. beschik. over en bijdr. uit res. en voorz.	Saldo begin begrotingsjaar (1-1-2017)	Vermeerdering door rente	Overige vermeerdingen	Verminder. beschik. over en bijdr. uit res. en voorz.	Saldo begin begrotingsjaar (1-1-2018)
RESERVES																	
Algemene reserve	7.214.981	0	1.749.000	1.905.000	7.058.981	0	50.000	345.000	6.763.981	0	1.050.000	0	7.813.981	0	50.000	0	7.863.981
Totaal bestemmingsreserves tbv tariefegalisatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	4.890.757	0	50.000	0	4.940.757	0	0	490.000	4.450.757	0	0	0	4.450.757	0	0	0	4.450.757
Bestemmingsreserves waar invest. tegenover staan	5.885.053	235.402	1.200.000	480.153	6.840.302	273.612	0	472.472	6.641.443	265.658	0	464.790	6.442.310	257.692	0	457.109	6.242.894
Totaal bestemmingsreserves	10.775.811	235.402	1.250.000	480.153	11.781.060	273.612	0	962.472	11.092.200	265.658	0	464.790	10.893.068	257.692	0	457.109	10.693.651
TOTAAL RESERVES	17.990.792	235.402	2.999.000	2.385.153	18.840.041	273.612	50.000	1.307.472	17.856.181	265.658	1.050.000	464.790	18.707.049	257.692	50.000	457.109	18.557.632
VOORZIENINGEN																	
Totaal Voorzieningen voor verpl./verlezen, r/sloc's	20.407	0	170.487	170.487	20.407	0	170.487	170.487	20.407	0	170.487	170.487	20.407	0	170.487	170.487	20.407
Totaal Egalisatievoorzieningen	3.575.853	0	2.075.298	2.302.001	3.349.150	0	2.002.468	2.389.122	2.962.496	0	2.002.468	2.130.560	2.834.404	0	2.002.468	2.909.065	1.927.807
TOTAAL VOORZIENINGEN	3.596.260	0	2.245.785	2.472.488	3.369.557	0	2.172.955	2.559.609	2.982.903	0	2.172.955	2.301.047	2.854.811	0	2.172.955	3.079.552	1.948.214
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	21.587.052	235.402	5.244.785	4.857.641	22.209.598	273.612	2.222.955	3.867.080	20.839.085	265.658	3.222.955	2.765.837	21.561.860	257.692	2.222.955	3.536.661	20.505.846

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekking aan de reserves:

- Aan de algemene reserve vindt jaarlijks een toevoeging plaats van € 50.000. Deze toevoeging wordt gedekt door verwachte onder uitputting op kapitaallasten.
- Aan de bestemmingsreserve Wmo vindt jaarlijks een toevoeging plaats van € 50.000. In deze begroting wordt voorstelt om vanaf 2015 geen dotatie meer te doen aan de bestemmingsreserve Wmo in verban dmet het bereiken van de maximale grens van € 700.000.
- Aan de bestemmingsreserve nieuwbouw Van Lodenstein College wordt jaarlijks rente toegerekend.
- Aan de bestemmingsreserve nieuwbouw Van Lodenstein College wordt jaarlijks rente en afschrijving onttrokken.

gemeente
Neder-Betuwe

***Begroting 2014
en
Meerjarenraming
2015-2017***

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN

Algemeen

Conform artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten bevat de paragraaf "Lokale heffingen" de volgende zaken:

- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen.
- Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen.
- Een aanduiding van de lokale lastendruk.
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het totale pakket van de gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een negental verschillende belastingen/heffingen, die gelegitimeerd worden door een door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordening.

Voor de hoogte van de tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

- Streven naar een volledige kostendeckering bij leges en andere rechten.
- De opbrengst van leges en rechten niet meer laten stijgen dan met de inflatiecorrectie.

Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

1. Onroerende-zaakbelasting

De OZB is vanuit de voornaamste gemeentelijke belasting: namelijk een eigenarenbelasting bij woningen en niet-woningen en een gebruikersbelasting bij niet-woningen. De onroerende-zaakbelasting is een algemene belasting en de opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. De grondslag voor de berekening van de onroerende-zaakbelasting in 2014 is de WOZ-waarde per prijspeildatum 1-1-2013.

Een beleidskader bij het bepalen van de opbrengst OZB is dat de totale opbrengst OZB gelijk moet blijven en alleen mag toenemen met het inflatiepercentage. Een ander beleidskader bij het bepalen van de opbrengst OZB is dat stijgingen of dalingen van de WOZ-waarden geen invloed mogen hebben op de hoogte van de totale opbrengst OZB. Met andere woorden stijgen de WOZ-waarden dan dalen de OZB percentages, dalen de WOZ-waarden dan stijgen de OZB-percentages.

Het hierboven beschreven beleidskader geeft aan dat de totale opbrengst OZB gelijk moet blijven en alleen mag toenemen met het inflatiepercentage. De meicirculaire 2013 geeft aan dat voor 2014 sprake zal zijn van een inflatiepercentage van 1,6.

De waarderingskamer, die controleert of de gemeente de Wet WOZ goed uitvoert, adviseert voor het belastingjaar 2014 specifiek voor Neder-Betuwe rekening te houden met een waardedaling van 2% voor de woningen en 3% voor de niet-woningen. Landelijk is de verwachting dat de woningen dalen met 5,7% en de niet-woningen dalen met 4,1%.

Eind 2013, als de herwaarderingsronde voor waarde peildatum 1 januari 2013 is afgesloten, zullen wij u bij het vaststellen van de verordening onroerende-zaakbelastingen 2014 informeren over de uitkomsten van de waardeontwikkeling voor waarde peildatum 1 januari 2013 (voor belastingjaar 2014). Mocht de waardedaling hoger of lager zijn dan het percentage dat wordt aangegeven door de waarderingskamer, dan zullen wij de OZB tarieven daar op aanpassen.

Begroting: Heffingsjaar:	2013-2016 2013	2014-2017 2014	2014-2017 2015	2014-2017 2016	2014-2017 2017
WOZ waarde (x1000)					
taxatiewaarde woningen	1.898.629	1.885.656	1.910.656	1.935.656	1.935.656
taxatiewaarde niet-woningen	425.161	412.406	412.406	412.406	412.406
	2.323.790	2.298.063	2.323.063	2.348.063	2.348.063
Totale heffing OZB					
Eigenaars woningen	-3.201.970	-3.268.878	-3.306.693	-3.344.328	-3.344.328
Eigenaars niet-woningen	-955.606	-969.972	-969.972	-969.972	-969.972
Gebruikers niet-woningen	-603.676	-622.395	-622.395	-622.395	-622.395
Totale heffing OZB	-4.761.252	-4.861.245	-4.899.060	-4.936.695	-4.936.695
Aanvullende stijging OZB 2% voor 2014	0	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
Totale heffing OZB inclusief extra stijging 2%	-4.761.252	-4.951.245	-4.989.060	-5.026.695	-5.026.695

Enmalige inhaalslag opbrengst OZB voor 2014 met 2%

In de begroting 2013 is er vanuit gegaan dat de opbrengsten ten opzichte van 2012 met 6,5% zouden toenemen, 5% voor nieuw beleid en 1,5% voor de inflatiecorrectie. Om een 6,5% hogere opbrengst te kunnen genereren zijn de OZB tarieven in 2013 10,6% gestegen ten opzichte van 2012. Er werd hierbij rekening gehouden met een daling van de woz waarden als gevolg van de crisis. In de praktijk bleek de daling van de woz waarden in totaliteit echter hoger uit te pakken dan waarop gerekend was. Hierdoor bleven de werkelijke opbrengsten achter bij de raming. Bij de eerste bestuursrapportage 2013 is de begrote OZB opbrengst om deze reden met € 105.000 naar beneden bijgesteld. Wanneer de daling van de woz waarden beter zou zijn ingeschat zouden de ozb tarieven in 2013 ruim 2% hoger zijn vastgesteld om de werkelijke daling van de woz waarden te compenseren. Dit is echter niet gebeurd. Wij stellen voor om deze fout te herstellen door de ozb tarieven in 2014 met 2% extra te laten stijgen.

Uit het overzicht OZB-opbrengsten blijkt dat de stijging OZB-opbrengst 2014 t.o.v. 2013 4% betreft. De reden waarom deze stijging 4% betreft en niet 3,6% (1,6 % inflatie en 2% aanvullende stijging OZB) heeft te maken met het feit dat bij de begroting 2013 besloten is jaarlijks rekening te houden met honderd extra woningen met een gemiddelde WOZ-waarde van € 250.000. Dit resulteert per saldo in een extra stijging t.o.v. de OZB-opbrengst 2013.

2. Toeristenbelasting / forensenbelasting

Onder de naam 'toeristenbelasting' wordt een directe belasting geheven met betrekking tot het houden van verblijf met overnachten binnen de gemeente in campings, hotels, pensions e.d., tegen vergoeding in welke vorm dan ook, door personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens zijn opgenomen. Deze belasting kan worden geheven als een bijdrage in de kosten van de voorzieningen die de gemeente heeft getroffen. Deze kosten kunnen dus worden verhaald op de toerist. De toeristenbelasting wordt geheven naar het daadwerkelijk aantal overnachtingen. In een nachtverblijfsregister worden deze overnachtingen vastgelegd. Op verzoek van de belastingplichtige kan de forfaitaire heffingsmaatstaf worden toegepast. De daling van de opbrengst toeristenbelasting (van € 90.309 naar onderstaande bedragen) waar wij nu mee te maken hebben is ontstaan door het niet meer aanslaan van de chalets (Rijk van Batouwe te Kesteren en Resort Rivierendal te Ochten) en door het "opschonen" en de daling van de bezettingsgraad van de camping Betuwe te Kesteren.

Toeristenbelasting	2013	2014	2015	2016	2017
Opbrengst toeristenbelasting	36.685	41.305	45.925	50.545	50.545

Forensenbelasting

Wij zijn voornemens om met ingang van 2014 forensenbelasting te gaan heffen aan eigenaren van zogenaamde 2e woningen waaronder de chalets op de campings Rijk van Batouwe te Kesteren en Resort Rivierendal te Ochten. Deze belasting is bedoeld om eigenaren van deze 2e woningen mee te laten betalen aan de gemeenschapsvoorzieningen in onze gemeente. De gedachte hierachter is dat de eigenaren van deze 2e woningen een groot deel van het jaar in onze gemeente verblijven en derhalve ook gebruik maken van de gemeenschapsvoorzieningen. De gemeente Neder-Betuwe kent nog geen forensenbelasting en heeft ook nog geen verordening forensenbelasting. De gemeenteraad zal derhalve nog een verordening forensenbelasting moeten vaststellen. Dit najaar zal u een raadsvoorstel (inclusief concept verordening forensenbelasting) worden aangeboden. Het streven is dat de gemeenteraad deze verordening dit najaar zal kunnen vaststellen. De forensenbelasting zal dan met ingang van 1 januari 2014 kunnen ingaan. Wij gaan er van uit dat er 150 2e woningen (waaronder de chalets) in de heffing kunnen worden betrokken. Voor het tarief voor de forensenbelasting stellen wij voor aansluiting te zoeken bij de toeristenbelasting en derhalve met een tarief van € 231 per jaar per 2e woning te werken.

Forensenbelasting	2013	2014	2015	2016	2017
Opbrengst forensenbelasting	0	-34.650	-34.650	-34.650	-34.650

3. Hondenbelasting

Onder de naam 'hondenbelasting' wordt op basis van artikel 226 van de Gemeentewet een directe belasting geheven met betrekking tot het houden van honden binnen de gemeente. De belasting wordt geheven naar het aantal honden dat binnen de gemeente wordt gehouden. De tarieven worden jaarlijks trendmatig verhoogd op grond van een inflatiecorrectie. Voor de jaren 2014 tot en met 2017 is rekening gehouden met een verwachte opbrengst hondenbelasting van afgerond € 120.000.

4. Rioolheffing

Onder de naam 'rioolheffing' wordt een recht geheven van de eigenaar van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De belasting wordt geheven naar een vast bedrag per perceel.

Rioolheffing	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal rioolaansluitingen	8.839	8.679	8.679	8.679	8.679
Tarief	198,83	198,83	198,83	198,83	198,83
Opbrengst rioolheffing	1.757.458	1.725.646	1.725.646	1.725.646	1.725.646

In de hierboven opgenomen cijfers is in 2013 sprake van een hogere opbrengst rioolheffing. Dit heeft te maken met de chalets die in 2013 zowel voor het jaar 2012 als voor 2013 zijn aangeslagen voor rioolheffing. Zoals met u afgesproken ontvangt u in december 2013 een geactualiseerd Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

5. Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die in de gemeente Neder-Betuwe feitelijk gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan als gevolg van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt. De heffing wordt per perceel geheven. De inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, het vaststellen van de tarieven en het innen van de heffing wordt geheel uitgevoerd op regionaal niveau (AVRI/BSR)

Afvalstoffenheffing	2011	2012	2013	2014
Geen containers (minimumtarief)	210,00	175,00	174,00	De tarieven voor het jaar 2014 worden eind 2013 vastgesteld
1 x 140 liter groen, 1 x 140 liter grijs	210,00	175,00	174,00	
1 x 140 liter groen, 1 x 240 liter grijs	250,00	215,00	214,00	
2 x 140 liter groen, 1 x 140 liter grijs	280,00	215,00	214,00	
2 x 140 liter groen, 1 x 240 liter grijs	290,00	255,00	254,00	
1 x 140 liter groen, 2 x 240 liter grijs	315,00	280,00	279,00	
1 x 240 liter groen, 2 x 240 liter grijs	345,00	vervallen	vervallen	

In 2014 zal sprake zijn van een andere tariefopbouw vanwege de invoering van Diftar. Deze tarieven zullen eind 2013 worden vastgesteld.

6. Lijkbezorgingrechten

Op basis van een verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de algemene begraafplaatsen. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Conform de door u vastgestelde nota begraafplaatsenbeleid 2012-2015 is het dekkingspercentage voor 2014 100%.

7. Marktgeden

Onder de naam 'marktgeden' wordt een recht geheven voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een markt als bedoeld in de marktgedverordening, daaronder begrepen de diensten welke in verband hiermee door de gemeente worden verleend. Het recht wordt geheven van degene aan wie een standplaats ter beschikking is gesteld.

8. Brandweerrechten

Onder de naam 'brandweerrechten' worden rechten geheven voor het gebruik in overeenstemming met de bestemming van voor de openbare dienst bestemde bezittingen van de brandweer of van voor de voor de openbare dienst bestemde werken of inrichtingen die bij de brandweer in beheer of in onderhoud zijn. Ook worden rechten geheven over sommige door de gemeentelijke brandweer verstrekte diensten.

9. Leges

Onder de naam 'leges' wordt een groot aantal verschillende rechten geheven ter zake van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. De rechten worden geheven van de aanvrager van de dienst dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

Tarieven

Voor door of vanwege de gemeente te verrichten of verrichte diensten, van hem die daartoe strekkende aanvraag heeft ingediend, wordt een betaling gevorderd in overeenstemming met de "Tariefsverordening bedrijfsmatig verstrekte diensten".

Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Bij de kwijtschelding van heffingen wordt in Neder-Betuwe de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd. Voor de overige regels wordt het Rijksbeleid gevolgd. Dit betekent concreet dat kwijtschelding wordt verleend voor de hondenbelasting (alleen 1^e hond), de rioolheffing en de onroerende-zaakbelastingen. Voor overige heffingen en rechten wordt geen kwijtschelding verleend. Sinds 1-4-2011 hebben gemeenten ook de mogelijkheid kwijtschelding aan ondernemers te verlenen. Daarnaast kan per 1-1-2012 rekening worden gehouden met de kosten van kinderopvang en een nieuwe norm voor 65-plussers. Het aantal verzoeken wordt voor 2014 geraamd op 15 en de uitvoeringskosten worden geraamd op € 1.500.

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Belastingdruk per huishouden (bewoner/eigenaar)				
	OZB	Afval	Riool	Totaal
Gemeente Neder-Betuwe 2013	€ 417	€ 214	€ 199	€ 830
Gemeente Neder-Betuwe 2014	€ 432	€ 214	€ 199	€ 845
Verschil 2013/2014	3,6%	0,0%	0,0%	1,8%

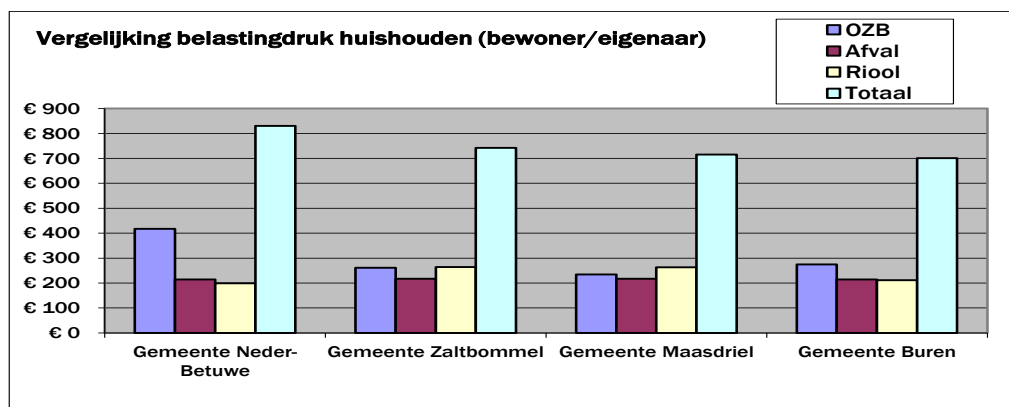
Belastingdruk per huishouden (bewoner/huurder)				
	OZB	Afval	Riool	Totaal
Gemeente Neder-Betuwe 2013	€ 0	€ 214	€ 0	€ 214
Gemeente Neder-Betuwe 2014	€ 0	€ 214	€ 0	€ 214
Verschil 2013/2014		0%		0%

Uitgangspunten:

- Waarde van de woning is voor 2013 € 250.000 en voor 2014 € 245.000. Hier is rekening gehouden met een daling van 2,0% conform het advies van de waarderingkamer voor Neder-Betuwe. Voor 2014 is rekening gehouden met een percentagestijging OZB van 1,6 % conform inflatiepercentage 2014 en een extra stijging OZB van 2%. Totaal is sprake van een stijging OZB per huishouden (eigenaar) van 3,6%.
- Omdat de tarieven afvalstoffenheffing voor 2014 nog niet bekend zijn is voor 2014 voorlopig het tarief van 2013 gehanteerd.

Vergelijking belastingdruk huishoudens 2013 (bewoner/eigenaar)				
	OZB	Afval	Riool	Totaal
Gemeente Neder-Betuwe	€ 417	€ 214	€ 199	€ 830
Gemeente Zaltbommel	€ 261	€ 217	€ 264	€ 742
Gemeente Maasdriel	€ 235	€ 217	€ 263	€ 715
Gemeente Buren	€ 275	€ 214	€ 212	€ 701

Bron: Coelo

Uitgangspunt:

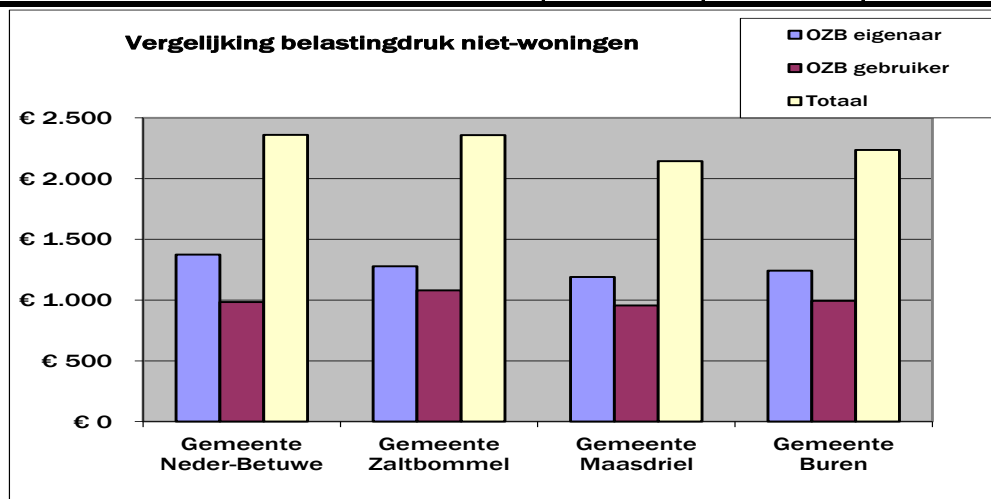
- Waarde van de woning voor 2013 is € 250.000.

Belastingdruk per niet-woningen			
	OZB eigenaar	OZB gebruiker	Totaal
Gemeente Neder-Betuwe 2013	€ 1.375	€ 985	€ 2.359
Gemeente Neder-Betuwe 2014	€ 1.424	€ 1.020	€ 2.444
Vershil 2013/2014	3,6%	3,6%	3,6%

Uitgangspunten:

- In het overzicht is uitsluitend rekening gehouden met de OZB;
- Waarde van de niet-woningen is voor 2013 € 600.000 en voor 2014 € 582.000 (daling van 3,0%). Voor 2014 is rekening gehouden met een percentagestijging van 1,6% conform inflatiepercentage en een extra stijging OZB van 2%. Totaal is sprake van een stijging OZB van 3,6%.

Vergelijking belastingdruk niet-woningen 2013			
	OZB eigenaar	OZB gebruiker	Totaal
Gemeente Neder-Betuwe	€ 1.375	€ 985	€ 2.359
Gemeente Zaltbommel	€ 1.278	€ 1.081	€ 2.359
Gemeente Maasdriel	€ 1.189	€ 955	€ 2.144
Gemeente Buren	€ 1.242	€ 994	€ 2.236

Uitgangspunten:

- In het overzicht is uitsluitend rekening gehouden met de ozb;
- Waarde van de niet-woning is voor 2013 € 600.000.

PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN

Hieronder volgt een geactualiseerd overzicht van de weerstandscapaciteit en het weerstandsratio.

Berekening weerstandsvermogen en weerstandsratio					
Weerstandsvermogen	Stand per 1-1-2013	Stand per 1-1-2014	Stand per 1-1-2015	Stand per 1-1-2016	Stand per 1-1-2017
Reserves:					
Algemene reserve *	-4.188.000	-7.215.000	-7.059.000	-6.764.000	-7.814.000
Reserve grondexploitaties **	-3.033.000	-2.681.000	-3.080.000	-2.590.000	-2.590.000
Subtotaal - Reserves	-7.221.000	-9.896.000	-10.139.000	-9.354.000	-10.404.000
Heffingen:					
OZB x)	0	0	0	0	0
Leges en andere heffingen x)	0	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0	0
Onvoorzien					
Onvoorzien algemeen	-67.000	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
Saldo onvoorzien	-67.000	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
Stand financiële positie					
Begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2017	-286.000	-596.000	-866.000	-652.000	-695.000
Stand financiële positie	-286.000	-596.000	-866.000	-652.000	-695.000
Totale weerstandsvermogen	-7.574.000	-10.578.000	-11.091.000	-10.092.000	-11.185.000

Financiële risico's	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal aan risico's conform paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen	13.542.300	13.013.300	13.013.300	13.013.300	13.013.300
Totale weerstandscapaciteit	-7.574.000	-10.578.000	-11.091.000	-10.092.000	-11.185.000
Saldo weerstandsvermogen minus risico's	5.968.300	2.435.300	1.922.300	2.921.300	1.828.300
Ratio weerstandsvermogen	0,6	0,8	0,9	0,8	0,9
	Onvoldoende	Matig	Matig	Matig	Matig

Toelichting stand en verloop algemene reserve.*

De algemene reserve heeft per 01-01-2014 een stand van € 7.215.000. De algemene reserve heeft bij de 1^e bestuursrapportage 2013 een stand van € 4.188.000. Het verschil in deze stand is ontstaan door:

- ⬇ Stand algemene reserve per 01-01-2013 € 4.188.000.
- ⬆ Toename algemene reserve met € 950.000 door resultaatbestemming jaarstukken 2012,
- ⬆ Toename algemene reserve met € 50.000 door verwachte onderuitputting op kapitaallasten (jaarlijks effect),
- ⬆ Toename algemene reserve met € 232.000 door afrekening Medel,
- ⬆ Toename algemene reserve met € 3.670.000 door het opheffen van de bestemmingsreserve nieuwbouw/verbouw gemeentehuis,
- ⬇ Verhoging algemene reserve met € 875.000 door storting in voorziening reorganisatie,
- ⬇ Verhoging algemene reserve met € 1.000.000 door uitkering schadeclaim Dekker,

In 2014 wordt er € 375.000 aan de algemene reserve onttrokken ter dekking van de bijdrage die verleend wordt i.v.m. aanleg rondweg Dodewaard.

In 2014 wordt er € 800.000 toegevoegd aan de algemene reserve i.v.m. opbrengst verkopen gemeentehuis Ochten.

In 2014 wordt er € 899.000 toegevoegd aan de algemene reserve i.v.m. ontvangen bijdrage grenscorrectie gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel

In 2014 wordt er € 50.000 toegevoegd aan de algemene reserve i.v.m. verwachte onderuitputting op kapitaallasten (jaarlijks effect)

In 2014 wordt er € 1.500.000 onttrokken aan de algemene reserve i.v.m. het vormen van een voorziening voor afwaardering grondposities.

In 2014 wordt er € 30.000 onttrokken aan de algemene reserve i.v.m. een bijdrage inzake een bedrijfsverplaatsing.

In 2015 wordt er € 250.000 aan de algemene reserve onttrokken ter dekking van de bijdrage die verleend wordt i.v.m. aanleg wisselstrook Rijnbrug.

In 2015 wordt er € 50.000 toegevoegd aan de algemene reserve i.v.m. verwachte onderuitputting op kapitaallasten (jaarlijks effect)

In 2015 wordt er € 95.000 onttrokken aan de algemene reserve i.v.m. een bijdrage inzake een bedrijfsverplaatsing.

In 2016 wordt er € 1.000.000 toegevoegd aan de algemene reserve i.v.m. opbrengst verkoop gronden in Casterhoven.

In 2016 wordt er € 50.000 toegevoegd aan de algemene reserve i.v.m. verwachte onderuitputting op kapitaallasten (jaarlijks effect)

Toelichting stand en verloop reserve grondexploitatie.**

In 2013 wordt er € 243.000 aan de reserve grondexploitatie onttrokken ter dekking voor de aansluiting N323/A15.

In 2013 wordt er € 290.000 aan de reserve toegevoegd vanuit de voorziening onderhoud gebouwen.

In 2013 wordt er een verlies genomen van € 399.000 op het project Boveneindsestraat te Kesteren. Dit verlies wordt gedekt uit de reserve grondexploitatie.

De reserve grondexploitatie heeft per 01-01-2014 een stand van € 3.536.000. Van dit bedrag zijn twee bedragen gereserveerd voor nog te maken kosten.

€ 600.000 is gereserveerd voor de winkelconcentratie Ochten en € 255.000 is gereserveerd voor de winkelconcentratie Kesteren. Worden deze twee bedragen in mindering gebracht op de stand per 01-01-2014 dan blijft er een bedrag van € 2.681.000 over ter dekking van de risico's.

In 2014 wordt de reserve grondexploitatie weer aangevuld met € 399.000 vanuit de voorziening "afwaardering gronden".

In 2015 wordt er € 490.000 aan de reserve grondexploitatie onttrokken ter dekking van het exploitatietekort 2015.

De gemeenten hebben een eigen beleidsvrijheid om te bepalen in welke mate de gemeente risico's wil afdekken. De gemeentelijke kaders hierover zijn vastgelegd in de nota risicomangement en weerstandsvermogen. Als referentiekader gebruiken wij de hieronder gepresenteerde waarderingstabel. Deze is opgesteld door de Universiteit Twente en het Nederlands Adviesbureau voor Risicomangement en ins onderdeel van de nota risicomangement en weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen

Ratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

In dit geactualiseerde overzicht zijn de risico's gelijk of groter dan € 100.000 benoemd. Risico's per post kleiner dan € 100.000 zijn verantwoord onder overige risico's < € 100.000.

Overzicht van risico's gelijk of groter dan € 100.000	1e bestuursrapp. 2013	Kadernota 2014-2017	Begroting 2014	Verschil	Meerjarig
Grondexploitaties:					
1. Algemene risico's grondexploitaties	1.124.000	1.124.000	1.124.000	0	1.124.000
2. Specifieke risico's grondexploitaties	2.317.000	2.317.000	1.688.000	-629.000	1.688.000
Deelnemingen:					
3. Casterhoven	7.500.000	7.500.000	7.500.000	0	7.500.000
4. Medel	0	0	0	0	0
Overige risico's					
5. Bodemsanering overdracht woonwagencentra	200.000	200.000	200.000	0	200.000
6. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering)	1.370.000	1.370.000	1.370.000	0	1.370.000
7. Openeindregelingen	500.000	500.000	500.000	0	500.000
8. Ontwikkelingen gemeentefonds	200.000	200.000	200.000	0	200.000
9. Inbesteding van beheer openbare ruimte bij de AVRI	0	0	100.000	100.000	100.000
10. Verbeterplan om te voldoen aan de kwaliteitscriteria bouwen en	pm	pm	pm	pm	pm
11. Overige risico's < € 100.000 (decentralisatie nieuwe overheidstaken)	331.300	331.300	331.300	0	331.300
verbonden partijen; renteontwikkelingen; archief; bijstand- en bestrijdingskosten; leges inkomsten en aansluiting N323/A15					
Totaal risico's	13.542.300	13.542.300	13.013.300	-529.000	13.013.300

Toelichting risico's:

Grondexploitaties:

1. Algemene risico's grondexploitaties

Grondexploitaties kennen algemene en specifieke risico's. De algemene risico's bestaan onder andere uit rentestijgingen, stijging van het inflatiecijfer, aanbestedingsrisico's, marktontwikkelingen en vertragingen in de planvorming of in de gronduitgifte.

Voor de dekking van algemene, niet gespecificeerde risico's die met de huidige exploitaties gelopen wordt is een risico inschatting opgenomen van € 1,124 miljoen. Deze risico inschatting is gebaseerd op 10% de stand van de boekwaarden per 1 januari 2013 van de in exploitatie genomen gronden (IEGG) (€ 7.151.750), de exploitatie overeenkomsten (EO) (€ 1.116.467) en de nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG) (€ 2.967.779).

Voor een verdere specificatie van de boekwaarden verwijzen wij u naar het overzicht "een actuele prognose van de verwachte resultaten diverse grondcomplexen" zoals opgenomen is in paragraaf 6 "Grondbeleid".

2. Specifieke risico's grondexploitaties:

In exploitatie genomen gronden (IEGG).

Het betreft hier specifieke risico's die zich binnen in exploitatie genomen gronden kunnen voordoen. Het gaat hier om een specifiek risico binnen het project Herenland te Opheusden. Het betreft hier een totaal risico-inschatting van € 796.000. Deze risicoservering is teruggebracht naar 80 % hetgeen een daling betekent van € 199.000. Voor meer informatie over deze specifieke risico's verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

Exploitatieovereenkomsten met derden (EO):

Het betreft hier het project Broedershof in Echteld waarvoor een specifiek risicobedrag is opgenomen. Bij de opgenomen risicobepaling voor exploitatieovereenkomsten met derden is rekening gehouden met de mogelijkheid dat een exploitatieovereenkomst met derden niet tot stand komt of niet kan worden afgesloten.

Een specificatie is als volgt:

- Broedershof in Echteld € 20.000
- Totaal € 20.000

Voor het projecten Boveneindsestraat te Kesteren is een verlies genomen van € 399.000. Hiermee is de opgenomen risicoservering van € 300.000 komen te vervallen. Voor meer informatie over deze specifieke risico's verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

Nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG)

Een risico-inschatting is opgenomen voor de nog niet in exploitatie genomen gronden in Herenland-West in Opheusden, Fructus in Dodewaard, Bonegraaf-Oost in Dodewaard, en Oranjehof in Ochten. Bij de opgenomen risicobepaling voor strategische gronden is rekening gehouden met een mogelijke afwaardering van de gronden naar landbouwwaarden:

Een specificatie is als volgt:

• Herenland-West in Opheusden	€	355.000
• Fructus in Dodewaard	€	80.000
• Bonegraaf-Oost in Dodewaard	€	269.000
• Oranjehof in Ochten	€	168.000
• Totaal	€	872.000

De risicoreservering voor Herenland-West te Opheusden en Oranjehof te Ochten zijn teruggebracht naar 80 % hetgeen een daling betekent van € 130.000. Voor meer informatie over deze specifieke risico's verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

Deelnemingen:

3. Casterhoven

In 2009 is door Ernst & Young een risicoanalyse voor het project Casterhoven opgesteld. Volgens dit rapport zou een risico-inschatting van € 5 miljoen voldoende zijn. Doordat de marktinschatting somberder is geworden hebben wij bij de jaarstukken 2011 de risico inschatting met € 2 miljoen verhoogd tot € 7 miljoen. Bij de jaarstukken 2012 hebben wij de risico-inschatting verhoogd met € 0,5 miljoen naar € 7,5 miljoen in verband het bijstorten van gelden waardoor het project Casterhoven weer financieringsruimte heeft.

4. Medel

Voor het totale project Medel hebben wij in deze begroting vooralsnog geen risico opgenomen. Later dit jaar zullen wij u de geactualiseerde kaders omtrent risicomangement aanbieden door middel van de nota risicomangement en weerstandsvermogen. Aan de hand van deze nieuwe nota zullen wij bezien of een mogelijke risicoreservering voor Medel noodzakelijk is.

5. Bodemsanering, overdracht c.q. groot onderhoud woonwagencentra

Met ingang van 1 november 2007 heeft de gemeente Neder-Betuwe een aantal woonwagencentra overgedragen aan de woningcorporatie SWB. Uit uitgevoerde bodemonderzoeken blijkt dat op minimaal twee woonwagencentra sprake is van een ernstig geval van bodemverontreiniging. Hiervoor blijft de gemeente ook in de toekomst verantwoordelijk. Ter dekking van mogelijke saneringskosten is hiervoor een risicobedrag opgenomen van € 200.000.

6. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering).

Het betreft hier specifieke risico's zoals wachtgeld, ontslag/WW-uitkering, pensioen, juridische bijstand, arbo en tijd kritisch noodzakelijke onverwachte kosten om de bedrijfsvoering minimaal te laten functioneren. Voor een goede bedrijfsvoering zijn personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Door een toenemende complexiteit en noodzakelijke kennis en vaardigheden neemt de afhankelijkheid en daardoor de kwetsbaarheid aanzienlijk toe (onjuist menselijk handelen, brand, hardware storingen/servercrash, virussen, hackers enz.). Gaan er zaken fout in de bedrijfsvoering, dan komt het realiseren van de doelstellingen in gevaar. Tevens kan dit tot financiële, juridische en politiek-bestuurlijke risico's leiden.

Op 21 maart 2013 heeft de raad financiële middelen beschikbaar gesteld voor frictiekosten en het uitvoeren van een reorganisatie. Reorganiseren brengt risico's met zich mee. Het totale risicobedrag is circa € 2,4 miljoen. Een reorganisatie komt op basis van ervaringen in den lande gemiddeld eens in de vijf tot tien jaar voor. Dit betekent volgens de nota risicomangement en weerstandsvermogen een percentage van 30%, dus een risico van € 720.000.

7. Openeindregelingen.

Het betreft de openeindregelingen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Wet werk en bijstand (Wwb), het leerlingenvervoer en het risico van de WSW-bedrijven (Lander en Presikhaaf). Voor iedere regeling is € 100.000 als risico opgenomen. Het betreft hier een risicoreservering van in totaliteit € 500.000.

8. Ontwikkelingen Gemeentefonds

De laatste jaren ervaren we dat de uitkeringen uit het gemeentefonds niet volledig voorspelbaar zijn. Om fluctuaties in de uitkering te kunnen opvangen is een risico bedrag van € 200.000 opgenomen.

9. Inbesteding van beheer openbare ruimte bij de AVRI

Het inbesteden van het beheer van de openbare ruimte bij de AVRI brengt ook risico's met zich mee. Er is in zekere zin sprake van een openeindregeling omdat de inbesteding plaats vindt door een gemeenschappelijke regeling. Voor het inbesteden van het beheer openbare ruimte is een risicoreservering opgenomen van € 100.000.

10. Verbeterplan om te voldoen aan de kwaliteitscriteria bouwen en milieu

Door het rijk zijn er kwaliteitscriteria opgesteld waaraan ieder gemeente met voldoen met betrekking tot WABO-taken. Voor de gemeente Neder-Betuwe betekent dit dat dit geldt voor alle taken behoudens de milieutaken. Deze zijn overgedragen aan de ODR. De gemeente moet in januari 2015 aan deze kwaliteitscriteria voldoen.

In juni is er een zelfevaluatie gehouden onder regie van de toezichthouder, zijnde de provincie. In oktober moet een verbeterplan zijn opgesteld en toegestuurd aan de provincie. Uit de zelfevaluatie is gebleken dat de gemeente Neder-Betuwe op veel punten niet voldoet aan de kwaliteitscriteria. Op dit moment wordt gewerkt aan een verbeterplan. Het is nog niet duidelijk wat er nodig is om te voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen. Wel is duidelijk dat dit forse consequenties heeft voor de organisatie van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de WABO taken met de daarbij eventueel behorende financiële middelen.

11. Overige risico's

Het betreft hier in financieel opzicht kleinere risico's die bij elkaar opgeteld toch nog een substantieel risico vormen. De verhoging van dit risico betreft de onzekerheid van het openbaar onderwijs (Stichting Spoenk). De meerjarenraming van Spoenk heeft aangegeven dat er mogelijk een tekort gaat ontstaan. Vooralsnog is hiervoor een risico opgenomen van € 60.000. Tevens hebben wij u via memo van 28 maart 2013 kenbaar gemaakt dat er een risico bestaat dat de aansluiting N323/A15 niet binnen de daarvoor ontvangen middelen kan worden gerealiseerd. Er wordt uitgegaan van een verwacht tekort van afgerond € 84.000. Voor dit verwachte tekort hebben wij een risicoreservering opgenomen van € 42.000 (50%).

PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Algemeen

Artikel 12 van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft aan, dat voor het onderhoud van kapitaalgoederen wordt aangegeven het beleidskader, de daaruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de planning en control documenten. Het gaat hierbij ten minste om de volgende groepen kapitaalgoederen: wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Het onderhoud van kapitaalgoederen vergt een substantieel deel van de planning en control documenten, zodat deze paragraaf belangrijk is voor de beoordeling van de financiële positie. Uiteraard is ook het aangeven van het gewenste onderhoudsniveau van groot belang. De huidige nota activabeleid is per 1 januari 2010 in werking getreden en is er op gericht om eenheid te verkrijgen in de waardering, administratieve verantwoording en afschrijving van de geactiveerde uitgaven en zodoende een belangrijk beleidskader voor deze paragraaf.

De belangrijkste afspraken die zijn gemaakt in de nota activabeleid zijn:

- Alleen *nieuwe* investeringen met een economisch nut te activeren.
- Het grensbedrag op € 25.000 vast te stellen voor investeringen met economisch nut.
- Geen bestemmingsreserve meer hanteren voor nieuwe investeringen en de kapitaallasten ten laste laten komen van de exploitatie.
- Vervangingsinvesteringen en investeringen als gevolg van nieuw beleid dienen middels de investeringsstaat bij de kadernota kenbaar te worden gemaakt. Na accordering van de Raad worden de lasten opgenomen in de begroting.
- Een investeringskrediet dat na 2 jaar niet (volledig) is benut aframen. Een investeringskrediet kan alleen langer "open" blijven indien de noodzaak daartoe voldoende is beargumenteerd.

Wegenbeheerplan

Beleidskader:

Het wegenbeheerplan is vastgesteld met de volgende uitgangspunten:

1. Voldaan moet worden aan het wettelijk kader, zorgplicht voor het voldoen van wegen aan hun functie.
2. Keuzes voor minimaal niveau van onderhoud aan wegen.
3. Uitgaan van een relatief lage frequentie van inspectie van de wegen.
4. Bepaling van de methodiek voor de minimale eeuwigdurende gemiddelde jaarlijkse beheerkosten (CROW Systematiek voor rationeel wegbeheer)
5. Buffer voor onvoorziene werken van € 200.000.
6. Relatie met gemeentelijk rioleringsplan, groenbeheerplan, beheerplan openbare verlichting en verkeersveiligheidsplan voortdurend bezien.

Kwaliteitsniveau:

Het gewenste kwaliteitsniveau wordt niet gewijzigd ten opzichte van 2007, dezelfde methodiek wordt toegepast. De gemeente Neder-Betuwe heeft als doel om de wegen te laten voldoen aan de minimaal acceptabele eisen zoals omschreven in CROW publicatie -145 (niveau R, basis)

Financiële consequenties :

De voorziening Wegenbeheer is een soort spaarpot om het groot onderhoud in de toekomst te kunnen blijven uitvoeren en te betalen. In 2017 staan grote investeringen gepland op het gebied van groot onderhoud waardoor de voorziening fors zal dalen. Dit conform het door u vastgesteld Wegenbeheerplan 2011-2015. Binnen dit wegenbeheerplan is rekening gehouden met het feit dat er aanbestedingsvoordelen behaald moeten worden van € 150.000 per jaar. Dit betekent een risico voor het wegenbeheerplan.

Ook is in dit wegenbeheerplan rekening gehouden met een buffer van € 200.000 per jaar voor het opvangen van calamiteiten. Het operationele Wegenbeheerplan voor de jaren 2011-2015 is door de raad in 2011 vastgesteld. Naar verwachting wordt in het vierde kwartaal van 2013 het wegenbeheerplan geactualiseerd.

Voorziening is conform Wegenbeheerplan 2011-2015

Verloop voorziening	2014	2015	2016	2017
Stand voorziening 1-1	651.350	910.179	1.185.295	1.293.743
toevoeging	841.883	841.883	841.883	841.883
beschikking	583.054	566.767	733.435	1.461.794
Stand voorziening 31-12	910.179	1.185.295	1.293.743	673.832

Gemeentelijk Riolerings Plan

Beleidskader:

Het beleidskader vloeit voort uit het Gemeentelijk Riolerings Plan 2009-2013. De belangrijkste punten zijn:

1. Voldaan moet worden aan het wettelijk kader, zorgplicht voor doelmatige inzameling en transport van afvalwater (wet milieubeheer).
2. Streven naar 100% aansluiting van percelen.
3. Het bedrijfszeker houden van de rioleringen, gemalen en andere installaties.
4. Relatie met andere gemeentelijke beheerplannen steeds bezien, (wegenbeheerplan, groenbeheerplan).
5. Streven naar optimale samenwerking met andere waterkwaliteitsbeheerders.
6. Uitvoeren periodieke inspectie.
7. Streven naar 100% kostendekkendheid via rioolheffingen.

Actualisatie van het plan:

Het Gemeentelijke Rioleringsplan is in 2009 geactualiseerd. In 2013 zal het GRP voor een nieuwe periode van vijf jaar worden geactualiseerd. (in de raad van december 2013)

Financiële consequenties:

Het GRP geeft per jaar gespecificeerd aan welke investeringen zullen plaats vinden, zodat de kapitaallasten hiervan berekend kunnen worden. Voorts worden de jaarlijkse exploitatiekosten berekend. De sluitposten zijn de rioolheffingen en de toevoegingen of beschikkingen over de voorziening riolering. De rioolheffingen moeten in principe 100% kostendekkend zijn, doch om dit te bereiken moeten verhogingen doorgevoerd vanaf 2014. Dit conform het Raadsvoorstel van 11 juni 2009 inzake vaststelling Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2009-2013

Voorziening is conform Gemeentelijk Riolerings Plan 2009-2013

Verloop voorziening	2014	2015	2016	2017
Stand voorziening 0101	1.615.044	1.163.467	810.525	489.771
toevoeging	0	0	0	0
onttrekking	451.577	352.942	320.754	301.685
Stand voorziening 31-12	1.163.467	810.525	489.771	188.086

Waterplan

Beleidskader:

Het gemeentelijk takenpakket voor het onderhoud van het water op ons grondgebied is zeer beperkt. De Rijn en de Waal vallen onder het beheer van Rijkswaterstaat. Het Waterschap Rivierenland is belast met het onderhoud van de Linge, de belangrijkste watergangen (A-watergangen) in het buitengebied en de waterpartijen binnen de bebouwde kom. De gemeente blijft belast met het onderhoud van de geheel of deels in eigen bezit zijnde watergangen (B- en C-watergangen), doch de hierbij behorende werkzaamheden zijn voor het grootste gedeelte opgenomen in het groenbeheerplan. Het waterplan is gebaseerd op het Europese, landelijke, regionale en lokale beleid op het gebied van water en bevat inspanningsverplichtingen (bv. het oplossen van knelpunten en het aanbrengen van verbeteringen), van zowel waterschap als gemeente, op het gebied van waterbeheer. Het doel van het waterplan is een duurzaam en goed functionerend watersysteem (kwaliteit/kwantiteit) dat aan de wettelijke kaders voldoet.

Actualisatie van het plan:

In samenwerking met het Waterschap Rivierenland is het Waterplan voor de gemeente Neder-Betuwe opgesteld en vastgesteld. In 2012 zou het plan worden geactualiseerd. Echter in 2013 wordt ook de actualisatie van het GRP opgestart. De kosten voor uitvoering van maatregelen uit het Waterplan wordt voor een groot deel gedekt uit het (verbreed) GRP. Door de actualisatie van deze plannen samen te laten lopen, kunnen we de 2 plannen beter op elkaar afstemmen (bijvoorbeeld een eenduidig maatregelenplan). Daarnaast zijn rond het einde van 2013 de nieuwe BRP's (basis rioleringsplan) klaar. Het ligt voor de hand om bij de herziening van de doorrekeningen in het Waterplan de nieuwste gegevens te gebruiken. Om deze redenen is ervoor gekozen het actualiseren van het waterplan door te schuiven naar 2013 (december 2013 in de raad)

Financiële consequenties:

Vanuit het Waterplan wordt in samenwerking met het Waterschap, vooral gewerkt aan waterbergingsprojecten:

1. Het zoeken naar een mogelijke locatie voor waterberging in Ochten en de mogelijkheid om in dit gebied grond aan te kopen;
2. Het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek voor de realisatie van waterbuffers in IJzendoorn en Echteld. Hierin wordt onderzocht of waterberging op de betreffende locatie haalbaar (zowel praktisch als financieel) is.

Groenbeheerplan

Beleidskader:

Het beheer van het groen is in 2002 vastgelegd in het Groenbeheerplan. Dit plan is in 2012 geactualiseerd. Het beleid is vertaald naar diverse uitvoeringsplannen. Met de actualisatie in 2012 is de verwachting dat er geen grote (financiële) verschuivingen plaatsvinden. Met ingang van 2013 is een voorziening gevormd van waaruit de lasten bekostigd worden.

Kwaliteitsniveau:

1. Uitgangspunt is het groenbeheerplan 2012, waarbij onderhoud minimaal volgens CROW op B-niveau wordt uitgevoerd.
2. Uitvoering aan de hand van werkbeschrijvingen met beeldkwaliteit als uitgangspunt.
3. Uitvoering van de werkzaamheden in principe via uitbesteding aan derden voor meerdere jaren.

Financiële consequenties:

Het groenbeheerplan is in diverse onderdelen gesplitst, waarvoor bestekken zijn opgesteld en offertes gevraagd zijn bij diverse ondernemingen. Aan de hand van de ingekomen cijfers zijn ramingen (inclusief bijstellingen uit kadernota) opgesteld voor de begroting 2014.

Met ingang van 2013 is een voorziening gevormd conform het Groenbeheerplan 2012-2017

Verloop Voorziening	2014	2015	2016	2017
Gazons	77.500	77.500	77.500	77.500
Bermen	166.561	166.561	166.561	166.561
Bomen	89.544	89.544	89.544	89.544
Plantsoenen (Heesters)	274.549	274.549	274.549	274.549
Totaal	608.154	608.154	608.154	608.154
Bestedingen *	608.154	608.154	608.154	608.154

*bedragen zijn onderhevig aan de grilligheid van de marktwerking

Gebouwenbeheerplan

Beleidskader:

Het beleidskader is vastgelegd in de meerjaren onderhoud beheerplannen gebouwen voor de jaren 2012-2031 die op 15 december 2011 door de raad zijn vastgesteld

Kwaliteitsniveau:

- Een actueel gebouwenbeheerplan stelt ons in staat om uitvoering te geven aan een gestructureerd en planmatig onderhoud van de gemeentelijke gebouwen.
- Veiligheid en bruikbaarheid van de gebouwen wordt hiermee gewaarborgd. Onverwachte onderhoudsuitgaven zijn als gevolg hiervan nagenoeg uitgesloten.
- Het kapitaal dat in de gebouwen is geïnvesteerd, blijft in stand en de economische waarde van gebouwen wordt positief beïnvloed door het uitvoeren van gestructureerd onderhoud.

Financiële consequenties

Openbare gebouwen:

Voor 2014 gaan we onder andere voor een bedrag van € 184.584 groot-onderhoudstaken uitvoeren aan:
BRW garage Kesteren en SCW gebouwen : dak bedekking, bestrating, schilderwerk.
Sporthallen De Biezenwei, De Eng en De Leede : beweegbare binnenwand, terreinwerkzaamheden en schilderwerk.

Voorziening is conform beheerplan Onderhoud Gebouwen 2012-2031

Verloop Voorziening	2014	2015	2016	2017
Stand voorziening 1-1	318.816	222.745	185.437	226.180
toevoegen	322.726	249.896	249.896	249.896
beschikken	418.797	287.204	209.153	190.425
Stand voorziening 31-12	222.745	185.437	226.180	285.651

Hulsvesting onderwijs:

In 2014 wordt conform het beheerplan voor een bedrag van € 37.000 onderhoud gepleegd aan de basisscholen. Het betreft hier terreinwerkzaamheden, dakbedekkingen en herstel ramen. Er is nog geen rekening gehouden met de financiële gevolgen van de centralisatie van het zogenaamde groot onderhoud buitenkant aan de schoolbesturen in 2015.

Voorziening is conform beheerplan Onderhoud Gebouwen 2012-2031

Verloop Voorziening	2014	2015	2016	2017
Stand voorziening 1-1	114.774	237.070	83.830	170.481
toevoegen	159.215	159.215	159.215	159.215
beschikken	36.919	312.455	72.564	135.907
Stand voorziening 31-12	237.070	83.830	170.481	193.789

Begraafplaatsen beheerplan.

Beleidskader:

Het beleidskader is vastgelegd in de nota Actualisatie begraafplaatsenbeleid gemeente Neder-Betuwe 2012-2015 dat op 26 januari 2012 door de raad is vastgesteld. Het nieuwe beleid kent vijf speerpunten: drie centrale gemeentelijke begraafplaatsen, versobering van de ruimtelijke kwaliteit, één gemeentelijke aula, koppeling van beleid en middelen en een oplopend dekkingpercentage.

Kwaliteitsniveau:

Het onderhoud op de begraafplaatsen is uitbesteed aan derden op basis van een onderhoudsbestek. Het onderhoudsbestek garandeert een gelijkwaardig onderhoudsniveau op alle begraafplaatsen. Voor elke beheergroep worden op alle begraafplaatsen jaarlijks dezelfde onderhoudsmaatregelen uitgevoerd. Het onderhoudsniveau op alle begraafplaatsen zal worden gehandhaafd. Er is voor gekozen voor de aanpassing van de ruimtelijke kwaliteit (minder hagen, heesters en bomen). De gevolgen van het aanpassen van de ruimtelijke kwaliteit heeft een financieel positief effect op de begraafplaatsexploitatie.

Financiële consequenties:

In het uitvoeringsprogramma en kostenbegroting (bijlage 2.1 van de nota) is in het kostenoverzicht weergegeven welke activiteiten er wanneer uitgevoerd gaan worden. Inmiddels zijn er diverse werkzaamheden uitgevoerd. Er zijn enkele verschuivingen geweest in de uitvoering in verband met grondwaterproblemen op begraafplaats de Hoef. Omdat de grootste investeringen zijn uitgevoerd, zal eind 2013 een update van het plan gemaakt worden.

Voorziening is conform Begraafplaatsenbeleid 2012-2015 / beheerplan 2012-2030

Verloop Voorziening	2014	2015	2016	2017
Stand voorziening 01-01	388.896	367.961	328.026	319.091
toevoeging	19.265	19.265	19.265	19.265
restant vorig jaar				
onttrekkingen	40.200	59.200	28.200	28.200
Stand voorziening 31-12	367.961	328.026	319.091	310.156

Beheerplan openbare verlichting

Beleidskader:

1. De gemeente verlicht de openbare ruimten, die eigendom zijn van de gemeente en waarvan ze wegbeheerder is, met uitzondering van: zelfstandige recreatieve fietspaden en voetpaden die geen belangrijke functie hebben voor het woon-werk verkeer en de laagste categorie wegen buiten de bebouwde kom.
2. Vervanging alleen bij technische afschrijving of bij terugverdien effecten bij lager energie verbruik.
3. De verlichtings-niveau's worden afgestemd op de functie van de te verlichten ruimten, de categorisering uit het verkeersveiligheidsplan is overgenomen in de beleidsnota openbare verlichting.
4. Verlichting van achterpaden is een primaire verantwoordelijkheid van de eigenaren van het pad en de aanliggende panden.
5. De verlichtingsmiddelen, armaturen, lichtmasten en lampen, zullen in hun toepassing de meest efficiënte oplossing zijn. Om de installatie zo doelmatig mogelijk te beheren wordt een standaard materialen pakket samengesteld.
6. Uitgangspunt is het gebruik van "groene stroom"

Kwaliteitsniveau:

De verlichtingskwaliteit is niet via wettelijke of andere bindende bepalingen geregeld. Het beleid van de gemeente Neder-Betuwe is erop gericht bij nieuwbouw projecten de NPR 13201-1 (Nederlandse Praktijk Richtlijn [NPR 13201-1] Openbare verlichting – Deel 1: Kwaliteitscriteria) toe te passen. Bij grootschalige reconstructies zal eveneens de NPR worden toegepast. De gemeente Neder-Betuwe hanteert daarnaast het beleid dat in nieuwbouwlocaties aan het politiekeurmerk Veilig Wonen moet worden voldaan. Bij reconstructie of herinrichting van woonstraten, in combinatie met een noodzaak tot vervanging van de lichtmasten, wordt per situatie de afweging gemaakt voor het wel of niet toepassen van het keurmerk.

Financiële consequenties:

Om de kosten voor de openbare verlichting zoveel mogelijk te beperken liggen er kansen op het gebied van beperking van het energieverbruik. De technieken voor energie besparende lampen is volop in ontwikkeling. Vooral nog is uit onderzoeken gebleken dat het omslagpunt van deze investeringen ongunstig is. Indien zich toch kansen voordoen, zullen wij overwegen over te stappen naar deze nieuwe technologieën. Deze kansen zullen zich kunnen voordoen bij nieuwe en vervangingsprojecten. Het Openbare Verlichtingsplan is in 2009 vastgesteld. In 2018 wordt gestart met de actualisatie. Ingangsdatum is 2019.

Voorziening is conform beheerplan in de Beleidsnota openbare verlichting 2009-2018

Verloop Voorziening	2014	2015	2016	2017
Stand voorziening 01-01	118.602	117.626	86.550	58.074
toevoeging	91.824	91.824	91.824	91.824
onttrekking tbv investering	92.800	92.800	92.800	92.800
onttrekking tbv remplace		30.100	27.500	28.600
Stand voorziening 31-12	117.626	86.550	58.074	28.498

Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP)

Beleidskader:

Uitgangspunt is het Neder-Betuwse Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP) dat op 15 december 2011 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het plan heeft betrekking op de verkeerscirculatie, de verkeersveiligheid, het openbaar vervoer, de fiets en de kwaliteit van de leefomgeving. De oplossingsrichtingen/maatregelen in dit NBVVP zijn opgenomen in een uitvoeringsprogramma. Het gaat dan om de maatregelen die in de periode 2011 tot en met 2020 zijn gepland.

Kwaliteitsniveau:

Conform landelijk beleid stimuleren wij binnen de gemeente Neder-Betuwe gewenste/noodzakelijke (auto)mobiliteit voor (economische) ontwikkeling. Deze automobilititeit mag niet leiden tot ongewenste effecten voor de verkeersveiligheid en de kwaliteit van de leefomgeving. Daarnaast zetten we ons in voor het (verder) stimuleren van alternatieven voor autoverplaatsingen, gericht op het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer. Het stimuleren van beide vervoermiddelen draagt bij aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van kernen.

Financiële consequenties:

De uitvoering van maatregelen wordt gedekt uit de voorziening verkeer en vervoer en een bedrag dat jaarlijks in de begroting beschikbaar wordt gesteld voor de uitvoering van het beleid. De hoogte van dit bedrag is € 32.000. Dit is overigens niet toereikend voor alle genoemde maatregelen: een aantal maatregelen is als PM-post in het uitvoeringsprogramma opgenomen.

Voorziening is conform Verkeer en Vervoer Beheerplan 2012-2020

Verloop Voorziening	2014	2015	2016	2017
Stand voorziening 01-01	243.640	205.371	158.102	152.333
toevoeging	32.231	32.231	32.231	32.231
onttrekking	70.500	79.500	38.000	61.500
Stand voorziening 31-12	205.371	158.102	152.333	123.064

PARAGRAAF 4: FINANCIERING

Algemeen

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt in artikel 13 het volgende vermeld "De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille". Deze paragraaf wordt ook wel treasuryparagraaf genoemd.

In de toelichting op artikel 13 BBV komt de Wet financiering decentrale overheden (Fido) aan de orde.

Voor de financiering vormt de Wet Fido het wettelijk kader. De wet is gesteld in termen van de financieringsfunctie (treasury) van de decentrale overheden.

De intentie van de Wet Fido is het beheersen van risico's, het bevorderen van de kredietwaardigheid van decentrale overheden en het bereiken van transparantie ten aanzien van het treasurybeleid van die decentrale overheden.

Dit uit zich in een aantal bepalingen, te weten:

- Het verplicht stellen van de vervaardiging van een treasurystatuut en het opnemen van een paragraaf financiering in de programmabegroting en in het jaarverslag van de programmaverantwoording. Deze verplichtingen komen overigens niet rechtstreeks voort uit de Wet Fido maar uit artikel 212 van de Gemeentewet en de artikelen 9, 13, 26 van het BBV.
- Het stellen van de kwalitatieve voorwaarde dat het opnemen en uitzetten van gelden en verlenen van garanties alleen in het kader van het publieke belang mag plaatsvinden.
- Het stellen van de kwantitatieve voorwaarde in de zin dat uitzetten van overtollige gelden en het aangaan van derivaten een prudent karakter moet hebben.
- Het stellen van kwantitatieve begrenzings aan het maximale renterisico dat een decentrale overheid in enig jaar mag lopen in het kader van de financiering door middel van korte schulden (bekend als kasgeldlimiet) en lange schulden (bekend als renterisiconorm).

Het doel van deze paragraaf, voor u als gemeenteraad, is om de uitvoering van de treasuryfunctie te kunnen volgen.

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van het voorgenomen beleid uit de verschillende beleidsvelden in die zin dat de treasuryfunctie de financiering van het beleid omvat en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Een van de belangrijkste onderdelen van de treasuryfunctie is het beheersen van de financiële risico's die gepaard gaan met de financiële geldstromen, vermogenswaarden en posities.

De paragraaf financiering in de begroting gaat in op de geprognosticeerde beleidsplannen. Aan het einde van het begrotingsjaar wordt in het jaarverslag teruggeblikt en aangegeven in hoeverre de voorgenomen plannen zijn gerealiseerd.

Het door de Wet Fido voorgeschreven treasurystatuut is eind 2009 geactualiseerd en met ingangsdatum 01-01-2010 vastgesteld.

Gesteld kan worden dat:

- Onze gemeente de financieringsfunctie uitsluitend voor de publieke taak gebruikt.
- Onze huisbankier is de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, waarmee een rekening-courantverhouding is afgesloten met automatische afroming binnen bepaalde grenzen van de saldi naar daggelden ter beperking/verbetering van de rentelasten/rentebaten.
- Het beheer prudent is en dat aan kasgeldlimiet en renterisiconorm voldaan wordt.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is gericht op het minimaliseren van de gemeentelijke rentelasten op lange termijn. Voorwaarde hierbij is dat de renterisico's en de overige financieringsrisico's beheersbaar blijven. Treasury is belast met het verzekeren van een duurzame toegang van de gemeente tot de financiële markten en voor de permanente beschikbaarheid van bancaire diensten tegen minimale kosten. Tot de treasuryfunctie behoren de taakvelden financiering, rentemanagement, portefeuillebeheer, saldobehoor, geldstroombeheer, betalingsverkeer, werkkapitaalbeheer en het onderhouden van bankrelaties.

Externe ontwikkelingen

De nationale en internationale economische ontwikkelingen van de laatste tijd hebben op het treasurygebeuren een stempel gedrukt. Dit is duidelijk zichtbaar aan de aandelenkoersen en de rentestanden, zowel op de geldmarkt als op de kapitaalmarkt. Een voorspelling voor de toekomstige ontwikkeling is nauwelijks te geven. Na de problemen bij private financiële instellingen, zitten we nu in een volgende fase, waarbij potentiële wanbetaling door overheden de financiële stabiliteit in gevaar brengt.

Schatkistbankieren

In februari 2013 heeft het kabinet het voorstel 'Wijziging van de Wet financiering decentrale overheden (Fido) in verband met het rentedragend aanhouden van liquide middelen in 's Rijks schatkist' bij de Tweede Kamer ingediend. Het wetsvoorstel verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak. De deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan. Het verplicht schatkistbankieren zonder leenfaciliteit voor decentrale overheden heeft als doel het verbeteren van de overheidsfinanciën. Op 5 juli 2013 is de wet aangenomen met beoogde datum van inwerkingtreding, met terugwerkende kracht tot 4 juni 2012

Rentevisie

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt in artikel 13 voorgeschreven dat deze paragraaf in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille moet bevatten.

De rentevisie van de gemeente Neder-Betuwe wordt voornamelijk ingegeven door de kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast doen wij geen risicovolle beleggingen.

Op basis van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de in ons bezit zijnde langlopende geldleningen heeft u bij de kadernota 2014-2017 besloten de rekenrente van 4,5% per 1 januari 2014 te verlagen naar 4,0%.

In deze begroting is derhalve een rekenrente aangehouden van 4,0%.

Rentebeheer

Renterisico financiering kort

Het risico van de korte financiering wordt belichaamd in het kasgeldlimiet. Hiertoe behoren alle kortlopende financieringen met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet (8,5%) wordt in de Wet Fido bepaald op basis van het totaal van de gemeentelijke begroting. Voor 2014 bedraagt het begrotingstotaal van de gemeente Neder-Betuwe € 48,4 miljoen. Per kwartaal wordt de ontwikkeling van de vlottende middelen in relatie tot de toegestane kasgeldlimiet intern getoetst en jaarlijks wordt een opgave aan de Provincie Gelderland verstrekt.

Berekening kasgeldlimiet

Jaar:	Percentage:	Totaal lasten begroting	Kasgeldlimiet
2014	8,5%	50.489.000	4.291.565
2015	8,5%	38.731.000	3.292.135
2016	8,5%	40.212.000	3.418.020
2017	8,5%	36.784.000	3.126.640

In het geval de kasgeldlimiet zou worden overschreden dient de overschrijding te worden omgezet van schuld in rekening-courant naar langlopende schuld. Dit kan door het aantrekken van een geldlening met een looptijd langer dan één jaar. Het streven van de gemeente Neder-Betuwe is er op gericht om, binnen de kasgeldlimiet, een deel van de financieringsbehoefte te dekken door zoveel mogelijk gebruik te maken van de ruimte binnen het verstrekte rekening-courantkrediet, voor 2014 groot € 3,8 miljoen van de huisbankier, de Bank Nederlandse Gemeenten.

Renterisico financiering lang

Het renterisico op de lange financiering wordt begrensd door de renterisiconorm. Als lange financiering wordt volgens de Wet Fido aangemerkt, alle financieringsvormen met een rente-typische looptijd langer dan 1 jaar.

De renterisiconorm wordt evenals de kasgeldlimiet berekend over het begrotingstotaal. Als norm wordt in de Wet 20% van het begrotingstotaal met een minimum van € 2,5 miljoen aangehouden. Dit houdt in dat in enig jaar de aflossing van de lange schuld niet hoger mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal lasten. Uit onderstaand overzicht blijkt wat de gemeente de komende jaren mag aflossen aan vaste geldleningen binnen de gestelde normen.

Jaar:	Percentage:	Totaal lasten begroting	Renterisiconorm
2014	20%	50.489.000	10.097.800
2015	20%	38.731.000	7.746.200
2016	20%	40.212.000	8.042.400
2017	20%	36.784.000	7.356.800

Uit de navolgende tabel blijkt dat de gemeente ruimschoots binnen de gestelde normen blijft wat betreft de aflossingen van de vaste geldleningen.

Ontwikkeling portefeuille opgenomen leningen

In het onderstaande overzicht is de verwachte ontwikkelingen in de portefeuille opgenomen leningen zichtbaar gemaakt.

Informatie portefeuille opgenomen leningen					
	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal	25	22	21	21	17
Oorspronkelijk bedrag	69.898.309	62.083.188	60.283.188	60.283.188	60.283.188
Nieuwe leningen	0	0	0	0	0
Vervallen leningen	7.815.121	1.800.000	0	8.429.408	0
Stand per 1-1-	44.767.074	38.489.326	33.533.010	28.756.694	23.980.378
Stand per 31-12-	38.489.326	33.533.010	28.756.694	23.980.378	20.432.689
Gemiddelde grootte (oorspronkelijk)	2.795.932	2.821.963	2.870.628	2.870.628	3.546.070
Gemiddelde grootte 1-1-	1.790.683	1.749.515	1.596.810	1.369.366	1.410.610
Gemiddelde grootte 31-12-	1.749.515	1.596.810	1.369.366	1.410.610	1.201.923
Aflossingen regulier	6.277.748	4.956.316	4.776.316	4.776.316	3.547.689
Aflossingen vervroegd	0	0	0	0	0
Renteaanpassingen (oud percentage)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Renteaanpassingen (nieuw percentage)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage ongewogen 1-1-	4,48	4,40	4,50	4,41	4,35
Gemiddeld rentepercentage ongewogen 31-12-	4,71	4,50	4,50	5,56	4,46
Gemiddeld rentepercentage gewogen 1-1-	3,63	3,64	3,66	3,70	3,76
Gemiddeld rentepercentage gewogen 31-12-	3,64	3,66	3,70	3,76	3,78

Ontwikkeling portefeuille uitgezette leningen

In het onderstaande overzicht is de verwachte ontwikkelingen in de portefeuille uitgezette leningen zichtbaar gemaakt.

Informatie portefeuille uitgezette leningen					
	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal	9	9	9	9	9
Oorspronkelijk bedrag	1.668.855	1.668.855	1.668.855	1.668.855	1.668.855
Nieuwe leningen	0	0	0	0	0
Stand per 1-1-	902.712	809.321	715.930	622.540	529.149
Stand per 31-12-	809.321	715.930	622.540	529.149	435.758
Gemiddelde grootte (oorspronkelijk)	185.428	185.428	185.428	185.428	185.428
Gemiddelde grootte 1-1-	100.301	89.925	79.548	69.171	58.794
Gemiddelde grootte 31-12-	89.925	79.548	69.171	58.794	48.418
Aflossingen regulier	93.391	93.391	93.391	93.391	93.391
Aflossingen vervroegd	0	0	0	0	0

De uitgezette leningen hebben betrekking op de achtergestelde lening Vitens en renteloze leningen die de gemeente heeft verstrekt aan plaatselijke verenigingen. Het risico hierop is beperkt. Vaak is er sprake van een subsidieband met de gemeente, zodat verrekening kan plaatsvinden.

Geprognosticeerde rentebaten en rentelasten

De rentebaten en rentelasten kunnen ondermeer als volgt worden gespecificeerd:

Verwachte rentebaten en lasten		2014	2015	2016	2017
Te betalen rente	schuld in rekening-courant	0	0	0	0
Te betalen rente	kort lopende geldleningen	31.258	24.087	200.924	257.099
Te betalen rente	langlopende geldleningen	1.316.580	1.150.741	987.435	850.633
Te betalen rente	interne financiering	895.527	850.166	829.035	855.480
Te ontvangen rente	tegoeden rekening-courant	0	0	0	0
totaal te betalen en ontvangen rente		2.243.366	2.024.994	2.017.394	1.963.212
Te betalen kosten	i.v.m. financiering	5.902	5.902	5.902	5.902
Totaal te betalen rente en kosten		2.249.268	2.030.896	2.023.296	1.969.114
Totaal afschrijvingen		2.030.314	1.886.137	1.752.768	1.688.598
Totaal door te berekenen rente en afschrijvingen en kosten		4.279.581	3.917.033	3.776.064	3.657.712
Door berekende kapitaallasten		-4.614.449	-4.235.066	-4.035.265	-3.841.603
Verwacht rente resultaat		-334.868	-318.033	-259.201	-183.891

In de begroting wordt rekening gehouden met een rentepercentage van 4,0%. Voor wat betreft de financiering van het nieuwe beleid zijn de verwachte rente voor kort financieren en lang financieren getotaliseerd en opgenomen onder te betalen rente kort lopende geldleningen. Blijkt volgens de gestelde normen dat er consolidatie van leningen plaats moet vinden dan vindt er verschuiving plaats van te betalen rente kortlopende geldleningen naar te betalen rente langlopende geldleningen. Verantwoording over de consolidatie van geldleningen vindt plaats in een bestuursrapportage.

Beleid gemeentefinanciering

Ten aanzien van de beleidskaders op dit onderdeel zijn enkele uitgangspunten van belang:

- Het rentepercentage voor de door te berekenen kapitaallasten, interne financiering en toevoegingen aan bestemmingsreserves is gesteld op 4,0%.
- Financiering met het huidige goedkope kort geld (< 1 jaar) tot maximaal de kasgeldlimiet van de wet Fido.
- Financiering met lang geld (> 1 jaar) boven de kasgeldlimiet van de wet Fido, waarbij rekening moet worden gehouden met de lopende investeringskredieten, herfinanciering van aflossingen op leningen, de berekende financieringstekorten.
- Bij de berekening van de rentelasten over de financieringstekorten zijn wij uitgegaan voor het aantrekken van lang geld van 4,0 % zijnde gelijk aan onze interne financieringsrente voor kort geld zijn wij uitgegaan van 1, %.
- Bij het aantrekken van nieuwe leningen rekening houden met de gevolgen voor de renterisiconorm, zoals looptijd, vervroegde aflossingsmogelijkheden, boeten en rentevoetherzieningen.

Het geprognosticeerde financieringstekort/overschot

Jaar:	Financieringstekort:	Financieringsoverschot:
2014	3.339.000	0
2015	2.305.000	0
2016	6.855.000	0
2017	7.853.000	0

Op grond van de ontwikkeling van de financieringsbehoefte voor de komende begrotingsjaren, de huidige liquiditeitspositie en ervaringen met betrekking tot het realiseren van geprognosticeerd nieuw beleid wordt ingeschat dat voor 2014 en 2015 voor de financiering geen beroep zal worden gedaan op de kapitaalmarkt. Het financieringstekort voor 2014 en 2015 kan opgevangen worden binnen het kasgeldlimiet. Vanaf 2016 zal vanwege het oplopende financieringstekort een beroep worden gedaan op de kapitaalmarkt en zal naar verwachting een langlopende geldlening moeten worden afgesloten van € 4 miljoen. Met de hiermee gepaard gaande rentelasten is in deze begroting rekening gehouden.

Dit betreft echter een momentopname ten tijde van het opmaken van deze begroting. Hierbij is rekening gehouden met de boekwaarden van de activa, de eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) en de vaste opgenomen geldleningen gedurende het begrotingsjaar 2014 en de meerjarenraming.

Relatiebeheer

Voor het reguliere betalingsverkeer maakt de gemeente hoofdzakelijk gebruik van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Daarvoor is een overeenkomst van financiële dienstverlening afgesloten. In deze overeenkomst is een kredietlimiet bepaald. Tot deze limiet kan gemeente tegen een gunstig rentepercentage daggeld opnemen of uitzetten. Voor het aantrekken of uitzetten wordt een call-geldpercentage berekend, verhoogd c.q. verlaagd met 0,125%. Naast de NV Bank Nederlandse Gemeenten heeft de gemeente rekeningen bij de plaatselijke Rabobank voor onder meer legesopbrengsten.

PARAGRAAF 5: VERBONDEN PARTIJEN

Algemeen

Een verbonden partij is een privaats- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft. Door het deelnemen in een elftal verbonden partijen wil de gemeente een publiek belang dienen, maar door deelname in een derde rechtspersoon moeten ook de belangen van die verbonden partij zelf worden gediend.

Financieel belang

Een financieel belang is aanwezig wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement, dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (artikel 1 BBV). Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente behoudt juridische verhaalsmogelijkheden als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat hier om overdrachten (subsidies).

Bestuurlijk belang

Een bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie: als de burgemeester, de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente, namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen – is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van zo'n recht gebruik om ervoor te zorgen dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen.

Verskillende Juridische rechtsvormen van verbonden partijen

Een belangrijk onderscheid is het verschil tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast bestaat er nog een mengvorm, de zogenaamde Publieke Private Samenwerkingsverbanden (PPS - constructies). Hieronder wordt in het kort op de juridische verschillen ingegaan.

Publiekrechtelijk

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om gemeenschappelijke regelingen. Bij gemeenschappelijke regelingen gaat het vaak om primaire gemeentelijke taken met een uitvoerend karakter. Zij vormen een verlengd lokaal bestuur waarbij de vrijwilligheid van de samenwerking voorop staat (voor sommige taken is door de wetgever verplichte samenwerking opgelegd, denk hierbij bijvoorbeeld aan de veiligheidsregio). De gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam is de 'zwaarste' en meest voorkomende vorm: deze regeling heeft – als enige – rechtspersoonlijkheid en een algemeen bestuur (vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten), dat het dagelijks bestuur controleert. Gemeenten kunnen aan dit openbaar lichaam in principe alle gemeentelijke taken en bevoegdheden overdragen. In een gemeenschappelijke regeling kunnen gemeenten veel bestuurlijke en beleidsmatige invloed aanwenden met de mogelijkheid van sturing aan de voorkant. Daarnaast is het een goede vorm om op voet van evenredigheid en gelijkwaardigheid samen te werken met publieke partijen voor een publiek belang. Het risicoprofiel van een gemeenschappelijke regeling is hoog vanwege de financiële aansprakelijkheid. De participerende gemeenten zijn volledig financieel aansprakelijk. Bovendien is de bekostiging van de jaarlijkse activiteiten een verplichte uitgave. Vanzelfsprekend wordt de invloed van onze gemeente beperkt door de invloed van andere gemeenten.

Privaatrechtelijk

Bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om stichtingen en vennootschappen. Een stichting heeft een bestuur voor de dagelijkse leiding en kent een ideëel of sociaal doel, waarbij alleen aan dat doel kan worden uitgekeerd. Stichtingen kennen geen controlerend mechanisme, tenzij dat in de statuten is geregeld. Het risicoprofiel loopt van laag tot gemiddeld. De gemeente is alleen financieel aansprakelijk voor de verstrekte middelen. Alhoewel de stichting formeel zelf verantwoordelijk is voor exploitatierisico's wordt vaak bij de gemeente aangeklopt als dit risico zich voordoet of als er sprake is van onvoorziene uitgaven. Bestuurders zijn slechts aansprakelijk als er sprake is van wanbeleid.

Een vennootschap heeft een raad van bestuur en, afhankelijk van wat daarover in de statuten is bepaald of van de omvang van de vennootschap, een raad van commissarissen. De raad van bestuur wordt gecontroleerd door de vergadering van aandeelhouders. Gemeenten maken vaak gebruik van vennootschappen bij nutsvoorzieningen, havenactiviteiten, cultuur en economie. De belangrijkste reden om samen te werken met dit type verbonden partij zijn de financiële voordelen door winstdeling en dividend. Het risicoprofiel van een vennootschap ligt vaak hoger dan dat van een stichting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de aard van de activiteiten, de omvang en de autonome positie die een vennootschap vaak inneemt. Toch kan het risicoprofiel als gemiddeld worden benoemd, vanwege het feit dat de gemeente alleen risico loopt over het ingebrachte geld.

Publiek Private Samenwerking (PPS)

Het Publieke Private Samenwerkingsverband (PPS) is een bijzondere vorm van een verbonden partij, omdat naast de overheid ook private partijen deelnemen. Een veel voorkomend voorbeeld van een PPS zien we in lokale gebiedsontwikkeling. Deze samenwerkingsvorm komt in verschillende variaties voor. Het risicoprofiel is op financieel gebied hoog te noemen. Bij een PPS constructie loopt de gemeente risico. Hiertegenover staat dat er forse exploitatiewinsten zijn waarin de gemeente kan meedelen.

De wetgever heeft een voorkeur voor publiekrechtelijke boven privaatrechtelijke participaties.

Gedachte hierachter is dat in een publiekrechtelijke participatie de openbaarheid en de controle beter zijn gewaarborgd dan in een privaatrechtelijke participatie.

Risico's

Risico's van een verbonden partij kunnen worden samengevat in een tweetal dimensies: financiële en bestuurlijke risico's. Naast de aard en omvang van de activiteiten wordt het risicoprofiel ook beïnvloed door de juridische vorm, structuur en organisatie van een verbonden partij. De belangrijkste soorten verbonden partijen inclusief de mate van bijbehorende risico's zijn hieronder weergegeven:

Belangrijkste soorten verbonden partijen	Rechtsvorm	Risico (Financieel/bestuurlijk)
Stichting	Privaatrechtelijk	Laag
Vennootschap (BV,NV)	Privaatrechtelijk	Middel
Gemeenschappelijke regeling	Publiekrechtelijk	Hoog
Publiek Private Samenwerking (PPS)	Privaatrechtelijk	Hoog

De risico's van gemeenschappelijke regelingen en PPS-constructies zijn relatief hoger. Bij de gemeenschappelijke regelingen vanwege het feit dat de aangesloten gemeenten volledig financieel aansprakelijk zijn en bij de PPS-constructies vanwege de samenwerking met een private partij met eigen (winst)-doelstellingen.

Overzicht verbonden partijen

Het inzichtelijk maken van de verbonden partijen is om twee redenen van belang. De eerste reden is dat de verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De tweede reden betreft de kosten / het budgettaire beslag / en de financiële risico's, die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Hieronder is weergegeven een overzicht van rechtspersonen waarin de gemeente Neder-Betuwe participeert, die begrepen kunnen worden onder de noemer verbonden partijen.

Nummer	Naam partij (soort verbonden partij)	Relatie programma
1	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	Diverse programma's
2	Regionaal archief Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	Diverse programma's
3	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (Gemeenschappelijke regeling)	Openbare orde en veiligheid
4	Industrieschap Medel (Gemeenschappelijke regeling)	Economie
5	Waterbedrijf Vitens N.V. Vennootschap	Economie
6	Lander, werk & integratie (Gemeenschappelijke regeling)	Zorg, werk en inkomen
7	Presikhaaf (Gemeenschappelijke regeling)	Zorg, werk en inkomen
8	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (Vennootschap)	Algemene inkomsten en uitgaven
9	Omgevingsdienst Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	Bouwen en Milieu
10	Casterhoven (Publiek Private Samenwerking)	Bouwen en Milieu
11	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal (Gemeenschappelijke regeling)	Openbare Ruimte
12	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) (Gemeenschappelijke regeling)	Zorg, werk en inkomen

1. Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester
Dagelijks bestuur : Geen

Vestigingsplaats

Tiel

Doelstellingen

Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband van de tien gemeenten in de streken Betuwe, Bommelerwaard en het westen van het Land van Maas en Waal, dat de belangen van gemeenten in het Gelderse Riviereengebied behartigt. Dit gebeurt op basis van het principe van verlengd lokaal bestuur. De andere deelnemende gemeenten zijn Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Regio Rivierenland heeft een visie vastgelegd in het document 'Verrassend Rivierenland, waard om bij stil te staan', waarin de focus ligt op de speerpunten logistiek, agribusiness, recreatie en toerisme en op de terreinen waar rijks- en provinciale overheid willen dat wij als gemeenten samenwerken. Daarnaast werkt Regio Rivierenland aan belangenbehartiging op de volgende beleidsonderwerpen: verkeer en (openbaar) vervoer, schoolbegeleiding, volwasseneneducatie, jeugd, sociale recherche, leerplicht, arbeidsmarktbeleid, economische ontwikkeling, werk en sociale zaken, Wmo, volksgezondheid en zorg, verslavingszorg, preventieve- en jeugdgezondheidszorg, beleidsvorming ruimtelijke ordening en woonbeleid, ruimte en water, wonen en gezamenlijke inkoop. Dit kunnen individuele belangen zijn, maar ook regionale. Regio Rivierenland ondersteunt onze gemeente derhalve bij beleidsvorming en belangenbehartiging ten aanzien van alle programma's uit de begroting. Ook voert Regio Rivierenland gemeenschappelijke taken voor de gemeenten uit. Variërend van werkgelegenheid tot huisvuilinzameling.

Om succes te behalen op de speerpunten en op andere gezamenlijke ambities, zijn de vijf programma's Welvarend, Bereikbaar, Aantrekkelijk, Zelfredzaam en Participerend Rivierenland samengesteld. Elk van de vijf regionale programma's wordt bestuurd door een programmaraad van vakwethouders. In deze programmaraden werken de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten samen aan het creëren van een meer welvarend, meer bereikbaar en meer aantrekkelijk Rivierenland waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en in de samenleving participeren. De projecten uit het Regiocontract maken onderdeel uit van deze programma's en vallen binnen de kaders die de gemeenteraden stellen.

Regio Rivierenland heeft een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur bestaat uit tien leden en wordt voorgezeten door de onafhankelijk voorzitter van de Regio. De AB-leden zijn bestuurders uit de tien colleges. Uit de leden van het Algemeen Bestuur worden de leden van het Dagelijks Bestuur gekozen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden van het Algemeen Bestuur.

Financieel belang

De bijdragen van de aangesloten gemeenten zijn grotendeels gebaseerd op het inwoneraantal. Voor de bijdrage 2014 is het uitgangspunt de inwoneraantallen per 1 januari 2013. De gemeentelijke bijdrage daalt in 2014 aanzienlijk als gevolg van de ontvlechting van de GGD en de transitie van het team Milieu naar de ODR. De totale gemeentelijke bijdrage daalt van € 7.310.000 in de programmabegroting 2013 tot een bedrag van € 1.744.000 in de programmabegroting 2014, waarvan het deel voor Neder-Betuwe € 168.004 zal betreffen. Dit is het bedrag exclusief afzonderlijke diensverleningsovereenkomsten (DVO) zoals bijvoorbeeld de uitbesteding van leerplicht.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	4.306.000	4.427.000
Vreemd vermogen	<u>30.292.000</u>	<u>31.588.000</u>
Totaal	34.598.000	36.015.000

Exploitatieresultaat 2012: € 826.000 positief

Bovenstaande balans betreft nog de situatie inclusief balansgegevens GGD. M.i.v. 2013 wijzigen deze cijfers i.v.m. de afsplitsing van de GGD.

Ontwikkelingen

Regionale samenwerking wordt herijkt

Regio Rivierenland werkt sinds 2010 met een nieuwe bestuursstructuur. In 2011 is een regionale visie verschenen. Hierop is in 2012 voortgebouwd. Voor de invulling hiervan is nadrukkelijk een belangrijke (inhoudelijke) rol weggelegd voor de vijf programmaraden van Regio Rivierenland en de maatschappelijke partners en organisaties. De visie is de paraplu waarbinnen in de programma's van de programmaraden inhoudelijke keuzes worden gemaakt en projecten worden uitgevoerd met de partners.

Na twee jaar werken met een nieuwe bestuursstructuur is in 2012 gestart met een intensief traject om knelpunten te signaleren en verbeteringen door te voeren. Vanaf 2013 zijn ook de raden bij dit traject aangehaakt. Het doel van dit traject is om de intergemeentelijke samenwerking beter te organiseren, met daarbij nadrukkelijk aandacht voor de bestuurscultuur die nodig is om succesvol samen te werken en het 'in positie' brengen van de gemeenteraden. Mede op basis van de resultaten en afspraken die eind 2013 worden behaald, wordt in 2014 een vervolg aan dit traject gegeven, waarbij de nieuwe raden (na de verkiezingen) eventuele besluitvorming kunnen doorvoeren.

Avri

Avri is een onderdeel van Regio Rivierenland dat op een duurzame wijze regionaal het afval inzamelt en Rivierenland schoon houdt. Voor een enkele gemeente verzorgt de Avri ook de leefomgeving. Avri voert haar activiteiten uit onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland.

Jeugdzorg

Vanaf 2015 komen alle vormen van jeugdzorg onder verantwoordelijkheid van de gemeenten.

Nieuwe wetgeving hierover is in voorbereiding. Naast de bestaande verbonden partijen zullen gemeenten in de toekomst met veel meer partijen te maken hebben gezien de nieuwe taken en verantwoordelijkheden per 2015.

Het betreft alle vormen van jeugdzorg, daaronder vallen:

- de huidige provinciaal gefinancierde jeugdzorg (taken Bureau Jeugdzorg inclusief indicatiestelling, ambulante jeugdzorg, pleegzorg, residentiële jeugdzorg, spoedeisende zorg, Kindertelefoon);
- jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- Advies- en Meldpunt Kinder mishandeling;
- zorg voor licht verstandelijk beperkte jeugd (jeugd-LVB);
- jeugd-GGZ (eerstelijns, tweedelijns, kinder- en jeugdpsychiatrie, zowel ambulante zorg als residentieel);
- jeugdzorgPlus;
- jeugdigen met een PGB.

In december 2012 is het Plan van aanpak 2013 Transitie Jeugdzorg voor gemeenten in Rivierenland aangenomen en vastgesteld door de Programmaraad Zelfredzaam.

In 2013 is een uitvoeringsplan geschreven, waarin alle onderdelen zijn opgenomen om op 1 januari 2015 klaar te zijn voor de nieuwe taken. De uitvoering is verdeeld over vier regionale werkgroepen.

Regiocontract 2012-2015

Op 12 april 2012 heeft de raad kennis genomen van het nieuwe Regiocontract. In 2013 zijn er extra middelen beschikbaar gekomen (ten behoeve van het thema sociaal-economische gezondheidsverschillen). Concrete uitvoering gebeurt middels projecten die door de vijf regionale programmaraden gedragen worden. De voortgang van deze projecten is te volgen via de website van Regio Rivierenland.

Regio Rivierenland organiseert regelmatig informatiebijeenkomsten over het Regiocontract voor raadsleden en andere geïnteresseerden.

Missie, visie en arbeidsmarktbeleid voor de komende jaren

RIW (Regionale Infrastructuur Werk)

Op basis van een eerste onderzoek heeft de Programmaraad Participerend in april 2012 de intentie uitgesproken om te komen tot één RIW. Dit heeft direct te maken met de komst van de Participatiewet, de voormalige Wet Werken naar Vermogen. Met de komst van deze wet waarin verschillende doelgroepen en budgetten worden gebundeld, is het voor een kleine gemeente steeds lastiger om re-integratiebeleid zelf te organiseren. Daarom hebben 8 van de 10 gemeenten in de regio Rivierenland, het UWV-Werkbedrijf en Lander de handen ineengeslagen om samen te werken in een RIW. Eind 2012 is de stuurgroep RIW met het inhoudelijke model, fase twee, akkoord gegaan. Deze fase omvat o.a. de visie op werk, arbeidsmarkt, en activering. Ook de onderlinge afstemming van beleid is opgenomen als actiepunten. Dit inhoudelijk model is ter vaststelling aan de gemeenteraden aangeboden. In het tweede kwartaal van 2013 is gestart met fase 3, het organisatie-model. Medio 2013 heeft hierover nadere besluitvorming plaats gevonden in de colleges en de gemeenteraden en eind 2013 zal naar verwachting de implementatie van de RIW plaatsvinden, zodat op 01-01-2014 van gestart kan worden gegaan. Per 1 januari 2015 wordt dan gewerkt volgens de nieuwe wet- en regelgeving (Participatiewet). De RIW wordt een groeimodel, waarbij de gemeenteraden stap voor stap worden meegenomen in de besluitvorming.

Actieplan Jeugdwerkloosheid

De programmaraad Participerend heeft samen met het Platform Onderwijs Arbeidsmarkt (POA RAAK) besloten gezamenlijk een nieuw actieplan Jeugdwerkloosheid te ontwikkelen. Daartoe ondertekenden op 17 april 2013 wethouder van Rhee-Oud Ammerveld en de andere arbeidsmarktregio's een nieuwe Intentieverklaring met het Kabinet.

Businessplan Leer Werk Loket

Ook is ingestemd met het businessplan van het UWV voor het Leer Werk Loket, dat een belangrijke rol vervult om zij-instroom van werkzoekenden te realiseren naar de sectoren Techniek, Zorg en Transport en Logistiek. Het Leer Werk Loket Rivierenland ontvangt van het Rijk op basis van dit plan €100.000 op jaarbasis voor in ieder geval 2013 en naar verwachting ook voor 2014 en 2015.

Meer samenwerking logistiek en arbeidsmarkt in Rivierenland

Onderwijs, onderzoeksinstituten en bedrijven gaan meer samenwerken om de logistieke sector in Gelderland te versterken. KennisDC Logistiek (HAN), LEC regio Liemers, LEC regio Nijmegen en het Platform Transport & Logistiek Rivierenland hebben hiervoor op 22 maart 2013 een convenant ondertekend op het Huis der Provincie.

Logistiek loket

Door kennis te delen, willen de partijen bijdragen aan de innovatie van de logistieke sector, een goede arbeidsmarkt en goed logistiek onderwijs. Er komt een logistiek loket om arbeidsmarktfragen en wensen en behoeften uit het bedrijfsleven te signaleren en op te pakken.

De aantrekkelijke ligging van Gelderland

Gelderland is een aantrekkelijke provincie voor de vestiging van logistieke bedrijven. Dat komt door de strategische ligging tussen de zeehavens in Amsterdam, Rotterdam en Antwerpen en het Europese achterland. Ook de belangrijke (Europese) vervoerassen - de snelwegen A15 en A12, rivier de Waal en goederenspoorlijn de Betuweroute - maken Gelderland aantrekkelijk voor logistieke activiteiten.

Innovatie en werkgelegenheid

De samenwerkende partijen slaan de handen ineen op het gebied van innovatie en werkgelegenheid. Dit moet resulteren in meer logistieke deskundigheid bij bedrijven in Gelderland en meer efficiency, effectiviteit en flexibiliteit in de logistieke sector. Door jongeren te enthousiasmeren voor het vak en studenten zo goed mogelijk op te leiden voor de beroepspraktijk moet de uitstroom van school naar werk worden verbeterd. De concurrentiekracht van de bedrijven wordt alleen maar groter als er intensief wordt samengewerkt en kennis gedeeld.

Initiatiefnemers

Het KennisDC Logistiek Gelderland. Het KennisDC Logistiek Gelderland is een regionaal samenwerkingsverband voor logistieke kennis en innovatie, geïnitieerd door de HAN, in het bijzonder het lectoraat Logistiek en Allianties. LEC regio Liemers, LEC regio Nijmegen en Platform Transport & Logistiek Rivierenland. Deze netwerkorganisaties in de Provincie Gelderland hebben als doel te zorgen voor een goede aansluiting van beroepsonderwijs op de regionale arbeidsmarkt en het verder ontwikkelen van logistiek als een economische activiteit in hun regio.

Contractgestuurde dienstverlening

Gemeenten doen op een aantal terreinen een beroep op Regio Rivierenland, die hiermee voor hen een specialistische functie vervult. Het uitgangspunt voor de inzet bij gemeenten is de inhoudelijke kennis van de materie en professionaliteit op het onderwerp. De gemeenten beslissen zelf van welke diensten zij gebruik willen maken en in welke mate. De contractgestuurde dienstverlening heeft betrekking op de volgende vier onderwerpen:

Inkoopbureau: Het Inkoopbureau adviseert over inkopen en aanbesteden (beleid, proces en functie). Het organiseren, begeleiden en uitvoeren van inkopen en aanbestedingen behoort tot de vaste werkzaamheden. Ook derden kunnen gebruik maken van deze dienstverlening.

Leerplicht: Het team Leerplicht beheert voor de deelnemende gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen, West Maas & Waal en Zaltbommel de gezamenlijke leerplichtadministratie. Inclusief de uitvoering van de leerplicht en het opmaken van processen-verbaal behoort voor tot het takenpakket. Daarnaast zijn leerplichtambtenaren met de bevoegdheid van buitengewoon opsporingsambtenaar voor het opmaken van processen-verbaal ingehuurd bij gemeenten die niet deelnemen in de samenwerking. De verdeling van taken is zodanig dat elke gemeente in principe een eigen leerplichtambtenaar heeft; daarnaast is vervanging van elkaar afgesproken.

RMC: Het RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters) heeft als taak voor de deelnemende gemeenten jongeren tussen de 18 en 23 jaar in beeld te krijgen die voortijdig stoppen met school en geen startkwalificatie hebben. Het team RMC biedt hulp om een passende opleiding te vinden.

Sociale Recherche: Het team Sociale recherche vormt een belangrijke schakel in de handavingsketen van de sociale zekerheid. Naast opsporing van fraude op verzoek van de deelnemende gemeenten is het team ook in te zetten bij fraudepreventie. Het team Sociale recherche bestaat uit ervaren en goed opgeleide sociaal rechercheurs die allemaal buitengewoon opsporingsambtenaar zijn. Een medewerker verzorgt de administratieve ondersteuning. Verder is het team toegerust met een uitgebreid scala aan technische hulpmiddelen. Bij het inrichten van de organisatie rondom RIW in 2013, zal ook de Sociale recherche een plaats krijgen.

2. Regionaal Archief Rivierenland

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester en 1 raadslid

Dagelijks bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats

Tiel

Doelstelling

Het Regionaal Archief Rivierenland is het historisch informatie- en documentatiecentrum voor de gemeenten Tiel, Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neerijnen en Neder-Betuwe. Het doel is het gemeenschappelijk beheren van de archiefbewaarplaats (en) van de deelnemers en van de naar die archiefbewaarplaats(en) overgebrachte archiefbescheiden, alsmede het toezicht op het beheer van de niet naar die archiefbewaarplaats (en) overgebrachte archiefbescheiden. Tevens worden diensten verleend aan het publiek en aan de deelnemende gemeenten.

Financieel belang

De kosten van het Regionaal Archief Rivierenland worden grotendeels gedragen door bijdragen van de deelnemende gemeenten en bijdragen van Waterschap Rivierenland. De verdeling van de algemene kosten, alsmede de specifieke kosten, die gemaakt worden ten behoeve van de deelnemende gemeenten, geschieden naar evenredigheid van het aantal inwoners.

In 2012 betrof de gemeentelijke bijdrage voor Neder-Betuwe € 258.190.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	1.966.003	1.145.724
Vreemd vermogen	<u>9.901.341</u>	<u>10.255.991</u>
Totaal	11.867.344	11.401.715

Exploitatieresultaat 2012: € 218.939 positief

Ontwikkelingen

Het Regionaal Archief Rivierenland heeft in 2012 de nieuwe locatie in Tiel in gebruik genomen. In hetzelfde jaar zijn plannen ontstaan om het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) en het Streek Archief Bommelerwaard (SAB) samen te voegen. De gemeenteraad van Neder-Betuwe heeft op 27 juni 2013 ingestemd met de aansluiting tussen RAR en SAB. De aansluiting levert organisatorische en financiële voordelen op. Tevens wordt de kwetsbaarheid verminderd en neemt de professionalisering toe. De aansluiting vindt plaats per 1 januari 2014. De voorbereidingen zijn in volle gang. Indien er urgente ontwikkelingen zijn zult u via terugkoppeling uit gemeenschappelijke regelingen op de hoogte gesteld worden.

3. Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats

Nijmegen

Doelstelling

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) is een organisatie voor brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De VRGZ zorgt voor een veilige regio, waarin rampen en crises zo goed mogelijk voorkomen en bestreden worden en de inwoners kunnen rekenen op snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweezorg. Dit doet zij samen met de achttien gemeenten in Gelderland-Zuid, de politie en andere lokale, regionale en landelijke partijen.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid werkt in de beleidsvelden van de risicobeheersing en de rampenbestrijding en crisisbeheersing veel samen met externe partners. Het gaat dan met name om gemeenten, politie, Rijkswaterstaat, Waterschap Rivierenland, Defensie, de provincie Gelderland en de GGD Gelderland-Zuid.

Het samenwerkingsverband behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid door uitvoering te geven aan:

- het onder alle omstandigheden bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden ter zake van het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en alles wat daarmee verband houdt, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van ongevallen en rampen en het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- het doelmatig organiseren, coördineren en (laten) uitvoeren van het vervoer van zieken en ongevalsslachtoffers, de registratie daarvan en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevalsslachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg;
- het voorbereiden en bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde geneeskundige hulpverlening bij rampen;
- het inventariseren en analyseren ten behoeve van de deelnemende gemeenten van gemeentegrensoverschrijdende risico's op het gebied van de fysieke veiligheid;
- het adviseren van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

De sector GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio)

Is onderdeel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en coördineert de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises. De GHOR is verantwoordelijk voor drie processen binnen de rampenbestrijding en crisisbeheersing:

- Spoedeisende medische hulpverlening (SMH)
- Preventieve openbare gezondheidszorg (POG)
- Psychosociale hulpverlening bij ongevallen en rampen (PSHOR)

Sector Brandweer

De sector Brandweer is onderdeel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Op 20 december 2012 heeft de raad ingestemd met regionalisering van de brandweer per 1 januari 2013. De sector Brandweer van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid bestaat uit acht brandweerclusters die de brandweezorg verrichten in de achttien gemeenten. Daarnaast omvat de sector de twee centrale afdelingen Risicobeheersing en Incidentbestrijding. De afdeling Risicobeheersing richt zich op drie taakvelden: pro-actie, preventie en industriële veiligheid. Pro-actie en industriële veiligheid richten zich op het zoveel mogelijk voorkomen en beperken van risico's. Preventie heeft alles te maken met brandrisico's; het voorkomen van brand en het beperken van de gevolgen van brand. De afdeling Incidentbestrijding houdt zich bezig met taken op het gebied van brandweezorg: opleiden, oefenen, planvorming en materieel. De sector Brandweer staat onder leiding van een regionaal commandant.

Sector Gemeenschappelijke Meldkamer

De sector Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) is onderdeel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Ambulance, brandweer en politie zitten fysiek bijeen en nemen de meldingen aan die via 112 binnenkomen.

Sector Veiligheidsbureau

In het Veiligheidsbureau werken medewerkers van brandweer, GHOR, gemeenten, politie, defensie, de provincie en het waterschap Rivierenland samen aan het ontwikkelen, organiseren, borgen en coördineren van multidisciplinaire plannen en processen die nodig zijn voor een professionele rampenbestrijdings- en crisisbeheersingsorganisatie.

Sector Regionale Ambulancevoorziening

De sector Regionale Ambulancevoorziening (RAV) is onderdeel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. De RAV bestaat uit een ambulancedienst en een meldkamer ambulancezorg (MKA). De kosten van de ambulancevoorziening worden volledig gedragen door de zorgverzekeraars.

Financieel belang

De kosten van de Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid Gelderland-Zuid worden gedragen door hoofdzakelijk bijdragen van het Rijk, bijdragen van Provincie, bijdragen van zorgverzekeraars en bijdragen van gemeenten. De verdeling van de algemene kosten, alsmede de specifieke kosten, die gemaakt worden ten behoeve van de deelnemende gemeenten, geschiedt naar evenredigheid van het aantal inwoners. In 2012 bedroeg het totaal van de gemeentelijke bijdrage van de Veiligheidsregio € 3.888.000, waarvan het deel van Neder-Betuwe € 149.768 betrof. Nu de regionalisering van de brandweer per 2013 is geeffectueerd is de totale gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2014 gestegen naar € 30.857.000, waarvan het deel Neder-Betuwe een bedrag betreft van € 1.388.894.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	7.114.000	7.672.000
Vreemd vermogen	7.062.000	8.174.000
Totaal	14.176.000	15.846.000

Exploitatieresultaat 2012: € 833.000 positief

Bovenstaande balans betreft nog de situatie van voor de regionalisering van de brandweer. M.i.v. 2013 wijzigen deze cijfers.

Ontwikkelingen

Regionalisering brandweer

De brandweer in Nederland ondergaat deze jaren grote veranderingen. De brandweer in Gelderland-Zuid is op 1 januari 2013 geregionaliseerd. Door regionalisering van de brandweer komt de brandweer in een andere relatie te staan tot de gemeenten en gemeentebestuurders, ook al blijft de brandweer zichtbaar en werkzaam in de lokale gemeenschap. De uitrukposten blijven verspreid in de regio, daaraan verandert de regionalisering op zichzelf niets. De repressieve taken en de voorbereiding daarop (preparatie, zoals oefenen) blijven lokaal uitgevoerd worden. Ook in de schakels pro-actie en preventie blijft er een nauwe samenhang met de gemeentelijke werkprocessen. Maar omdat de brandweer geen onderdeel meer zal zijn van de gemeentelijke organisatie en dus niet meer rechtstreeks aangestuurd wordt door die gemeente, zijn er goede afspraken gemaakt tussen de veiligheidsregio en de gemeenten. Dat gebeurt onder andere door het opstellen van zogeheten dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) tussen elke gemeente en de Veiligheidsregio. Een DVO is een nadere precisering van de aard en de omvang van de werkzaamheden en vormt daarmee de uitwerking van de relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Een DVO is door zijn aard sterk gericht op uitvoering, maar er zijn meer onderwerpen waarvoor mogelijk bestuurlijk overleg en afstemming gewenst is.

Regionale Ambulancevoorziening

Doelstelling van de sector RAV is het zo snel en efficiënt mogelijk behandelen van verzoeken om inzet van ambulances en het uitvoeren van patiëntenvoer in Gelderland-Zuid. Binnen de ambulancezorg staat centraal dat het ambulanceteam in acute, levensbedreigende situaties zo spoedig mogelijk ter plaatse zorg kan verlenen en binnen maximaal 15 minuten in 95 procent van de spoedeisende gevallen.

Regionaal crisisplan

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid vervult een actieve en coördinerende rol bij de bestrijding van rampen en de beheersing van crises. In het regionaal crisisplan wordt onder meer de samenwerking tussen brandweer, politie, GHOR en gemeenten geregeld ten tijde van een crisis. Hiervoor wordt een tijdelijke regionale multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie opgericht. Om die samenwerking in goede banen te leiden, is het noodzakelijk een goede multidisciplinaire organisatiestructuur vast te stellen. Daarbij moeten sleutelfunctionarissen aangewezen worden, zodat helder is wie welke rol, taken en bevoegdheden heeft. Ook moet duidelijk zijn wie met wie samenwerkt en wie welke activiteiten (processen) uitvoert om crises het hoofd te bieden. Het model dat in het landelijke beleidskader wordt gepresenteerd is een multidisciplinaire uitwerking van de werkwijze van de politie, de Staf Grootchalig Bijzonder Optreden (SGB0), ook wel het 'knoppenmodel' genoemd. Het huidige regionaal crisisplan is sinds 2011 van kracht. Momenteel zitten we in de implementatiefase. Op 1 januari 2015 moet de nieuwe crisisorganisatie in Gelderland-Zuid, zoals beschreven in het crisisplan, operationeel zijn. Vooral voor de gemeenten brengt dit grote veranderingen met zich mee. In 2012 zijn de functionarissen voor sectie bevolkingszorg geselecteerd en opgeleid. Inmiddels is het 'oude' gemeentelijk rampenmanagementteam opgeheven en vervangen door de regionale stafsectie bevolkingszorg. Deze ontwikkeling wordt de komende jaren doorgezet, zodat de rampenbestrijding & crisisbeheersing wordt aangestuurd door minder, maar meer ervaren mensen.

4. Industrieschap Medel

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester, 1 wethouder en 2 raadsleden
Dagelijks bestuur : Burgemeester en 1 wethouder

Vestigingsplaats

Tiel

Doelstelling

Het industrieschap Medel heeft als doel de economische ontwikkelingen in de regio en onze gemeente te bevorderen door middel van het ontwikkelen en exploiteren van het bedrijventerrein Medel. Deze ontwikkeling wordt vormgegeven in gezamenlijkheid met de gemeente Tiel binnen de Gemeenschappelijke Regeling Industrieschap Medel middels het participeren, voorbereiden en ondersteunen in het Dagelijks en Algemeen Bestuur van het Industrieschap, alsmede toetsen en beoordelen van ontwikkelingen die ons grondgebied raken.

Financieel belang

De gemeenten Tiel en Neder-Betuwe participeren in principe op gelijke basis. Indien door het Algemeen bestuur van industrieschap Medel een batig of een nadelig saldo over enig jaar ten goede aan, dan wel ten laste van de deelnemers wordt gebracht, dan geschiedt dit voor gelijke delen.

Financieel gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	2.165.072	2.580.072
Vreemd vermogen	<u>27.404.111</u>	<u>28.573.247</u>
Totaal	29.569.183	31.153.319

Exploitatieresultaat 2012: € 0

Ontwikkelingen

Jaarlijks vindt actualisatie van de grondexploitatie van Industrieschap Medel plaats. De grondexploitatie wordt jaarlijks na instemming door het Dagelijks Bestuur aan de raad aangeboden om zijn gevoelen kenbaar te maken, waarna deze door het Algemeen Bestuur – rekening houdend met het gevoelen van de raad – wordt vastgesteld. In 2012 is overeenstemming bereikt tussen beide gemeenten over de voorwaarden waaronder een grenscorrectie zal plaatsvinden tussen Tiel en Neder-Betuwe omtrent Medel. In de raadsvergadering van 15 januari 2013 heeft de gemeenteraad van Neder-Betuwe hiermee ingestemd, en de raad van Tiel op 16 januari 2013. De provincie zal later in 2013 het besluit tot grenscorrectie nemen.

Met het bereiken van de overeenstemming over de grenscorrectie is het mogelijk gemaakt om voor de uitbreiding Medel in 2013 de grondexploitatie (GREX) op te stellen. In 2013 zal dan ook naast de actualisatie van de GREX Medel 1 een nieuwe GREX voor de uitbreiding worden opgesteld. Beide GREXEN zullen, nadat de raad zijn gevoelen heeft kenbaar gemaakt, worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Medel. De uitbreiding van Medel kan binnen de huidige gemeenschappelijke regeling worden ontwikkeld.

Aan de exploitatie van een dergelijk groot bedrijvenpark zijn over het algemeen risico's verbonden. Deze risico's zijn voor Medel 1 voornamelijk afhankelijk van de afzetsnelheid, grondprijzen, fasering van de uitgaven en eventuele kostprijsstijgingen en/of rentestijgingen.

Voor Medel afronding zijn naast de genoemde risico's voor Medel 1 ook nog risico's te verwachten ten aanzien van verwerving en archeologisch onderzoek. Voor Medel afronding is een haalbaarheidsstudie/GREX uitgevoerd, die inmiddels door het Algemeen Bestuur van Medel is vastgesteld. Op het moment dat het stedenbouwkundig plan voor Medel afronding meer duidelijkheid geeft, zal de haalbaarheidsstudie/GREX gedetailleerder worden opgezet, waarmee ook de risico's beter in beeld gebracht zullen worden.

5. Waterbedrijf Vitens N.V.

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe
Als aandeelhouder

Vestigingsplaats
Velp

Doelstelling
De klanten (o.a. inwoners van Neder-Betuwe) voorzien van kwalitatief goed drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.

Financieel belang
De gemeente Neder-Betuwe bezit, na omzetting van de preferente aandelen in een achtergestelde lening, 16.023 (0,28%) gewone aandelen van € 1 nominaal.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	386,1	398,3
Vreemd vermogen	<u>1.296,5</u>	<u>1.282,1</u>
Totaal	1.682,6	1.680,4

Exploitatieresultaat 2012: € 29,6 positief
(bedragen in miljoenen euro's)

Ontwikkelingen

Vitens gaat tot 2017 620 miljoen euro investeren in onder meer onderhoud van het leidingnet en bouw en renovaties van pompstations. Ruim 90 procent van de werkzaamheden wordt uitbesteed. Ondanks het feit dat het aantal leidingbreuken de afgelopen jaren is afgenomen wil Vitens risico's ook voor de lange termijn beperken en de leveringszekerheid van drinkwater garanderen. Het leidingnet van Vitens vertegenwoordigt momenteel een nieuwwaarde van ongeveer 4 miljard euro. Vitens wil niet wachten tot de leidingen aan het einde van hun levensduur zijn en gaat veel leidingen preventief vervangen. Het leidingnet heeft een lengte van bijna 48.000 kilometer waarvan de oudste leidingen 130 jaar oud zijn. Vitens heeft ruim 100 pompstations die zorgen voor winning en zuivering van het grondwater. Vitens levert kraanwater aan 5,4 miljoen Nederlanders in de provincies Utrecht, Friesland, Overijssel, Gelderland en Flevoland en een gedeelte van Drenthe en Noord-Holland.

6. Lander, werk & Integratie

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : 1 Wethouder, 2 raadsleden

Dagelijks bestuur : 1 Wethouder

Vestigingsplaats

Geldermalsen

Doelstelling

Lander behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening en langdurig werklozen met een forse afstand tot de arbeidsmarkt.

Financieel belang

De totale gemeentelijke bijdrage 2012 van Neder-Betuwe aan de gemeenschappelijke regeling Lander, werk & participatie is nihil. De "bijdrage" bestaat momenteel uit de inkoop van de verschillende re-integratietrajecten die ten laste komen van het werkdeel WWB.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	9.885.013	10.342.050
Vreemd vermogen	5.866.509	7.283.282
Totaal	15.751.522	17.625.332

Exploitatieresultaat 2012: € 848.576 negatief

Ontwikkelingen

Participatiewet

Waar we bij de begroting van vorig jaar nog spraken over de invoering van de Wet werken naar vermogen moeten we het nu hebben over de invoering van de Participatiewet. Met de val van het kabinet Rutte is de Wet werken naar vermogen controversieel verklaard. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte-Asscher zijn de ideeën van de Wet werken naar vermogen in een bijna gelijke vorm teruggekomen; de Participatiewet. Wie kan werken, hoort niet afhankelijk te zijn van een uitkering. Maar mensen met een bijstandsuitkering of met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking kunnen vaak moeilijk werk krijgen. Het is wel de bedoeling dat die groep ook participeert in de samenleving, desnoods met vrijwilligerswerk. In de Participatiewet voegt het kabinet de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong samen, waarbij een korting op de budgetten voor re-integratie voor deze doelgroepen wordt doorgevoerd. Het doel is een volledig ontschot participatiebudget, waarbij de gemeente grote beleidsvrijheid heeft op welke wijze dit wordt ingezet op de doelgroep. Dit betekent concreet dat de verantwoordelijkheid voor de WSW'ers die bij Lander werken met de invoering van de Participatiewet bij de gemeente komt te liggen. Met het afsluiten van het Sociaal Akkoord is de ingangsdatum van de Participatiewet verschoven van 1 januari 2014 naar 1 januari 2015. De komst van de Participatiewet heeft de voorgenomen oprichting van de RIW tot gevolg.

RIW

Op basis van een eerste onderzoek heeft de Programmaraad Participerend in april 2012 de intentie uitgesproken om te komen tot één RIW. Dit heeft direct te maken met de komst van de Participatiewet, de voormalige Wet Werken naar Vermogen. Met de komst van deze wet waarin verschillende doelgroepen en budgetten worden gebundeld, is het voor een kleine gemeente steeds lastiger om re-integratiebeleid zelf te organiseren. Daarom hebben 8 van de 10 gemeenten in de regio Rivierenland, het UWV-Werkbedrijf en Lander de handen ineengeslagen om samen te werken in een RIW. Sinds 2006 heeft de gemeente Neder-Betuwe het re-integratiebeleid uitbesteed aan Tiel. Het ligt dus voor de hand dat ook onze gemeente hierin participeert. Eind 2012 is de stuurgroep RIW met het inhoudelijke model, fase twee, akkoord gegaan. Deze fase omvat o.a. de visie op werk, arbeidsmarkt, en activering. Ook de onderlinge afstemming van beleid is opgenomen als actiepunt. Dit inhoudelijk model is ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. In het tweede kwartaal van 2013 is gestart met fase 3, het organisatiemodel. Medio 2013 zal hierover nadere besluitvorming plaatsvinden in het college en de gemeenteraad en eind 2013 zal naar verwachting de implementatie van de RIW plaatsvinden, zodat we 01-01-2014 van start kunnen. Per 1 januari 2015 wordt dan gewerkt volgens de nieuwe wet- en regelgeving (Participatiewet). De RIW wordt een groeimodel, waarbij de gemeenteraad stap voor stap wordt meegenomen in de besluitvorming.

7. Presikhaaf

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Neder-Betuwe is in het Algemeen Bestuur van Presikhaaf vertegenwoordigd door een wethouder en een vervanger. Ten aanzien van het Dagelijks Bestuur is de vertegenwoordiging geregeld via de zogeheten 'klaverblad-constructie'. Dit houdt in dat er vier 'regio's' zijn die elk een afvaardiging hebben in het Dagelijks Bestuur. Ons 'blad' bestaat uit de gemeente Neder-Betuwe samen met Overbetuwe en Lingewaard. De wethouder van Lingewaard, de heer Barth van Eeten, is onze vertegenwoordiger.

Vestigingsplaats

Arnhem

Doelstelling

Presikhaaf behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening.

Financieel belang

De totale gemeentelijke bijdrage van Neder-Betuwe aan de gemeenschappelijke regeling Presikhaaf bedraagt ongeveer € 19.000 op jaarbasis zolang de zittende WSW-werknemers in dienst blijven van Presikhaaf. Voor de gemeente Neder-Betuwe zal de gemeentelijke bijdrage alleen maar naar beneden bijgesteld worden vanwege de "uitsterfconstructie".

In de 2e bestuursrapportage 2012 is u gemeld dat Neder-Betuwe een extra bijdrage heeft moeten voldoen ter hoogte van € 103.850 voor het jaar 2012. Dit is uiteindelijk een bedrag van €100.500 geworden. De bedrijfsmatige resultaten van Presikhaaf bedrijven zijn drastisch verslechterd door enerzijds de economische omstandigheden en anderzijds door het niet meer beschikbaar zijn van de herstructureringsfaciliteit van het rijk.

De begroting Presikhaaf 2013 heeft wederom aangegeven dat een extra bijdrage van Neder-Betuwe voor het jaar 2013 noodzakelijk is. In dit geval betreft het een aanvullende bijdrage van € 53.600. In de 1^e bestuursrapportage 2013 bent u hier verder over ingelicht.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	€ 0	€ 1.598.000
Vreemd vermogen	€ 47.188.000	€ 43.440.000
Totaal	€ 47.188.000	€ 45.038.000

Exploitatieresultaat 2012: € 16.602.000 negatief

Ontwikkelingen

Ondanks het feit dat er sprake is van een 'uitsterfconstructie' maakt de gemeente sinds december 2012 gebruik van het recht op de zetel in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Dit omdat we door een grotere bijdrage inmiddels anders tegen de uitsterfconstructie aankijken.

Eind 2012 zijn er nog 13 inwoners via Presikhaaf bedrijven geplaatst. In 2013 kijken we hoe we het verloop van geplaatste inwoners gaan volgen met respect voor de uitgangspunten van de WSW.

In het laatste kwartaal van 2012 zijn twee raadsleden actief in de klankbordgroep geweest. In februari 2013 hebben zij zich teruggetrokken.

Presikhaaf ondergaat momenteel een transitie. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd en heeft, in positieve zin, zijn gevoelens geuit op 30 mei 2013. Op 26 juni 2013 heeft het AB van Presikhaaf ingestemd met het transitieplan: waar Presikhaaf Bedrijven nu nog 'eigen' bedrijven heeft waar SW-ers werkzaam zijn, wordt Presikhaaf Bedrijven omgevormd tot een organisatie die zich richt op drie activiteiten: Beschut Werken, Plaatsing en Diagnose & Advies.

8. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe
Als aandeelhouder

Vestigingsplaats
Den Haag

Doelstelling

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Financieel belang

Neder-Betuwe heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht van 18.246 aandelen van € 2,50. Dit aandelenbezit heeft een duurzaam karakter.

Financieel gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	2.752	1.897
Vreemd vermogen	<u>139.476</u>	<u>134.563</u>
Totaal	142.228	136.460

Exploitatieresultaat 2012: € 332 positief
(bedragen in miljoenen euro's)

Ontwikkelingen

BNG Bank heeft over 2012 een nettowinst behaald van EUR 332 miljoen, een toename van EUR 76 miljoen ten opzichte van 2011. Hiermee voldoet de bank ruimschoots aan haar rendementsdoelstelling.

Onder uitdagende marktomstandigheden bleef de marktpositie van de bank onveranderd sterk. De triple A-ratings van de bank zijn door Moody's, Fitch en Standard & Poor's herbevestigd. BNG Bank wordt door beleggers als een van de veiligste banken ter wereld beschouwd. Aan aandeelhouders wordt voorgesteld om evenals vorig jaar 25% van de nettowinst als dividend uit te keren.

Gegeven de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de hoogte van de nettowinst 2013.

9. Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester
Dagelijks bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats

Tiel

Doelstelling

Rijk, provincie en gemeenten willen de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieu verbeteren. Daartoe is de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) opgericht.

De ODR is eigendom van de tien gemeenten binnen de Regio Rivierenland en de provincie Gelderland. De ODR voert voor de gemeente Neder-Betuwe alle vergunningverlenings-, toezicht en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer uit.

In 2011 en 2012 is hard gewerkt aan het opstellen en laten vaststellen van een Bedrijfsplan van de nieuwe organisatie die vanaf 1 april 2013 operationeel is. Recentelijk hebben diverse gesprekken plaatsgevonden om te komen tot een dienstverleningsovereenkomst, mandaatbesluit en begroting. Dit proces is nagenoeg afgerond.

Financieel belang

De bijdrage van de gemeente Neder-Betuwe voor het uitvoeren van alle vergunningverleningstaken, toezicht en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer bedraagt in 2013:

Projectkosten: € 77.867

Bijdrage uitvoering taken: € 431.550

Financiële gegevens verbonden partij

Aan de hand van de jaarstukken 2013 ODR zullen hier voor de eerste maal de balansgegevens geplaatst worden. Dit zal plaatsvinden bij de actualisatie van deze paragraaf bij onze jaarstukken 2013.

10. Casterhoven (CV)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Aandeelhouder (BV): Burgemeester
Commandiet (CV) : Wethouder financiën

Vestigingsplaats

Geffen

Doelstelling

De opgerichte vennootschap Casterhoven (Gemeente Neder-Betuwe / Bouwbedrijf Gebroeders van Wanrooij BV / Van Grootheest Projekten BV) heeft ten doel: het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied Kesteren-Zuid, door middel van het verwerven van gronden, het bouw- en woonrijpmaken van gronden, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen (waaronder begrepen: appartementsrechten) en andere bebouwing en overdracht van binnenwijkse voorzieningen aan de gemeente.

Financieel belang

De 3 partijen (gemeente Neder-Betuwe, bouwbedrijf Gebroeders van Wanrooij BV en Van Grootheest Projekten BV) participeren op gelijke basis. De winsten of verliezen worden derhalve ook gelijkmatig over de 3 partijen verdeeld.

Om de totale financieringsbehoefte van Casterhoven zekerheid te geven heeft de gemeente Neder-Betuwe een garantiestelling afgegeven tot maximaal € 22 miljoen. Dit bedrag is aangetrokken bij de BNG.

Per 31 december 2012 heeft er binnen de CV Casterhoven voor € 18.974.198,- miljoen aan investeringen plaatsgevonden (exclusief rentekosten van € 3.364.096). De totale investeringskosten bedragen samen € 22.363.294.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	3.428.601 -/-	2.742.692 -/-
Vreemd vermogen	<u>22.423.960</u>	<u>18.521.957</u>
Totaal	18.995.359	15.779.265

Exploitatieresultaat 2012: € 685.909 -/-

Ontwikkelingen

Het project Casterhoven kent na het aantrekken van een financiering haar eigen financiële afwikkeling. Deze is vastgelegd in de grondexploitatie. Het uiteindelijke resultaat zal conform de financiële verhoudingen over partijen worden verdeeld.

Overall in Nederland staan grondexploitaties zwaar onder druk vanwege dalende VON prijzen en dalend afzettempo. De meest recente grondexploitatie van Casterhoven van mei 2011 kent nog een positieve winstverwachting. De GEM heeft begin 2013 de grondexploitatie herzien. Deze zal naar verwachting medio 2013 worden vastgesteld. Na vaststelling van de herziene grondexploitatie zal de raad hierover in beslotenheid worden geïnformeerd.

Zoals blijkt onder het kopje "Financieel Belang" zijn de totale investeringskosten inmiddels groter geworden dan de beschikbare financiering van de bank. Derhalve heeft het college medio 2012 moeten besluiten om – conform de gesloten samenwerkingsovereenkomst – een bijstorting te doen van maximaal € 500.000 in de ontwikkeling van Casterhoven. Het ontstane tekort in de financiering wordt onder de drie aandeelhouders gelijk verdeeld.

In 2012 is het bestemmingsplan voor het eerste deel van Casterhoven vastgesteld, waarbinnen ca. 123 woningen kunnen worden gerealiseerd. Het eerste deel van Casterhoven zal gefaseerd ontwikkeld worden. In 2012 is de eerste fase in verkoop gebracht. Een groot deel van de woningen in deze eerste fase is inmiddels verkocht. Begin 2013 is gestart met het bouwrijp maken van deze eerste fase.

11. Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : 1 Wethouder

Dagelijks bestuur : 1 Wethouder

Vestigingsplaats

Kerk-Avezaath

Doelstelling

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openluchtrecreatie en het toerisme in het gebied, zulks met bestemming van het landschappelijk karakter. Middels aandeelhouderschap in de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied (met handelsnaam Uit@waarde) wordt getracht deze doelstelling te realiseren. Voor alle duidelijkheid; het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal is voor de gemeente Neder-Betuwe de verbonden partij en niet de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied. De B.V. recreatiemaatschappij is een verbonden partij voor het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal.

Financieel belang

De provincie en gemeenten hebben in het kader van de verzelfstandiging die in 1999 heeft plaatsgevonden (ontstaan B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied met handelsnaam Uit@waarde) hun bijdragen in de exploitatietekorten afgekocht met als uitgangspunt dat de nieuwe organisatie zichzelf moet bedruipen.

De gemeente Neder-Betuwe heeft in 2008 voor de laatste maal een afkoopsom betaald (€ 158.000) aan recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal en levert vanaf 2009 geen financiële bijdrage meer.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	6.853	6.853
Totaal	6.853	6.853

Exploitatieresultaat 2012: € 0

Ontwikkelingen

In de jaarrekening van het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal zijn uitsluitend nog de waarde van de deelnemingen in de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied en Avezaath B.V. verantwoord. Alle operationele activiteiten met financiële consequenties worden door de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied uitgevoerd zodat er in de administratie van het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal geen mutaties meer plaatsvinden.

Aanvullende informatie m.b.t. de laatste ontwikkelingen van Uit@waarde

De bezoekersaantallen over 2012 waren aanzienlijk gestegen vanwege het mooie weer vorig jaar in augustus, met een positief financieel resultaat als uitkomst. De erfpacht met Holland Evenementen Groep (HEG) is inmiddels geëffectueerd en lijkt succesvol te lopen.

12. GGD

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : 1 wethouder

Dagelijks bestuur : Geen

Vestigingsplaats

Nijmegen

Doelstelling

Wie gezond is, leeft meestal prettiger en doet makkelijker mee in de samenleving. En goed kunnen meedoen op het gebied van werk, opleiding, sport of op ander terrein bevordert de gezondheid. Om daar verder op te bouwen moet de basis stevig zijn. Dat wil zeggen: handhaven van een gezonde leefomgeving, voorkomen van ziekten en zorgen dat die zo snel mogelijk worden opgespoord en bestreden. Maar ook samenwerken met anderen buiten het gezondheidsdomein. Zoals met bedrijven en met organisaties actief op het terrein van werk, opleiding en sport. Daarmee is de doelstelling van GGD Gelderland Zuid het bewaken en bevorderen van de gezondheid van de bewoners in het werkgebied.

Financieel belang

Begroting, 2e helft 2013

De per 1 juli 2013 gefuseerde GGD Gelderland Zuid heeft voor de 2^e helft van 2013 een samengevoegde begroting opgesteld. Omdat de fusie halverwege het jaar plaatsvindt, zullen er over de eerste helft van 2013 (half)jaarrekeningen worden opgesteld voor GGD Rivierenland en GGD Regio Nijmegen.

Over de begroting kan het volgende worden gemeld:

- Het principe van budgettaire neutraliteit is uitgangspunt.
- Er is 1 programmabegroting opgesteld.
- In het samengestelde productenoverzicht voor GGD Gelderland-Zuid zijn de meeste producten voor gemeenten onveranderd. Alleen de producten van de afdeling Algemene Gezondheidszorg (AGZ) zijn samengevoegd; deze afdeling wordt vanaf de fusie al volledig geïntegreerd en moet dus met producten werken voor heel Gelderland-Zuid.
- Er wordt een algemene reserve aangehouden van €2,50 per inwoner. Dat ligt ruim onder het niveau van 10% van de GGD-omzet, maar wordt voor de algemene reserve voldoende en haalbaar geacht.
- De totale additionele kosten in verband met de fusie bedragen € 513.000 . Exclusief frictiekosten in verband met de ontvlechting GGD Rivierenland uit de Regio Rivierenland, ad maximaal € 365.000. Deze kosten worden over beide regio's verdeeld naar rato van het inwoneraantal begroting 2013. Dit betekent een verdeling van 60 % Nijmegen en 40 % Regio Rivierenland over een totaalbedrag van € 878.000 . Voor Regio Rivierenland is dit dan een bedrag van € 351.200
- De vergoeding van de gefuseerde GGD voor de frictiekosten is gebaseerd op 2,5 jaar. Echter er bestaat een risico dat de vergoeding van 2,5 jaar niet voldoende is en daarmee de overhead niet voldoende is weggewerkt. Dit risico is reëel omdat de frictiekosten grotendeels zijn gevormd door personeelskosten. Facilitaire kosten (bijv. ICT) zijn niet of weinig meegenomen. Voorkomen moeten worden dat de gemeentelijke bijdrage naar boven wordt bijgesteld, om de mogelijk onvoldoende weggewerkte overhead, te dekken. In 2013 wordt een notitie opgesteld om de frictiekosten structureel op te lossen.
- De totale jaarlijkse gemeentelijke bijdrage voor Neder-Betuwe is naar verwachting € 578.828

Financiële gegevens verbonden partij

Nog te bepalen bij het vaststellen van de openingsbalans.

Ontwikkelingen

Door de wijziging van de Wet Publieke Gezondheid moet de GGD regio gelijk zijn aan de Veiligheidsregio. Dit betekent dat de GGD regio Nijmegen en de GGD regio Rivierenland fuseren tot één GGD Gelderland Zuid. De fusie van beide GGD-en is per 1 juli 2013 een feit. Per 1 juli 2013 nemen de 9 gemeenten in Rivierenland geen GGD-taken meer af van Regio Rivierenland. De GR van Regio Rivierenland wordt hiervoor gewijzigd. Ten behoeve van de ontvlechting van de GGD uit Regio Rivierenland is een geconsolideerde balans opgesteld en is door het bestuur besloten dat GGD Gelderland-Zuid frictiekosten betaalt aan Regio Rivierenland. Het pand van GGD Rivierenland blijft eigendom van Regio Rivierenland en zal grotendeels verhuurd worden aan GGD Gelderland-Zuid. Neder-Betuwe heeft op basis van haar inwonertal het recht op 2 Stemmen op een totaal van 37 Stemmen.

PARAGRAAF 6: GRONDBELEID

Inleiding

In paragraaf 6 "Grondbeleid" wordt aangegeven hoe de gemeente het grondbeleid inzet om haar bestuurlijke doelen te bereiken. Conform artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en gemeenten (BBV) en de toelichting daarop stelt de volgende onderdelen verplicht.

- ✚ Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen en toepassing;
- ✚ Een actuele prognose van de verwachte resultaten van de totale grondexploitatie;
- ✚ Een onderbouwing van de geraamde winstnemingen;
- ✚ De beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen en toepassing

Het gemeentelijke grondbeleid is één van de belangrijkste instrumenten om ruimtelijke beleidsopgaven en ambities in de praktijk te realiseren. De raad heeft in zijn vergadering van 30 juni 2011 de Nota Grondbeleid gemeente Neder-Betuwe vastgesteld.

Bij de realisatie van de gewenste uitvoering van het grondbeleid, dat zich vertaalt in een juiste invulling van de diverse functies ten aanzien van het grondgebruik, gelden de volgende algemene uitgangspunten:

- het bereiken van gestelde visie/doelen in het ruimtelijk ordeningsbeleid en overige beleidsterreinen,
- met de gewenste ruimtelijke kwaliteit
- op de gewenste tijd en plaats
- op een efficiënte wijze
- met een verantwoorde financieel-economisch resultaat.

Het grondbeleid dient hiermee als middel om bepaalde doelstellingen te bereiken in het ruimtelijke ontwikkelingsproces waarbij het grondbeleid een afgeleide is van het totaal ruimtelijk beleid. Dit geldt ook ten aanzien van de werkvelden Volkshuisvesting, Economische ontwikkelingen en Openbare ruimte (infrastructuur, recreatie en natuur).

De nota Grondbeleid van de gemeente Neder-Betuwe is op facilitair grondbeleid gericht. Indien alle kosten verhaald kunnen worden, is facilitair grondbeleid het uitgangspunt. Vanaf de nieuwe Nota Grondbeleid is deze laatste vorm van grondbeleid leidend. Hiermee geeft de gemeente aan geen actief grondbeleid te willen voeren waarbij zij niet actief gronden aan de markt onttrekt voor toekomstige ontwikkelingen onder de regie van de gemeente. Deze stelling is van toepassing op woningbouw, bedrijventerreinen en kantoorlocaties.

Actief grondbeleid wordt toegepast indien de gemeente Neder-Betuwe volledig eigenaar is van de grond. De gemeente kan besluiten de ontwikkelingen van een locatie ter hand te nemen indien uit financieel plan economisch onderzoek blijkt dat de risico's binnen de bestuurlijk vastgestelde bandbreedte blijft. Hierover zijn in de Nota Grondbeleid van 2011 nadere richtlijnen aangegeven.

Onderverdeling complexen

De als afzonderlijke in administratieve eenheden ondergebrachte complexen zijn als volgt onderverdeeld:

- ✚ In exploitatie genomen gronden (IEGG):
Hieronder vallen grondcomplexen waarvoor de ruimtelijke ontwikkeling in planvorming en programma is vastgelegd. Deze complexen, met een actieve grondexploitatiebegroting (GREX), vallen onder actief grondbeleid omdat de gemeente de regie in de ontwikkeling heeft en tevens ook de verantwoording draagt voor de ruimtelijke en financiële ontwikkeling en afwikkeling. Deze complexen noemt men "Onderhanden Werken".
- ✚ Projecten waarvoor een exploitatieovereenkomst is afgesloten (Expl.OVK.):
Van deze complexen is de gemeente geen grondeigenaar. Het ontwikkelinitiatief ligt bij private partijen. De gemeente faciliteert conform het facilitair grondbeleid de initiatiefnemers vanuit haar publiekrechtelijke rol. Met initiatiefnemers sluit de gemeente een exploitatieovereenkomst waarin voorwaarden zijn vastgelegd en waarin tevens het gemeentelijk kostenverhaal is geregeld zoals de Wet ruimtelijke ontwikkeling (Wro) dit toestaat.
- ✚ Niet in exploitatie genomen gronden(NIEGG):
In het verleden heeft de gemeente Neder-Betuwe gronden aangekocht ten behoeve van toekomstig te verwachten ruimtelijke ontwikkelingen. Met noemt deze gronden daarom strategische gronden of strategische complexen waarvoor de planvorming opgestart dan wel zich in een onderzoeksfase bevindt. Voorgestane ruimtelijke ontwikkelingen zijn nog niet ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgesteld en dus ook niet vastgesteld.

Rapportage financiële positie

De ingezette trend in 2011 met betrekking tot het monitoren en in control krijgen en houden van de grondexploitatiebegrotingen is in 2012 doorgezet. Thans bestaat door vereende inzet van betrokken disciplines meer grip op de financiën met betrekking tot de gekozen uitgangspunten van de grondexploitatiebegrotingen. Gezien het grote belang van een actueel inzicht in de financiële status van complexen met een grondexploitatiebegroting en de uitvoering en voortgang van deze complexen rapporteren wij in 2013 op drie verschillende momenten, te weten presentatie in de:

- *jaarstukken over 2012 en de NCW- resultaten van de GREX-actualisatie per 1-1-2013.*
- *1^e Bestuursrapportage 2013 van de resultaten van GREX-actualisatie waarin verwerkt de mutaties tot aan de 1^e Bestuursrapportage 2013 indien zich grote afwijkingen voordoen.*
- *2^e Bestuursrapportage 2013 van de resultaten van GREX-actualisatie per 30-6-2013 indien zich grote afwijkingen voordoen.*

In deze paragraaf wordt u op hoofdlijnen geïnformeerd over de voortgang en realisatie van de binnen onze gemeente aanwezige grondcomplexen. Voor uitgebreide informatie over onze grondexploitatie verwijzen wij u naar het jaarverslag grondexploitatie per 1-1-2013 dat vertrouwelijk ter inzake heeft gelegen bij de jaarrekening 2012.

Voortbordurend op de jaarrekening 2012, de 1^e en 2^e Bestuursrapportage 2013 wordt in deze rapportage ten behoeve van de begroting 2014 tot en met 2017 nader ingegaan op de complexen voor de periode vanaf 2014.

Bij de actualisatie van de grondexploitatiebegroting van de diverse complexen per 1-1-2014 worden de daadwerkelijk geboekte investeringen en opbrengsten in beeld gebracht waarna u hierover via de P&C-cyclus (jaarstukken 2013) nader wordt geïnformeerd.

Aangezien de projecten Medel en Casterhoven als deelneming onderdeel zijn van "Verbonden partijen" zijn deze beide projecten niet in de beschouwing meegenomen maar wordt u wel geïnformeerd over de laatste financiële stand van zaken. Voor deze projecten geldt een aparte verantwoordingstructuur. In deze rapportage beperken wij ons tot een korte toelichting op de betreffende projecten.

Verbonden partijen

Aangezien de projecten Medel en Casterhoven als deelneming onderdeel zijn van "Verbonden partijen" zijn deze beide projecten niet in de boekwaarde van de grondexploitatiebegrotingen (IEGG, Expl.OVK. en NIEGG) meegenomen. In het bij deze rapportage financieel gevoegde overzicht worden beide projecten als aparte eenheid ter informatie benoemd.

Voor meer informatie over Medel en Casterhoven verwijzen wij u naar de Paragraaf 5 "Verbonden partijen". In het jaarverslag Grondexploitaties 2012 hebben wij wel een korte toelichting gegeven op de betreffende projecten.

Actualisatie complexen

De grondexploitatiebegrotingen van de IEGG-, Expl.OVK.- en de NIEGG-complexen zijn per 30-6-2013 geactualiseerd. Indien substantiële afwijkingen ten opzichte van de grondexploitatie en 1^e Bestuursrapportage 2013 zich hebben voor gedaan wordt hiervan melding gemaakt in de 2^e Bestuursrapportage 2013. De daadwerkelijk gerealiseerde investeringen en opbrengsten over geheel 2013 worden nader toegelicht bij de actualisatie van deze complexen per 1-1-2014 (jaarstukken 2013).

Nota Bovenwijkse voorzieningen.

Begrote afdrachten aan de reserve bovenwijkse voorzieningen vanuit de IEGG (actieve gemeentelijke grondexploitatiebegrotingen) hebben in 2013 niet plaatsgevonden. In de tweede helft van 2013 wordt een actualisatie van de Nota Bovenwijkse Voorzieningen verwacht.

IEGG.

Ten behoeve van de GREX-actualisatie IEGG-complexen zijn de gerealiseerde investeringen en opbrengsten vergeleken met de jaarschijf 2013. Uit deze vergelijking blijkt dat de investeringen over het 1^e half jaar 2013 vrijwel voor alle IEGG-complexen binnen de jaarschijf 2013 bevinden. De te realiseren opbrengsten zijn in deze beschouwde periode grotendeels nog niet gerealiseerd. Een nadere analyse hiervan vindt ultimo 2013 plaats ten behoeve van de eerstvolgende actualisatie van de grondexploitatiebegroting per 1-1-2014. Dit geldt ook voor de civieltechnische eenheidsprijzen.

Expl.OVK.

Ten behoeve van kostenverhaal van door de gemeente te verwachten gemeentelijke apparaatskosten en overige te verwachten kosten worden afspraken en voorwaarden vastgelegd in een exploitatieovereenkomst. Deze kosten worden via deze overeenkomst verrekend met de initiatiefnemer conform de gestelde uitgangspunten in de Wro en de toelichting daarvan in het Bro. Uitgangspunt bij Expl.OVK. geldt, dat de gemeente geen kosten voor haar rekening krijgt die ten laste van het gemeentelijk resultaat komen. Dit is anders met de kosten die ná het sluiten van een exploitatieovereenkomst worden verwacht of zijn gerealiseerd welke niet zijn opgenomen in de berekende exploitatiebijdrage van de exploitatieovereenkomst. Deze kosten komen wel voor rekening van de gemeente Neder-Betuwe conform wettelijke regeling en gaan wel ten laste van het gemeentelijk resultaat. Dit geldt dus voor kosten die worden gemaakt door de gemeente ná dat de overeenkomst zijn officiële juridische status door ondertekening van beide partijen heeft gekregen. Dit moet dus worden voorkomen. Bij de gemeente Neder-Betuwe zijn de Expl.OVK. projecten over het algemeen verliesgevend. Dit heeft met name te maken met de in het verleden gemaakte inschatting van kosten en risico's op een te vroegtijdig moment in het ontwikkelingsproces en het moment waarop de exploitatieovereenkomst wordt gesloten. Achteraf wordt geconstateerd dat, vooral door vertragende ontwikkelingen van particuliere initiatieven en de extra energie die door de gemeente in het plan is gestoken om de ontwikkeling toch mogelijk te maken, de resultaten achterblijven bij de eerdere verwachtingen. Door deze vertraging ontstaan extra rentekosten (kapitaallasten) over gerealiseerde investeringen waardoor het resultaat van Expl.OVK. nadelig wordt beïnvloed. Deze extra investering komt voor rekening en risico van de gemeente. Een nadere analyse hiervan vindt ultimo 2013 plaats ten behoeve van de eerstvolgende actualisatie van de grondexploitatiebegroting per 1-1-2014.

NIEGG

Deze complexen, ook wel strategische vastgoed (gronden en panden) genoemd, geven de juiste stand van de gerealiseerde boekwaarde aan welke vertaald is in een prijs per m² bruto terrein. Jaarlijks vindt bijschrijving van de rente over de boekwaarde plaats waardoor deze waarde jaarlijks toeneemt. In de loop van 2013 wordt nader onderzocht hoe met deze gronden om te gaan. Immers de negatieve boekwaarde en dus ook de vierkante meterprijs neemt jaarlijks toe terwijl een bestemming en onherroepelijk bestemmingsplan voor deze gronden ontbreken.

De beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's

Bijdrage verliezen grondexploitatie

Ten aanzien van de projecten met een verliesgevend resultaat wordt, conform richtlijnen van de BBV, een voorziening ter grootte van het verwachte verlies op contante waarde gestort in de "Voorziening verliezen grondexploitaties" waarmee het te verwachten verlies is gedekt. Op basis van de tussentijdse actualisatie per ultimo juni 2013 bedraagt het totaal aan verwachte verliezen € 2.309.802. Bij de actualisatie per 1-1-2013 bedroeg het totaal aan verwachte verliezen € 1.902.484 (incl. €1 miljoen te verwachten verlies Herenland-West). Per saldo laat de Voorziening verliezen grondexploitatie een toename zien ter grootte van € 407.316 ten opzichte van de GREX-actualisatie per 1-1-2013. De toename van de verliesvoorziening wordt grotendeels veroorzaakt door het tekort op project Boveneindsestraat als gevolg van gevoerde onderhandelingen.

Risico's

De totale inschatting van de risico's, die de gemeente Neder-Betuwe loopt, binnen de IEGG-, Expl.OVK. en NIEGG-complexen bedraagt per ultimo juni 2013 € 1.688.000 (excl. deelnemingen). Bij de tussentijdse actualisatie per ultimo 1-1-2013 ten behoeve van de 1e Bestuursrapportage 2013 bedroeg het totaal aan ingeschatte risico's € 2.317.000 (excl. deelnemingen). Dit betekent een daling van de risico's van € 629.000.

Onderstaand is een tabel weergegeven waar het totaal bedrag van de risico's is weer gegeven.

Naam grondexploitatie	Soort Grondexploitatie	Project Specifiek risico	Bedrag waarover risico wordt gelopen in €	Voordoelensrisico	Bedrag Risico in €	Totaal risico's in €
Herenland	IEGG	X	995.000	80%	796.000	796.000
						796.000
Boveneindsestraat Broedershof	Expl.OVK. Expl.OVK.	X X	1.200.000 86.812	0% 25%	0 21.703	0
						20.000
						20.000
Herenland West Fructus Bonegraaf Oost Oranjehof	NIEGG NIEGG NIEGG NIEGG	X X X X	443.000 251.000 364.000 210.228	80% 32% 74% 80%	354.600 79.820 269.000 168.000	355.000
						80.000
						269.000
						168.000
						872.000
Totaal risico's per 30-6-2013 op prijspeil 1-1-2013						1.688.000

Reserve Grondexploitatie.

In het jaarverslag Grondexploitatie 2012 zijn de project-specifieke risico's per project toegelicht. Bovenstaand overzicht is een correctie ten opzichte van het overzicht dat in de jaarrekening 2012 is opgenomen. De dekking van risico's ad € 1.688.000 binnen de diverse grondcomplexen wordt gevonden in de Reserve Grondexploitatie. Het totaal van deze reserve bedraagt per ultimo juni 2013 € 3.478.000. Per ultimo 2013 wordt opnieuw een analyse van de project specifieke risico's gemaakt. Zoals op vorige bladzijde is aangegeven bedragen de te verwachten verliezen totaal € 2.309.802. Hier staat tegenover een verwacht voordelig resultaat op winstgevendende projecten ter grootte van € 1.165.998. Uit voorstaande blijkt dat het saldo van de Reserve Grondexploitatie ad € 2.681.000 bijna voldoende is om de project specifieke risico's (€ 1.688.000) en algemene risico's grondexploitaties (€ 1.124.000) af te dekken. Voor een nadere toelichting en het compleet beeld van alle risico's en de benodigde dekking verwijzen wij naar paragraaf 2 "Weerstandsvormogen en risicomangement".

Aanvullende kredieten

Basis voor de berekening van het benodigde krediet is het totale investeringsniveau (kostenkant) van de GREX. Hierop is in mindering gebracht de beschikbaar gestelde kredieten tot en met 2013. Beschikbaar is totaal ad € 5.565.648 gesteld. Bij het bepalen van het benodigde krediet is de kapitaalsrente buiten beschouwing gelaten. In de volgende tabel is een en ander opgenomen onder "Investeringskrediet". Bij de actualisatie per 1-1-2014 wordt opnieuw het totaal benodigde krediet berekend. Door de kredieten binnen de complexen te verwerken ontstaat transparantie en wordt voldaan aan de rechtmatigheidseisen.

Totaal overzicht.

Op de volgende pagina treft u het totaal overzicht aan van de grondexploitatiebegrotingen. Hierbij is een onderscheid gemaakt in IEGG- en NIEGG-projecten en tevens worden projecten met een exploitatieovereenkomst onder Expl.OVK. apart benoemd.

RESUMÉ TABEL ACTUELE PROGNOSE VAN DE VERWACHTEN RESULTATEN COMPLEXEN.

Op de volgende pagina treft een totaal overzicht aan van de complexen met de belangrijkste financiële gegevens.

Uit dit overzicht blijkt in het kort het volgende:

- De boekwaarde per 31-12-2012 bedraagt € 11.235.995.

- Het verlies op contante waarde per 1-1-2013 bedraagt € 1.902.486. Per 30-6-2013 bedraagt het gecalculerde verlies € 2309802 op de grondexploitatiecomplexen. Dit betekent een verhoging van het verlies ter grootte van € 407.316. De eerder genoemde minder opbrengsten als gevolg van de onderhandelingen met betrekking tot de Boveneindsestraat zijn grotendeels debet aan de verhoging van het verlies op de complexen. Ook op de Verzamelgrex (zie hierna onder IEGG in de toelichting op de IEGG-complexen) ontstaat een klein verschil als gevolg van nagekomen kosten voor de Walenhoekseweg. Dit project is als administratieve eenheid per 31-12-2012 reeds afgesloten.

- De risico's zijn ten opzichte van 1-1-2013 afgenomen met € 629.000. Dit komt vooral door een afname van de risico's op de complexen:
 - IEGG - Herenland-West (risico verlaging van 100% naar 80% met als gevolg afname € 199.000),
 - Expl.OVK. - Boveneindsestraat (€ 300.000 waarbij rekening is gehouden met het behaalde onderhandelingsresultaat),
 - NIEGG - Herenland (risico verlaging van 100% naar 80% met als gevolg afname € 88.000),
 - NIEGG- Oranjarahof (risico verlaging van 100% naar 80% met als gevolg afname € 42.000).

- Tot en met 30-6-2013 is € 5.565.646 op basis van het huidige investeringsniveau krediet verstrekt.

- Tot slot zijn voor de NIEGG-complexen de gemiddelde kostprijs per m² per complex in beeld gebracht. De gemiddelde kostprijs is per m² gestegen grotendeels als gevolg van bijschrijving kapitaalslasten op de NIEGG-complexen fractioneel achter de komma gestegen.

In de toelichting op de diverse complexen, welke zijn weergegeven ná het financieel overzicht, wordt kort ingegaan op de bijzonderheden per project.

In de volgende tabel wordt een actuele prognose van de verwachte resultaten van de diverse grondcomplexen (winst, verlies, risico's en investeringskredieten) weergegeven:

Projecten	Boekwaarden					Verwachte resultaten op contante waarden						Opgenomen risico's			Investeringskrediet		Afsluiting	Oppervl.	Boekw.	
	Gerealiseerd	Nog te realiseren		Totaal		Bestuursrapportage I		Begroting 2014		Verschil		1e best. rapp.	2e best. rapp.	Verschil	Beschikbaar gesteld	Aanvullend Kredit nodig				
	Projectnaam	Boekwaarde	Lasten per	Baten per	Nomin. per	Eindwaarde	1-1-2013	1-1-2013	1-1-2013	1-1-2013	winst									verlies
	31-12-2012	1-1-2013	1-1-2013	1-1-2013	1-1-2013	looptijd	winst	verlies	winst	verlies	winst	verlies					bruto	bruto		
Overzicht van "In exploitatie genomen gronden (IEGG)"																				
Herenland	4.099.107	-431.531	-5.257.823	-727.185	-456.713		-366.490	0	-366.490	0	0	0	995.000	796.000	-199.000	0	0	2016		
De Bonegraaf	-42.561	-19.950	0	-22.610	-23.420		-22.412	0	-22.412	0	0	0	0	0	0	0	0	2013		
De Leede	405.221	-150.536	-213.000	342.757	377.385		0	345.588	0	345.588	0	0	0	0	0	0	0	2013		
Tolstraat	-261.562	-234.604	-477.050	-504.007	-596.648		-478.781	0	-478.781	0	0	0	0	0	0	0	0	2016		
Bonegraaf West	2.951.544	-387.095	-4.076.338	-737.700	-377.806		-290.115	0	-290.115	0	0	0	0	0	0	0	0	2017		
Verzamelgriex	0	-19.323	-11.218	-8.105	-8.482		0	0	0	7.940	0	7.940	0	0	0	0	0			
Sub-totaal	7.151.750	-1.243.039	-10.035.429	-1.656.850	-1.085.684		-1.157.798	345.588	-1.157.798	353.528	0	7.940	995.000	796.000	-199.000	0	0			
Overzicht van exploitatie met een "Exploitatie overeenkomst (Expl.OVK.)"																				
Nachtegaallaan	-22.876	-28.120	0	6.518	4.492		0	3.765	0	3.765	0	0	0	0	0	191.803	0	2015		
Wegwijzer	66.759	-96.978	-419.120	-255.383	-277.178		-232.430	0	-232.430	0	0	0	0	0	0	166.039	0	2015		
Triangel	64.659	-116.796	0	181.454	220.626		0	177.042	0	177.042	0	0	0	0	0	473.000	0	2016		
Boveneindsestraat	183.294	-1.265.360	-927.506	521.148	772.379		0	206.927	0	606.304	0	399.377	300.000	0	-300.000	369.981	0	2015		
Dorpsplein	127.651	-17.308	-102.812	42.148	44.177		0	44.177	0	44.177	0	0	0	0	0	770.079	0	2013		
WC Ochten	526.885	-800.000	-1.385.000	-198.022	184.459		-151.031	0	0	0	151.031	0	0	0	0	723.674	0	2015		
Broedershof	82.985	-9.828	-141.000	-48.188	2.425		0	1.903	0	1.903	0	0	20.000	20.000	0	78.032	0	2013		
Ijzerdoorn	86.439	-99.660	-87.765	98.334	116.467		0	97.665	0	97.665	0	0	0	0	0	231.000	0	2017		
WoZoCo	-58.752	-40.968	0	-17.784	-22.832		-19.146	0	-19.146	0	0	0	0	0	0	185.567	0	2017		
Veilingterr.Kesteren	23.796	-1.650	0	25.446	30.321		0	25.419	0	25.419	0	0	0	0	0	384.800	0	2015		
Waalfront	14.604	0	0	14.602	15.947		0	0	0	0	0	0	0	0	0	30.416	0	2013		
Aldi Opheusden	0	-60.000	-95.000	-35.000	-46.929		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2015		
Aldi Ochten	0	-60.000	-60.000	0	804		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2015		
Lingedael	21.023	-25.515	-55.000	-8.462	-9.779		-8.200	0	-8.200	0	0	0	0	0	0	44.595	0	2015		
Sub-totaal	1.116.467	-2.622.183	-3.273.203	326.812	1.035.380		-410.807	556.898	-8.200	956.274	151.030	399.376	320.000	20.000	-300.000	3.648.986	0			
Overzicht van "Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)"																				
Herenland West	1.716.138	0	0	1.716.139	1.874.066		0	1.000.000	0	1.000.000	0	0	443.000	355.000	-88.000	397.911	0		36.505	24
Fructus	625.964	-24.156	-9.308	640.813	833.641		0	0	0	0	0	0	80.000	80.000	0	796.540	0		33.580	25
WC Ochten	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Acaciastraat	25.652	-7.029	0	32.681	35.596		0	0	0	0	0	0	0	0	0	29.165	0		8.612	4
Bonegraaf Oost	389.143	-18.500	0	407.643	444.913		0	0	0	0	0	0	269.000	269.000	0	446.540	0		19.130	23
Oranjehof	210.882	0	0	210.882	225.275		0	0	0	0	0	0	210.000	168.000	-42.000	246.504	0		4.420	52
Sub-totaal	2.967.779	-49.685	-9.308	3.008.157	3.413.491		0	1.000.000	0	1.000.000	0	0	1.002.000	872.000	-130.000	1.916.660	0			
Totaal generaal	11.235.995	-3.914.908	-13.317.940	1.678.119	3.363.186		-1.568.605	1.902.486	-1.165.998	2.309.802	151.030	407.316	2.317.000	1.688.000	-629.000	5.565.646	0			
Overzicht van "Deelnemingen" (Verbonden partijen)																				
Medel	5.917.084	0	-5.917.084	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Casterhoven	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Sub-totaal	5.917.084	0	-5.917.084	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Totaal generaal	5.917.084	0	-5.917.084	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			

PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hanteert de volgende definitie van 'bedrijfsvoering': "Bedrijfsvoering betreft de bedrijfsprocessen binnen een gemeente om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren alsmede de sturing en beheersing daarvan." Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een gezonde cultuur binnen de organisatie cruciaal om onze doelstellingen te bereiken.

Onze organisatie beleeft door de dynamiek in het openbaar bestuur hectische tijden en het ziet er naar uit dat deze hectiek permanent zal zijn. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Vanwege de veranderingen die de organisatie mede om met de dynamiek in het openbaar bestuur om te kunnen gaan de komende jaren zal doormaken, besteden we in deze begroting meer aandacht dan gebruikelijk aan onze bedrijfsvoering.

Het college is primair verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak.

Kwaliteitsverbetering ambtelijke organisatie

Op 3 november 2011 heeft de raad het rekenkamerrapport 'Onderzoek naar de ontwikkelingen van de gemeentelijke organisatie' besproken. Het college heeft de aanbevelingen van de rekenkamercommissie ter harte genomen. Dit is uitgewerkt in het bij u bekende 'Plan van Aanpak'. Als uitvloeisel hiervan heeft de raad op 21 maart 2013 budget beschikbaar gesteld voor een reorganisatie van de ambtelijke organisatie. Deze moet eind 2013 zijn afgerond. Vanaf dan zal onze organisatie drie afdelingen kennen: afdeling Fysieke pijler, afdeling Sociale pijler en afdeling Bedrijfsvoering.

In het rekenkamerrapport uit 2011 over de kwaliteit van de ambtelijke organisatie en het daarop voortbouwende Plan van Aanpak, bleek dat het management nu niet in positie is om de organisatie adequaat aan te sturen. De reorganisatie moet het management in positie brengen om (a) de vele belangrijke strategische dossiers in samenhang op te pakken en (b) de medewerkers te begeleiden bij hun ontwikkeling. In 2014 zullen de eerste resultaten hiervan zichtbaar moeten worden. Ook zullen wij in 2014 moeten investeren in frictiekosten en in opleidingen om het kennisniveau en de competenties van de medewerkers waar nodig op peil te brengen en mee te laten groeien met ontwikkelingen in de samenleving. Ten aanzien van de wijze waarop we over dit onderwerp communiceren, verwijzen wij u naar onze brief van 11 april 2013.

In 2012 is, ook als uitvloeisel van het Plan van Aanpak, gestart met een cultuurtraject. Dit moet tot een gezondere (bestuurs- en) organisatiecultuur leiden; een cultuur waarin lef, professionaliteit, samenwerken, resultaat, klantgerichtheid en plezier kernbegrippen zijn. In 2013 plukken we hier de eerste vruchten van en in 2014 gaan we hier mee door. Dit vanuit het besef dat een gezonde organisatiecultuur de kwaliteit van onze dienstverlening positief beïnvloedt.

Samenwerking met buurgemeenten

Onze bedrijfsvoering is momenteel te kwetsbaar, kent te veel zwakke plekken en is daardoor duur. Ook onze buurgemeenten Buren en West Maas en Waal kampen met deze problemen. Om dit aan te pakken en een robuuste bedrijfsvoering op te bouwen, is samenwerking noodzakelijk. Daarom hebben de colleges van Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal (hierna: BNW) een intentieovereenkomst getekend om het uitvoeren van bedrijfsvoeringstaken samen te gaan organiseren. Door de samenwerking op te zoeken willen we de drie K's verbeteren: meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid tegen zo min mogelijk kosten.

Onze gezamenlijke missie is dat omstreeks 1 maart 2014, of zoveel eerder als mogelijk is, de BNW-gemeenten samen de bedrijfsvoering organiseren. Het gaat hier om de zogeheten 'PIJOFACH-taken': Personeel, Informatie (inclusief DIV en processen), Juridische zaken, Organisatie, Financiën, Automatisering (ICT), Communicatie (inclusief voorlichting) en Huisvesting (inclusief facilitaire zaken).

Het doel van deze samenwerking is de borging van kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het realiseren van efficiency en effectiviteit van de bedrijfsvoering. Met de samenwerking worden de volgende effecten beoogd:

- minder kosten;
- verminderen van kwetsbaarheid;
- borgen van kwaliteit;
- mogelijkheid tot specialisatie op taken;
- toekomstbestendigheid;
- meer uitdaging en ontwikkelingsmogelijkheden voor de betreffende medewerkers.

Opgemerkt moet worden dat het voeren van een gezamenlijke bedrijfsvoering met de andere BNW-gemeenten niet betekent dat we onze beleidsontwikkeling en dienstverlening ook in BNW-verband gaan uitvoeren. Uw raad heeft immers aangegeven deze taken in eigen beheer te willen blijven uitvoeren, en daar waar het beleidsontwikkeling betreft de reeds bestaande samenwerking binnen Regio Rivierenland voort te willen blijven zetten.

Uitgangspunt is dat we vanaf omstreeks 1 maart 2014 (maar als het mogelijk is eerder) op tijdelijke basis met drie gemeenten onze bedrijfsvoering gaan organiseren. Na één jaar evalueren we de samenwerking en maken we keuzen voor het vervolg. Daarbij sluiten we doorgroeien naar een gemeenschappelijke regeling niet uit, waarbij we wel de kanttekening maken dat een eventuele gemeenschappelijke regeling zodanig moet worden ingericht dat ontbinding en uittreding goed mogelijk is. Vanuit de BNW-samenwerking kunnen overigens ook diensten aan andere overheden worden aangeboden. Een serieuze optie daarbij is het aanbieden van ICT-diensten aan de gemeente Lingewaai. Inmiddels bieden we al in BNW-verband de ICT-diensten aan aan de ODR.

Hoewel we de concrete manier waarop we in BNW-verband de bedrijfsvoering gaan organiseren momenteel nader uitwerken en derhalve onder voorbehoud is, is het met de kennis van nu onze bedoeling dat de tijdelijke samenwerking als volgt wordt georganiseerd. We starten omstreeks 1 maart 2014 (of zoveel eerder als mogelijk is) met drie clusters van samenhangende werkzaamheden waarin alle bovengenoemde PIJOFACH-taken zijn ondergebracht. Elk cluster wordt vanuit één gemeente georganiseerd; de medewerkers van de andere twee gemeenten worden op detacheringsbasis bij de organiserende gemeente ondergebracht. De clusters huisvesten we als basis elk in één van de drie gemeentehuizen van waaruit de dienstverlening aan de drie gemeenten wordt aangeboden. Indien noodzakelijk wordt de dienstverlening op locatie aangeboden. Dit is bijvoorbeeld voor personeelsconsulenten en facilitaire medewerkers het geval. Per cluster herverdelen we de taken zodat we efficiencywinst boeken op de uitvoering van die taken.

Vanzelfsprekend worden de Ondernemingsraden en het Georganiseerd Overleg adequaat bij het proces betrokken. Het samenwerken op bedrijfsvoeringstaken zal niet tot gedwongen ontslagen leiden. Alle medewerkers die PIJOFACH-taken uitvoeren zullen in de BNW-samenwerking actief worden. Onze nieuwe (na reorganisatie) afdeling Bedrijfsvoering zal dus in zijn geheel in de BNW-samenwerking worden ingebracht. Ook onze financieel consulenten en P&O-medewerkers, die na de reorganisatie onderdeel uit gaan maken van de Concernstaf, gaan in BNW-verband samenwerken.

Inbesteding beheer openbare ruimte bij de AVRI

Uit een in 2013 gehouden onderzoek blijkt dat de AVRI (ten opzichte van onze eigen organisatie) beter in staat is om de kwetsbaarheid van de organisatie te minimaliseren, beter voorbereid is om de kwaliteit van het onderhoud te borgen en aanzienlijkere besparingen en extra inkomsten weet te onderbouwen en lijkt te kunnen realiseren. Daarom gaan we per 1 april 2014 de taken op het gebied van integraal beheer van en onderhoud aan de openbare ruimte inbesteden bij de AVRI. Samen met de AVRI en onder begeleiding van een externe deskundige gaan we zorgen voor een helder takenpakket van inbesteding, een adequate dienstverleningsovereenkomst en een goede overgang van medewerkers en materieel.

We gaan ervan uit dat de in 2014 benodigde overgangskosten € 15.360 bedragen, waarvoor in de kadernota 2014-2017 reeds dekking is gevonden. Ten aanzien van de risico's hebben we in de risicoparagraaf een risicoreservering van € 100.000 opgenomen, omdat er in zekere zin sprake is van een openeindregeling.

Overige ontwikkelingen voor onze bedrijfsvoering

Als andere externe ontwikkelingen gelden onder meer de gevolgen van mogelijke veranderingen in de samenwerking in Regio Rivierenland en de komst van nieuwe taken vanuit het Rijk. Dit zal ervoor zorgen dat onze organisatie er over enkele jaren anders uitziet dan nu.

De organisatie zal zoals hierboven besproken de komende jaren door grote veranderingstrajecten (blijven) gaan. College en directie geven zich er rekenschap van dat, zoals de rekenkamer in haar rapport van september 2011 aanbeveelt, dit op een goede en planmatige wijze wordt opgepakt en dat de inzet van mensen en middelen adequaat wordt afgestemd. Regelmatige monitoring vindt plaats en zal blijven plaatsvinden.

Bezuinigingen op de ambtelijke organisatie

Ten aanzien van bezuinigingen op formatie geldt dat steeds op lange termijn gekeken wordt welke inzet wel/niet nodig is, zodat daar tijdig op kan worden ingespeeld. Verzilvering moet dan ook bij voorkeur op natuurlijke momenten plaatsvinden. Gedwongen ontslagen van medewerkers zijn immers zo duur dat dit niet haalbaar is. Bovendien leiden bezuinigingen op formatie naast anders uitvoeren ook tot het schrappen van taken. We kijken daarom op strategische wijze welke taken we over enkele jaren minder of niet meer hoeven uit te voeren en welke extra taken daarvoor in de plaats komen en zoeken in ons lange-termijn-personeelsbeleid daar de aansluiting bij. Er ligt een taakstellende bezuiniging van € 700.000 vanaf 2015 waarvan € 500.000 betrekking heeft op reducering van de bedrijfsvoeringslasten, € 50.000 op samenwerking en € 150.000 op efficiency.

	2014	2015	2016	2017
Te reduceren bedrijfsvoeringslasten	- 550.000	- 700.000	- 700.000	- 700.000
Nog te realiseren op efficiency	50.000	95.000	95.000	95.000

Het restantbedrag van de bezuinigingstaakstelling bedraagt in 2014 - € 50.000 en - € 95.000 vanaf 2015. Wij zullen zorgdragen dat de nog te realiseren bezuinigingen op efficiency gerealiseerd zullen zijn bij de jaarrekening 2013.

In deze begroting hebben wij ons op het gebied van bezuinigingen op de ambtelijke organisatie (formatie) een nieuwe taakstelling opgelegd. Het betreft een taakstelling van € 15.000 in 2014 oplopend naar € 430.000 in 2017. Hieronder volgt een specificatie. In vergelijking met 2010 geven we in 2017 ruim € 1,13 miljoen per jaar minder uit aan onze bedrijfsvoering. Nadrukkelijk moet worden opgemerkt dat nieuwe bezuinigingen alleen mogelijk zijn als er gemeentelijke taken worden geschrapt. Zonder het schrappen van taken zijn nieuwe bezuinigingen op de organisatie/formatie niet mogelijk, omdat de organisatie dan niet meer in staat is de wettelijke en door uw raad bepaalde taken op het vereiste niveau uit te voeren. Deze situatie is bij de provincie Gelderland als onze toezichthouder bekend.

Hieronder volgt een specificatie.

Omschrijving:	Begroting	Meerjarenraming		
	2014	2015	2016	2017
Samenwerking BNW	0	-60.000	-120.000	-180.000
Afdelingshoofd Bedrijfsvoering	0	-60.000	-60.000	-60.000
Natuurlijk verloop en afname loonkosten (oplopend naar 30%)	-15.000	-25.000	-70.000	-90.000
Terugbrengen openstelling loketten (0,5 fte)	0	-25.000	-25.000	-25.000
Bezuiniging op formatie binnen de fysieke pijler	0	-75.000	-75.000	-75.000
Totaal Lasten	-15.000	-245.000	-350.000	-430.000

Personeelslasten organisatie

In de basis is de formatie 2014 gelijk aan de formatie in 2013. De formatie in 2014 bedraagt in totaal 122,18 fte. In de begroting 2014 is voor het bestuur een bedrag van € 371.068 opgenomen. Voor de personeelslasten van de organisatie is een bedrag opgenomen van € 7.124.507.

Inhuur derden (vrijval vacaturegelden)

Binnen de personeelslasten van de organisatie is geen sprake van een raming voor inhuur van derden. De beschikbare middelen om inhuur van derden te laten plaatsvinden ontstaan op het moment dat er vacatures binnen de personeelsstaat zijn die niet worden ingevuld, dit wordt ook wel vrijval vacaturegelden genoemd. Indien er geen vacatures zijn (dus geen vrijval vacaturegelden) kan er ook geen inhuur plaatsvinden.

Vervanging personeel bij ziekte

In de begroting 2014 is een bedrag geraamd van € 171.700 om langdurig zieke medewerkers tijdelijk te vervangen. Daarnaast ontvangen we, afhankelijk van het aantal aanvragen voor zwangerschapsverlof binnen de organisatie, vanuit het UWV een tegemoetkoming. Deze middelen zijn bedoeld om de medewerker die met zwangerschapsverlof is voor een bepaalde periode (gedeeltelijk) te vervangen.

gemeente
Neder-Betuwe

***Begroting 2014
en
Meerjarenraming
2015-2017***

BESLUITVORMING

BESLUITVORMING.

De raad van de gemeente Neder-Betuwe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV), de Algemene Wet Bestuursrecht en het Provinciaal Beleidskader Financieel toezicht;

B E S L U I T :

1. De begroting 2014 vast te stellen;
2. In te stemmen met de meerjarenraming 2015-2017.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 31 oktober 2013
de griffier, de voorzitter,

mr. J.C. Bouwman

ir. C.W. Veerhoek

gemeente
Neder-Betuwe

***Begroting 2014
en
Meerjarenraming
2015-2017***

BIJLAGEN

OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Overzicht Incidentele baten en lasten	Progr.	Begroting 2014	Meerjarenraming		
			2015	2016	2017
Bedragen x		€ 1.000			
College van B&W	1	36	36	18	
Uitvoering informatiebeleidsplan	1	386	179	61	
Verkiezingen	1	39			
Opbrengst gemeentehuis Ochten (zie storting reserve)	1	-800			
Gemeentelijk archief gereedmaken voor overdracht RAR	1	35	35		
Aanleg verbindingsweg Dodewaard (zie subsidie Provincie)	3	250			
Subsidie Provincie Gelderland aanleg rondweg Dodewaard	3	-250			
Levering grond verbindingsweg Dodewaard (zie onttrekking reserve)	3	375			
Aanleg extra rijstrook Rijnbrug N323 (zie onttrekking reserve)	3		250		
Bedrijfsverplaatsing	4	110	265		
Subsidie Provincie Gelderland bedrijfsverplaatsing	4	-80	-170		
Verkoop voormalig VLC (zie storting reserve huisvesting Lodenstein College)	5	-1.200			
Onderhoud (kerk)torens (zie subsidie)	6	73			
Subsidie Rijk en Provincie inzake onderhoud torens	6	-73			
WMO AWBZ Pakketmaatregelen	7	60			
1 loket / decentralisaties	7	137			
Subsidie Rijk inzake invoering 1 loket / decentralisaties	7	-122			
Verhoging uitvoeringskosten werk en inkomsten	7	77			
Riolering en waterzuivering (onderhoud IBA's; zie onttrekking voorziening)	8	105			
Onttrekking voorziening riolering (onderhoud IBA's)	8	-105			
Aanvulling voorziening verliesgevende complexen (zie onttrekking reserve)	8	1.500			
Opbrengst grondverkoop Casterhoven (zie storting reserve)	8			-1.000	
Aanpak illegale bewoning	8	25	25		
Grenscorrectie Medel met gemeente Tiel	8	-899			
Algemene reserve (dekking verbindingsweg Dodewaard)	R	-375			
Algemene reserve (dekking aanleg extra rijstrook Rijnbrug N323)	R		-250		
Algemene reserve (aanvulling voorziening verliesgevende complexen)	R	-1.500			
Algemene reserve (storting opbrengst Ochten en Casterhoven)	R	800		1.000	
Algemene reserve (storting opbrengst grenscorrectie Tiel)	R	899			
Algemene reserve grondexploitaties (vrijval Panterijn)	R		-490		
Algemene reserve (bedrijfsverplaatsing)	R	-30	-95		
Reserve huisvesting Lodenstein College (storting verkoop voormalig VLC)	R	1.200			
Totaal aan Incidentele lasten en baten 2014-2017		673	-215	79	

BEREKENING EMU – SALDO

	Centraal Bureau voor de Statistiek Sector Overheidsfinanciën en consumentenprijzen Antw oordnummer 25000, 2490 XA Den Haag	Vragenlijst Berekening EMU-saldo Gemeente Neder-Betuwe (1740)		
Algemene gegevens:		Neder-Betuwe		
Gemeentenaam:		1740		
Gemeentenummer:		2014		
Jaar:				
Naam contactpersoon:				
Telefoon:				
E-mail:				
Bestandsnaam:		EMU140061740.XLS		
		2013	2014	2015
Omschrijving		x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
		Volgens realisatie tot en met sept. 2013, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2014	Volgens meerjarenraming in begroting 2014
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.199	1.456	-423
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.955	2.030	1.886
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	3.460	2.246	2.173
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	3.436	463	963
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	108		
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord			
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	3.029	2.515	2.603
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11	Verkoop van effecten:	☐ ja ☐ nee ☐ ja ☐ nee ☐ ja ☐ nee		
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	☐ ja ☐ nee ☐ ja ☐ nee ☐ ja ☐ nee		
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	____ ____ ____		
Berekend EMU-saldo		-3.141	2.754	70

OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING

A+O fonds	: Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds Gemeenten
AB	: Algemeen Bestuur
ABC	: Agro Business Centrum
AMvB	: Algemene maatregel van bestuur
ANW	: Algemene Nabestaandenwet
AOVR	: Ambtelijk Overleg Volksgezondheid Rivierenland
APV	: Algemene Plaatselijke Verordening
AVRI	: Afvalverwijdering Rivierenland
AWBZ	: Algemene Wet Bijzondere Ziektenkosten
BBV	: Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	: Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BCF	: BTW-compensatiefonds
BDUR	: Besluit doeluitkering rampen en zware ongevallen
Berap	: Bestuursrapportage
BJZ	: Bestuurs Juridische Zaken
BNG	: Bank Nederlandse Gemeenten
Bofv	: Bestuurlijk overleg financiële verhouding
BSR	: Belastingssamenwerking Rivierenland
BUIG	: Wet Bundeling van Uitkeringen aan Gemeente
BTW	: Belasting Toegevoegde Waarde
BvB	: Businessplan Voor de Bedrijfsvoering
CAO	: Collectieve Arbeids Overeenkomst
CAR	: Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
CBS	: Centraal Bureau voor de statistiek
CJG	: Centrum voor Jeugd en Gezin
CMD	: Centrum Maatschappelijke Dienstverlening
CPA	: Centrale Post Ambulancevervoer
DIV	: Documentatie en Informatievoorziening
EKD	: Elektronisch kinddossier
EMU	: Economische en Monetaire Unie
ESF	: Europees Sociaal Fonds
FES	: Fonds Economische Structuurversterking
Fido	: Wet Financiering Decentrale Overheden
FOG	: Financieel Overzicht Gemeenten
FPU	: Flexibel Pensioen en Uittreden
Fvw	: Financiële-verhoudingswet
GBA	: Gemeentelijke Basis Administratie
GF	: Gemeentefonds
GGD	: Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	: Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMK	: Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid
GOA	: Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid
GREX	: Grondexploitatie
GRP	: Gemeentelijk Riolerings Plan
GSB	: Grote stedenbeleid
GSF	: Gelderse Sport Federatie
Halt	: Het alternatief
ICT	: Informatie Communicatie Technologie
IOAW	: Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte werkl. Werknemers
IOAZ	: Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte gew. Zelfstandigen
IPO	: Interprovinciaal Overleg
ISA	: Instituut voor Sport Accommodaties
ISV	: Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
JPN	: Jeugd Preventie Netwerk
KVVW	: Keurmerk Veilig Wonen
LEA	: Lokaal Educatieve Agenda
LOP	: Landschap Ontwikkelings Plan
MADD	: Make A Difference Day
MBZ	: Meldpunt Bijzondere Zorg
MILH	: Monitor Inkomsten Lokale Heffingen
NBW	: Nationaal Bestuursakkoord Water

NIPO	: Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie
NME	: Natuur Milieu & Educatie
NASB	: Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NUP	: Nationaal Uitvoerings Programma
ODR	: OmgevingsDienst Rivierenland
OEM	: Overige Eigen Middelen
OGGZ	: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OHP	: Onderwijs Huisvestings Programma
OKE	: Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OOV	: Openbare orde en veiligheid
OSU	: Onderhoudsrapportage Specifieke Uitkeringen
OWB	: Ontwerpbegroting
OZB	: Onroerende-zaakbelastingen
P&O	: Personeel en Organisatie
PDF	: Portable Document File
PF	: Provinciefonds
Pgb	: Persoonsgebondenbudget
POR	: Periodiek Onderhoudsrapport
PPS	: Publiek Private Samenwerking
PRPG	: Platform Rechtmatigheid provincies en Gemeenten
PvA	: Plan van Aanpak
RAAK	: Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling
RAR	: Regionaal Archief Rivierenland
RAV	: Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid
RBGZ	: Regionale Brandweer Gelderland-Zuid
RBL	: Regionaal Bureau Leerplicht
RIEC	: Regionale Informatie- en ExpertiseCentra
RSP	: Regionaal Samenwerkings Programma
RUD	: Regionale Uitvoerings Diensten
RUP	: Regionaal Uitvoerings Programma
SiSa	: Single information Single audit
SMART	: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden
STER	: Stimuleringsprogramma Economie Rivierenland
STMG	: Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
SVNG	: Stimulringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SWB	: Stichting Woningbeheer Betuwe
SWO	: Stichting Welzijn Ouderen
UWV	: Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VNG	: Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	: Ministering van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Wabo	: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	: Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor Jonggehandicapten
WAPR	: Werkgevers Adviespunt Rivierenland
WIJ	: Wet Investeren in Jongeren
Wmo	: Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	: Wet waardering onroerende zaken
WoZoCo	: Woon Zorg Complex
WRO	: Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSW	: Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw	: Wet sociale werkvoorziening
Wvg	: Wet voorskeurrecht gemeente
WW	: Werkloosheidswet
Wwb	: Wet werk en bijstand
Wwnv	: Wet werk naar vermogen

